

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

30 november 2006

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2007**

BELEIDSBRIEF

**Vlaams Woonbeleid
Beleidsprioriteiten 2006-2007**

BELEIDSBRIEF

**Inburgering
Beleidsprioriteiten 2006-2007**

BELEIDSBRIEF

**Stedenbeleid
Beleidsprioriteiten 2006-2007**

BELEIDSBRIEF

**Gelijke Kansen
Beleidsprioriteiten 2006-2007**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
uitgebracht door mevrouw Michèle Hostekint, de heer Wim Van Dijck
en mevrouw Cathy Berx
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting**

*Samenstelling van de commissie:**Voorzitter:* de heer Jan Penris.*Vaste leden:*

mevrouw Monique Moens, de heren Jan Penris, Erik Tack, Wim Van Dijk, Christian Verougstraete;

de dames Cathy Berx, Hilde Crevits, de heer Tom Dehaene, mevrouw Veerle Heeren;

de dames Else De Wachter, Caroline Gennez, Michèle Hostekint;

de heer Sven Gatz, mevrouw Dominique Guns, de heer Hugo Philtjens.

Plaatsvervangers:

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Felix Strackx, Roland Van Goethem, Jurgen Verstrepen, John Vrancken;

de heren Carl Decaluwe, Stefaan De Clerck, mevrouw Monica Van Kerrebroeck, de heer Johan Verstreken;

de heren Dirk De Cock, Marcel Logist, Chokri Mahassine;

de heer Marc Cordeel, mevrouw Hilde Eeckhout, de heer Gilbert Van Baelen.

Toegevoegde leden:

mevrouw Mieke Vogels;

de heer Bart De Wever.

12-A (2006-2007)

- Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

13 (2006-2007)

- Nrs. 1-A en 1-B: Toelichtingen bij de begroting

16 (2006-2007)

- Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

*Zie ook:***974** (2006-2007)

- Nr. 1: Beleidsbrief
- Nr. 2: Motie van aanbeveling

975 (2006-2007)

- Nr. 1: Beleidsbrief
- Nr. 2: Motie van aanbeveling

976 (2006-2007)

- Nr. 1: Beleidsbrief

997 (2006-2007)

- Nr. 1: Beleidsbrief

*Zie:***15** (2006-2007)

- Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
- Nrs. 2 en 3: Amendementen
- Nr. 4-A: Verslag namens de Commissie voor Binnelandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie
- Nr. 4-B: Verslag namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
- Nr. 4-C: Verslag namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
- Nr. 4-D: Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
- Nr. 4-E: Verslag namens de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
- Nr. 4-F: Verslag namens de Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
- Nr. 4-G: Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
- Nr. 4-H: Verslag namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
- Nr. 4-I: Verslag namens de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie
- Nr. 4-J: Verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

INHOUD

	Blz.
DEEL I. VLAAMS WOONBELEID	6
I. Inleidende uiteenzetting door de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering.....	6
1. Drempels verlagen voor wie een eigen woning wenst.....	6
1.1 VAP en substantiële renovatiepremie	6
1.2 Sociale leningen	7
1.3 Sociale kavels en koopwoningen.....	7
1.4 Kooprecht van sociale huurders.....	8
1.5 Verzekering gewaarborgd wonen.....	8
2. Betaalbare woningen op de private huurmarkt	8
2.1 Huursubsidie.....	8
2.2 Sociale verhuurkantoren	9
2.3 Huurdersbonden en samenwerkings- en overlegstructuur	9
3. Sociale huisvesting.....	9
3.1 Aanbod aan sociale woningen.....	10
3.2 Publiek-private samenwerking.....	10
3.3 Naar een sluitende financiering van sociale woonprojecten	11
3.4 Uitdovende stelsels.....	11
3.5 Meer draagkracht voor de socialehuursector.....	12
3.6 Participatie van de bewoners	12
3.7 Energiekorting voor sociale huurders	12
4. Woonkwaliteit verbeteren	12
5. Woonbeleid op maat	13
5.1 Lokale besturen	13
5.2 Vlaamse Rand.....	13
5.3 Duurzaam wonen.....	13
5.4 Wonen-Welzijn.....	13
5.5 Levenslang wonen.....	13
5.6 Wonen en Inburgering.....	13
5.7 Wetenschappelijk onderzoek.....	14
5.8 Informatie op maat van de burger.....	14
6. Begroting Wonen 2007	14
II. Bespreking	14
III. Indicatieve stemming	25

DEEL II. INBURGERING	25
I. Inleidende uiteenzetting door de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering.....	25
1. Algemene inleiding	25
2. Het nieuwe inburgeringsbeleid	26
3. Maatschappelijke oriëntatie	27
4. Diversiteitsbeleid.....	27
5. Begroting	28
II. Bespreking	29
III. Indicatieve stemming	40
DEEL III. STEDENBELEID	40
I. Inleidende uiteenzetting door de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering.....	40
1. Algemene inleiding	40
2. Sterke steden, een analyse	40
3. Sterke steden, een inclusief beleid	40
3.1 Overleg en samenwerking met de steden	40
3.2 De idee van de ‘verknoping’	40
3.3 Samenleven in diversiteit door een actievere participatie.....	42
3.4 Communicatie en website.....	42
4. Sterke steden, een integraal beleid	42
4.1 Strategische contracten.....	43
4.2 Samenwerken met de federale overheid	43
4.3 Samenwerking met Europa	43
5. Begroting Stedenbeleid.....	43
II. Bespreking	43
III. Indicatieve stemming	48
DEEL IV. GELIJKE KANSEN	48
I. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen	48
1. Algemene inleiding	48
2. Coördinerend beleid	49
2.1 De opencoördinatie en het Genderjaarboek.....	49
2.2 Diversiteit in besluitvorming.....	49
2.3 2007 Europees Jaar voor Gelijke Kansen voor Iedereen.....	50
3. Functioneel of verticaal beleid.....	51
3.1 Steunpunt Gelijkekansenbeleid	51
3.2 Ondersteuning van het middenveld	51
3.3 Specifieke acties.....	51

II. Bespreking 52

III. Indicatieve stemming 60

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen besprak op 16, 23 en 30 november 2006 het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2007. De bespreking had betrekking op de bevoegdheden van de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering en van mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen.

De uitgavenbegroting werd besproken in samenhang met de beleidsbrief Vlaams Woonbeleid – Beleidsprioriteiten 2006-2007 (*Parl. St. Vl. Parl. 2006-07, nr. 974/1*), de beleidsbrief Inburgering – Beleidsprioriteiten 2006-2007 (*Parl. St. Vl. Parl. 2006-07, nr. 975/1*), de beleidsbrief Stedenbeleid – Beleidsprioriteiten 2006-2007 (*Parl. St. Vl. Parl. 2006-07, nr. 976/1*), en de beleidsbrief Gelijke Kansen – Beleidsprioriteiten 2006-2007 (*Parl. St. Vl. Parl. 2006-07, nr. 997/1*).

DEEL I. VLAAMS WOONBELEID

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering

De minister verklaart verder te willen gaan op de ingeslagen weg van zijn beleidsnota¹, waarin hij aankondigde minister van Wonen te willen zijn voor zowel eigenaars als private en sociale huurders. Daarbij wil hij blijven waken over de woonkwaliteit. Hij streeft naar een woonbeleid op maat, in overleg met alle betrokkenen, en op basis van correcte cijfers en informatie.

1. Drempels verlagen voor wie een eigen woning wenst

De minister stelt vast dat 74% van de gezinnen eigenaar is van een woning; hij wil dat nog opdrijven tot

80% en heeft daartoe een samenhangend pakket aan maatregelen uitgewerkt.

1.1 VAP en substantiële renovatiepremie

Met de verbeterings- en aanpassingspremie (VAP) wil de minister personen met een bescheiden inkomen ondersteunen bij het uitvoeren van verbeteringswerken. De premie blijft nuttig voor kleinere werken aan oudere woningen, die het comfortpeil optrekken door bijvoorbeeld een vernieuwing van de installaties. In 2005 werd voor 13.549 werken een premie toegekend. Dat aantal is hoger dan het aantal begunstigden (8.960) doordat een begunstigde premies kan aanvragen voor meerdere werken. Vooral voor buitenschrijnwerk (3988 premies), dakwerken (2689) en de installatie van sanitair (1774) werden premies toegekend. Voor de in 2004 toegevoegde werken, gingen de meeste premies naar preventieve maatregelen tegen CO-vergiftiging: centrale verwarming (1416 premies), waterverwarmingstoestellen (367), rookafvoerkanaal (487), verwarmingstoestellen (320).

De minister wijst erop dat intussen de knelpunten die tot uiting kwamen in de evaluatie in 2005, zijn weggerukt. Zo is het maximuminkomen, dat te laag was (20.000 euro), opgetrokken tot 25.000 euro. Ook is de premieaanvraag sterk vereenvoudigd voor personen met een handicap. Om de uitbreiding van de doelgroep op te vangen, is het budget voor de VAP al in 2006 verhoogd van 15.425.000 in 2005 tot 16.450.000 euro. Op de begroting voor 2007 is hetzelfde bedrag ingeschreven.

Om zijn renovatiebeleid nog meer slagkracht te geven, creëert de minister in 2007, naast de VAP, een 'substantiële renovatiepremie', die afgestemd is op grotere, structurele werken, die de bouwfysische toestand van de woning verbeteren. Daarvoor staat op de begroting 2007 50 miljoen euro ingeschreven.

De inkomensgrens is een netto belastbaar inkomen van ten hoogste 50.000 euro voor samenwonenden en 35.000 euro voor alleenstaanden. De investering van de renovatie moet minstens 10.000 euro bedragen. De werken moeten worden uitgevoerd door een geregistreerde aannemer of moeten door doe-het-zelvers bewezen worden met facturen van bouwmaterialen. Alleen eigenaars-bewoners die geen andere woning hebben, komen in aanmerking; uitzondering daarop zijn eigenaars die hun woning verhuren aan een sociaal verhuurkantoor. Alleen woningen die minimaal

¹ Beleidsnota Vlaams Woonbeleid 2004-2009, *Parl. St. Vl. Parl. 2004-05, nr. 86/1*

25 jaar oud zijn, komen in aanmerking. De hoogte van de premie is vastgesteld op 30% van de investeringskost, met een plafond van 10.000 euro. Voor de berekening van de premie mogen, met terugwerkende kracht, facturen in aanmerking genomen worden vanaf 1 januari 2006.

1.2 Sociale leningen

De minister wijst erop dat het stelsel van sociale leningen, zoals die worden aangeboden door het Vlaams Woningfonds (VWF), de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) en de erkende kredietmaatschappijen (EKM's), nog altijd een belangrijke rol vervult als efficiënt middel ter bevordering van eigendomsverwerving. Gegadigden die niet terecht kunnen bij de commerciële banksector, krijgen hiermee toch leningsmogelijkheden. Hoewel het aantal leningsakten is blijven dalen (4505 in 2004, 4352 in 2005), is er toch een lichte stijging te noteren van het leenvolume (360.5589.750,42 in 2004, 361.137.752,07 in 2005). Die stijging is te danken aan een toename van het gemiddelde ontleeningsbedrag.

De minister zegt verscheidene maatregelen te hebben genomen om de slagkracht van de sector te verbeteren. Nieuw aangekondigde maatregelen beogen dat evenzeer. Zo werd in 2005 de doelgroep van het VWF verruimd tot gezinnen met één kind. Ook werd voor het VWF de maximum verkoopwaarde opgetrokken tot 160.000 euro (voor een gezin met 1 of 2 kinderen – vanaf het 3de kind komt daar 5% bij). Ook werd voor het VWF het absoluut leningsbedrag afgeschaft. Bij de VMSW werd het maximaal ontleenbaar bedrag verhoogd.

De minister erkent dat het voor gegadigden niet gemakkelijk is hun weg te vinden in de uiteenlopende leningsmodaliteiten van de drie soorten aanbieders van sociale leningen. Daarom heeft hij aan het studie-bureau PKF Bedrijfsrevisoren de opdracht gegeven een voorstel uit te werken dat het sociaal woonkrediet doorzichtiger en gemakkelijker bereikbaar maakt. Het is de bedoeling te komen tot één loket. Intussen komt er binnenkort op de Premiezoeker² een rekenmodule aan de hand waarvan men zal kunnen nagaan bij welke sociale leningverstrekker, VMSW en VWF, de voordeligste rentevoet kan bekomen worden. Het is een eerste stap om de samenwerking tussen de verstrekkers van sociaal krediet te verhogen.

Wat de EKM's betreft, heeft de minister in het programmadecreet 2007 een gewestwaarborg op de funding laten opnemen. Dat zal hun concurrentiekracht verhogen. Voorts wil hij een schaalvergroting in de sector stimuleren door bepaalde erkenningsvoorwaarden op te leggen met betrekking tot het minimumkapitaal en de jaarlijkse leningproductie.

Op de ontwerpbegroting 2007 staat een niet-gesplitst krediet van 31.713.000 euro ingeschreven voor de betaling van de rente van leningen aangegaan door het VWF, een gesplitst vastleggingskrediet (GVK) van 24.084.000 euro en een gesplitst ordonnanceringskrediet van 20.148.000 euro voor de sociale leningen van de VMSW, en een machtiging van 247.510.000 euro voor het VWF. Het GVK van 24.084.000 euro voor de VMSW betekent een investeringsvolume van 126.670.991 euro.

1.3 Sociale kavels en koopwoningen

De minister wil zijn beleid ter stimulering van eigendomsverwerving voortzetten, ook voor sociale kopers. 2005 toont een lager aantal verkochte sociale koopwoningen (538) dan het jaar voordien (720), maar de minister verklaart dat er in 2005 heel wat projecten zijn gestart die pas in 2006 afgewerkt zijn. Hij verwacht dan ook voor het lopende jaar een fikse groei van het aantal.

Op voorstel van de minister keurde de Vlaamse Regering op 29 september 2006 het 'overdrachtenbesluit' goed³ (inwerkingtreding op 23 november 2006). Het besluit regelt onder meer de voorwaarden voor inschrijving en toewijzing van sociale koopwoningen en sociale kavels. Een belangrijke innovatie betreft het inschrijvingsstelsel: 'kampeertoestanden' voor de zetel van de sociale huisvestingsmaatschappij behoren tot het verleden door de invoering van open registers. Voorheen werden registers aangelegd per project; voortaan schrijft men zich in per gemeente of per werkgebied, zelfs al zijn er geen concrete bouwplannen of grondvoorraden.

In het overdrachtenbesluit wordt het woonbehoeften criterium strenger gesteld. Al op de datum van inschrijving in het inschrijvingsregister moet men voldoen aan zowel de bezits- als de inkomensvoorwaarde en niet meer op datum van toewijzing. Ook

² <http://www.premiezoeker.be>

³ Belgisch Staatsblad, 13 november 2006, pp. 70 - 91

worden er volume- en oppervlakenormen ingevoerd om te beletten dat de gronden voor woonbehoefigen en kopers met een bescheiden inkomen nog aangewend worden voor de bouw van woningen die niet onder de categorie ‘bescheiden’ vallen.

1.4 Kooprecht van sociale huurders

Als uitvoering van het regeerakkoord 2004-2009 is het kooprecht voor de sociale huurder opnieuw ingevoerd. Het overdrachtenbesluit bepaalt de praktische modaliteiten voor de verkoop van sociale koopwoningen, sociale kavels, middelgrote koopwoningen en de verkoop van sociale huurwoningen. Volgens de minister leidt eigendomsverwerving tot een grotere betrokkenheid bij de woonomgeving, en leidt een sociale mix van huurders en eigenaars tot een grotere leefbaarheid in de woonwijk.

De minister is er zich van bewust dat de sector niet applaudisseert voor de maatregel. Toch zegt hij alles te hebben gedaan wat mogelijk was om tegemoet te komen aan de opmerkingen van de socialehuisvestingsmaatschappijen. Er is opnieuw een procedure lopende bij het Arbitragehof, maar dat schort het kooprecht voor de sociale huurders niet op.

1.5 Verzekering gewaarborgd wonen

Wie een hypothecaire lening sluit voor de bouw, aankoop of renovatie van een woning, kan zich gratis laten verzekeren tegen onvrijwillige werkloosheid of arbeidsongeschiktheid. Leden van de commissie voor Wonen hebben er al vaker op gewezen dat die verzekering niet voldoende wordt aangegaan door mensen die er recht op hebben. De minister zegt extra inspanningen te hebben geleverd om de verzekering meer en beter te promoten. Er werd een nieuwe folder opgesteld. Alle grote financiële instellingen werden aangeschreven met de vraag om de verzekering onder de aandacht te brengen van de klanten. Reclame werd gemaakt met een radio- en tv-spot en regelmatig verschijnende advertenties in kranten en magazines.

Die inspanningen hebben geloond. Het aantal dossiers is gestegen van 328 tot 402 per maand. Een polis kost zowat 690 euro. In 2005 is voor die verzekering een totale vastlegging genoteerd van 2.723.000 euro; in 2006 wordt dat 3.331.000 euro. Dat bewijst

volgens de minister dat communicatie blijvend een aandachtspunt moet zijn. Hij herinnert eraan dat het contract met Ethias afloopt in 2008. Intussen werkt hij aan de voorbereiding van een vernieuwde verzekering gewaarborgd wonen en daarbij is hij van plan de inkomensgrenzen onder de loep te nemen, zoals trouwens bepaald in het regeerakkoord. De inkomensgrens bedraagt momenteel 33.880 euro voor iemand die alleen leent en 48.010 euro voor wie met zijn tweeën leent.

Voor 2007 staat op de ontwerpbegroting 3.147.000 euro NGK ingeschreven voor de verzekering gewaarborgd wonen.

2. Betaalbare woningen op de private huurmarkt

2.1 Huursubsidie

Om het aanbod aan betaalbare woningen op de private huurmarkt te verbeteren kondigt de minister de gefaseerde invoering van een vernieuwd en verruimd stelsel van huursubsidie aan.

In een eerste fase, 2006-2007, wordt het bestaande huursubsidiestelsel grondig herzien. Het wordt geënt op de bepalingen met betrekking tot de kwaliteitsbewaking in de Vlaamse Wooncode. De gehanteerde bedragen worden geïndexeerd, zowel de geldende inkomensgrenzen als de maximum huurprijzen. Met het oog op vereenvoudiging wordt de ingewikkelde berekening van de huursubsidie vervangen door forfaitaire bedragen per inkomensschijf. Ook tracht de minister de uitbetalingsmodaliteiten te verbeteren, door bijvoorbeeld de driemaandelijke betaling te vervangen door een maandelijks.

In elk geval wil de minister vermijden dat het vernieuwde stelsel functioneert als een ‘armoedeval’. Daarom acht hij het aangewezen om, als het inkomen stijgt boven het inkomensplafond, niet langer onmiddellijk de huursubsidie in te trekken. Om dezelfde reden wordt de subsidie beperkt in de tijd, tot negen jaar, met een degressieve vermindering. Die beperking in de tijd moet het stelsel ook betaalbaar houden; de ervaringen in Nederland leren dat die beperking daartoe noodzakelijk is.

In de eerste fase wordt de doelgroep verruimd tot de huurders van woningen beheerd door socialeverhuurkantoren. In een tweede fase, na 2007, wil de minister nog andere nieuwe doelgroepen opnemen in het stelsel, maar hij wil eerst afwachten wat de resultaten zijn van de eerste vernieuwingsfase.

Op de ontwerpbegroting is 8.672.000 euro ingeschreven voor het bestaande systeem en 12.022.000 euro voor de vernieuwde huursubsidie vanaf 2007.

2.2 Sociale verhuurkantoren

De minister wil het aanbod van het aantal private woningen dat wordt verhuurd via sociale verhuurkantoren (SVK's) verhogen. SVK's huren private woningen en verhuren die door aan een sociale doelgroep. Dat heeft een dubbel effect op de woningmarkt: de kwaliteit van private huurwoningen verbetert en een sociaal doelpubliek krijgt gemakkelijker toegang tot betaalbare kwaliteitsvolle woningen. De minister noemt de verhuur via SVK's laagdrempelig en een interessante oplossing voor kleine verhuurders, die op die manier verlost geraken van alle beslommeringen en verzekerd zijn van hun maandelijks opbrengst. De individuele huurbegeleiding die de SVK's bieden en de aandacht voor bewonersbetrokkenheid vindt hij een meerwaarde.

Na wijziging van het erkennings- en subsidiebesluit in 2004 is de financiering van de SVK's verbeterd. Eind 2005 waren er 40 SVK's erkend, waarvan er 31 gesubsidieerd waren. De minister streeft naar nog eens 400 extra verhuurde woonegelegenheden in 2007. Ook blijft hij werken aan een totale gebiedsdekking in Vlaanderen: in de gemeenten waar nog geen SVK actief is, moet er een komen. Vooral in Limburg zijn er nog witte vlekken.

In 2007 kan er aan vier extra SVK's een gewestelijke subsidie worden toegekend en kan het verhuurpatrimonium aangroeien met 15% door het optrekken van het budget met 500.000 euro tot 4.537.000 euro.

2.3 Huurdersbonden en samenwerkings- en overlegstructuur

De minister deelt mee dat er thans vijf provinciale en twee regionale huurdersbonden erkend zijn; zij houden spreekuren in 29 steden en gemeenten. Het ledenaantal van de bonden blijft toenemen en de vraag

naar adviesverstrekking eveneens. Daardoor stijgt de werkdruk. In overleg met de sector is het erkennings- en subsidiëringsbesluit aangepast aan de noodzaak van een verhoogde subsidiëring. Op basis van het besluit van de Vlaamse Regering van 1994 kregen de huurdersbonden 660.646 euro; door het besluit van 2006 komt daar 572.353 euro bij. Voor de toekomst verwacht de minister dat de huurdersbonden nauw samenwerken met de gemeentebesturen, en front- en back-office verzorgen in het kader van laagdrempelige dienstverlening voor huurders.

Het Vlaams Overleg Bewonersbelangen (VOB) is door de Vlaamse Regering erkend als samenwerkings- en overlegstructuur voor zowel de huurdersbonden als de sociale verhuurkantoren. Het VOB is erkend en wordt gesubsidieerd om de huurdersbonden en de SVK's te informeren, te begeleiden en te ondersteunen. Het VOB ziet zich geconfronteerd met een sterke groei van de sector van de huurdiensten, ervaart een nood aan voldoende middelen en vraagt een structurele uitbreiding. Volgend jaar laat de minister onderzoeken of er eventueel een functievermenging bestaat doordat het VOB zowel de huurdersbonden als de SVK's ondersteunt.

In uitvoering van voormeld besluit van de Vlaamse Regering worden de personeels- en werkingssubsidies geactualiseerd en uitgebreid: er komt 200.000 euro bij. Daarnaast heeft de minister ook een aantal inhoudelijke en procedurele wijzigingen doorgevoerd. Dat houdt onder meer in dat de samenwerkings- en overlegstructuur aan een aantal erkennings- en subsidiëringsvereisten moet voldoen. Zo moet er een permanent secretariaat met permanentie worden ingericht – intussen is er een in Berchem. Ook moet er een planning worden opgemaakt en een jaarverslag.

Voor de huurdersbonden en het VOB staat een NGK van 365.000 euro ingeschreven op de ontwerpbegroting 2007.

3. Sociale huisvesting

De minister schetst zijn ambities met betrekking tot de sociale huisvesting. Als absolute kerntaak beschouwt hij de verhoging van het aanbod van sociale huurwoningen met sterke en professionele partners. Dat wil hij bereiken door een betere monitoring van de productie, een verkorte doorlooptijd, het vergemakkelijken van gezamenlijke projecten van

private partners en de overheid, en door alternatieve financiering.

Het is daarbij de bekommernis van de minister om een gezonde financiële basis te creëren voor de sociale huisvesting. Hij werkt daarom aan een nieuw financieringssysteem (NFS2). Elementen in dat nieuwe systeem zijn een eengemaakte financiering, financiële meerjarenplanning, het heroriënteren van de bestaande verhuursubsidie door integratie in het NFS2, en het versterken van de financiële slagkracht van de socialehuisvestingsmaatschappijen (SHM's) door de menging van verkoop en verhuur in de hand te werken. Voorts wil de minister met de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) een krachtige bestuurlijke organisatie uitwerken. De gemeenten krijgen een grotere betrokkenheid bij toewijzing en programmatie.

3.1 Aanbod aan sociale woningen

De minister wil absoluut het aanbod van sociale huurwoningen verhogen. De investeringscijfers voor 2007 laten zien dat de trend van verhoogd bouwritme blijft aangehouden. Voor 2007 staat 237.570.712 euro voor het IP (investeringsprogramma van de VMSW) ingeschreven en 81.532.000 euro voor SBR (subsidie bouw en renovatie). Dat was voor 2006 respectievelijk 234.059.815 en 80.327.000 euro.

De minister verwijst naar een grafiek in zijn beleidsbrief (p. 31), waaruit blijkt dat er op maandbasis toch een 4000-tal sociale woonegelegenheden in de steigers staan, zowat 3000 huurwoningen en 1000 koopwoningen. Het groeiscenario vertaalt zich in de begrotingscijfers. Heel fier is de minister op het budget voor omgevingswerken, dat van die omvang is dat in 2007 een historische achterstand kan worden goedge maakt.

Een andere doelstelling van de minister is het verkorten van de doorlooptijd. Een vastlegging van middelen wordt niet altijd direct gevolgd door een effectieve start van de bouwwerken. Hoewel alle middelen worden gebruikt, blijkt toch dat het moeilijk is om de middelen vast te leggen in het jaar waarin ze worden begroot. Ook kan de coördinatie tussen diverse financieringskanalen beter. De integratie van aGI (afdeling Gesubsidieerde Infrastructuur van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap) sinds 1

juli 2006 in de VMSW moet een betere afstemming mogelijk maken tussen de infrastructuurwerken en de bouw of renovatie. Voorts wil de minister nagaan welke mogelijkheden er zijn om tot snellere dossierafhandeling te komen door regelgeving die niet louter op sociale huisvesting slaat, te screenen.

3.2 Publiek-private samenwerking

De minister pleit er persoonlijk voor om de private sector te betrekken bij zowel de financiering als de realisatie van sociale huisvestingsprojecten. Met publiek-private samenwerking (PPS) en de onderhandelingsprocedure 'constructieve benadering overheidsopdrachten' (CBO) zijn hierbij de eerste belangrijke stappen gezet. In de operatie PPS1 werden 238 woningen gegund medio 2005. Intussen is hiervan reeds de eerste steen gelegd in Gent (Drongensessesteenweg). Voor PPS2, een extra budget van 18,5 miljoen euro in 2006, is er een publicatie geweest in het Europees Aanbestedingsblad voor projecten in Vlaams-Brabant (193 woningen in Dilbeek en Tienen). In april worden de biedingen ingewacht.

In de CBO-procedure worden offertes ingewacht voor ontwerp en bouw van woningen op gronden van private initiatiefnemers. In die procedure wordt de investering door de privé-initiatiefnemer minimaal gehouden, wat zeer gunstig is onthaald in de bouwsector. In 2002 werden twee proefprojecten opgezet voor 144 woningen verspreid over negen projecten. In 2004 werd de procedure veralgemeend voor heel Vlaanderen. In 2005 werd de CBO-procedure bijgestuurd. Zo is het toegestane maximum aantal sociale woningen per project opgetrokken van 35 tot 50. Hierdoor kregen de inschrijvers meer schaalvoordelen zonder dat de beoogde kleinschaligheid van inbreidingsgerichte projecten uit het oog werd verloren. De gevraagde grondprijs mocht voortaan 130% bedragen van de schattingsprijs van het Comité van Aankoop. De subsidiemogelijkheden en de uitsluitingscriteria met betrekking tot de ligging van de gronden werden duidelijker omschreven. En de mogelijkheid werd geschapen om een bijgestuurde 'tweedekansofferte' in te dienen die rekening houdt met de opmerkingen van de jury, binnen de beschikbare budgettaire ruimte en met respect voor de vereiste gelijke behandeling van de inschrijvers.

In oktober 2005 organiseerde de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij (VHM, thans VMSW) drie nieuwe CBO-oproepen. Eind september 2006 is er een beoordeling geweest van de projecten. Voor die procedure is 45 miljoen euro ingeschreven. De minister verwacht de uitvoeringsdossiers in juli 2007.

3.3 Naar een sluitende financiering van sociale woonprojecten

De financiële toestand van de sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's) is lang een belangrijk pijnpunt geweest, en de minister herinnert zich dat in de commissie hierover diverse keren gesproken is. De sector bleek te verarmen: doordat nieuwe huurders vaak lagere inkomens hebben, zijn de huurprijzen, die onder meer afhangen van het inkomen van de huurder, ook lager en duurt het langer eer een investering in woningen rendeert. Toch kan de minister melden dat er zich een kentering aan het voordoen is. Zowel de totaalbedragen op de rekening-courant bij de VMSW – waarop de maatschappijen hun overschotten moeten storten – als de aanwezige liquide middelen evolueren gunstig. Het valt hem op dat er sinds het begin van 2006 veel beter wordt doorgestort. Het aantal SHM's met negatieve bedragen op rekening-courant is sinds 2002 (27) meer dan gehalveerd (11 in 2005).

Ook wat de financiële resultaten betreft, gewaagt de minister van een opvallende verbetering. Zowel het boekhoudkundig resultaat – dat rekening houdt met uitzonderlijke opbrengsten zoals de verkoop van huurwoningen – als het resultaat uit de gewone bedrijfsvoering vertoont, over de hele huursector genomen, een spectaculaire verbetering. Zo steeg het boekhoudkundig resultaat van alle SHM's bijeen in 2005 tot 46.116.198,73 euro (tegen 12.522.428,15 in 2002); het resultaat van gewone bedrijfsuitoefening steeg in diezelfde periode van min 1.028.097,55 euro in 2002 naar plus 25.749.186,68 euro in 2005.

De minister verwacht dat die positieve trend zal aanhouden, temeer omdat binnen een paar jaar de SHM's een nieuwe erkenning zullen krijgen en dat men daarbij zal streven naar maatschappijen met een minimum schaalgrootte. Zoals sinds 2003 wordt er ook in 2006 opnieuw 11 miljoen euro als verhuursubsidie verdeeld onder maatschappijen met meer dan 500 huurwoningen en een lage gemiddelde inkomenscoëfficiënt. Die subsidies zijn volgens de minister slechts een overgangsmaatregel om de SHM's wat

ademruimte te geven voordat een nieuw en sluitend financieringssysteem (NFS2) in voege treedt. Ook voor 2007 is 11 miljoen euro ingeschreven op de ontwerpbegroting (GVK en GOK).

Als uitgangspunt bij de uitwerking van het nieuwe financieringssysteem NFS2 neemt de minister het financieel haalbaar maken van sociale woningbouwprojecten. De twee financieringswijzen, IP en SBR, worden in een uniek stelsel opgenomen. De basis-subsidie zal bestaan uit leningen met verlaagde rentevoet voor de bouw, renovatie en verwerving, met maximumplafonds. De inkomsten (huuropbrengsten) zullen worden vergeleken met de uitgaven op basis van 'genormeerde theoretische kosten'. Die genormeerde theoretische kosten hebben betrekking op de werkingskost, de onderhoudskost, achterstal en leegstand, en zij moeten een goed beheer door de SHM's garanderen. De op die manier verantwoorde eventuele tekorten worden bijgesteld door de overheid. Indien een maatschappij binnen de door de overheid opgelegde normen werkt, krijgt ze dus de garantie op een sluitende financiering.

Dat NFS2 wordt te samen uitgewerkt met het kaderbesluit Sociale Huur (dat kan uitgevaardigd worden na de goedkeuring van de aanpassing van de Wooncode⁴). Na het doorlopen van de procedure van het belangenconflict ingeroepen door het Waalse Parlement en het Parlement van de Franse Gemeenschap, kan het desbetreffende ontwerp van decreet ter goedkeuring aan de plenaire vergadering worden voorgelegd, aldus de minister.

3.4 Uitdovende stelsels

De minister verklaart dat financieringsstelsels uit het verleden nog steeds in grote mate zijn begroting voor Wonen belasten. Het gaat om de 'alternatieve financiering', ook de projecten Walt Niel genoemd, en om het 'Urgentieplan Domus Flandria'. Op initiatief van minister Louis Walt Niel werden in het begin van de jaren 90 1051 sociale huurwoningen gerealiseerd. 618 daarvan werden gerealiseerd door private opdrachtgevers, die ze voor minstens 15 jaar in huur gaven aan SHM's, OCMW's of gemeentebesturen, ter verdere verhuring aan sociaal gerechtigden. De Vlaamse

⁴ Ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode, *Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 824/1*

overheid kent een huurcompensatie toe om het verschil op te vangen tussen de te betalen huurprijs aan de private initiatiefnemer en de inbare huur bij de sociale huurders. In de ontwerpbegroting voor 2007 zijn de middelen opgenomen om die huurcompensatie te verlengen van 15 tot 27 jaar.

Met het Urgentieplan Domus Flandria werden 6886 nieuwe sociale huurwoningen gebouwd, 2179 huurwoningen gerenoveerd en 1290 sociale koopwoningen gerealiseerd. De totale kostprijs van die projecten bedroeg 781.340.804,64 euro. Dat bedrag werd bij de aanvang van het urgentieplan integraal vastgelegd. De jaarlijkse kostprijs op de begroting Wonen bedraagt ongeveer 36 miljoen euro.

3.5 Meer draagkracht voor de socialehuursector

In uitvoering van het regeerakkoord is de minister een nieuwe regeling voor de sociale huur aan het uitwerken. Hij herinnert eraan dat het ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode door de commissie voor Wonen is aangenomen op 8 juni 2006. Nu het voormelde belangenconflict is afgehandeld, kan het ontwerp nog voor het jaareinde worden goedgekeurd door de plenaire vergadering.

De minister schetst vervolgens de krachtlijnen van het ontwerp. De gemeente moet de motor en de regisseur worden van het lokale woonbeleid in overleg met de verschillende woonorganisaties. Doelstelling is het bevorderen van de leefbaarheid van de wijken en de complexen en het bevorderen van de integratie van de bewoners. Het toepassingsgebied van de regels voor sociale huur wordt verruimd tot alle sociale verhuuringen, dus ook die door sociale verhuurkantoren bijvoorbeeld. Het decreet heeft aandacht voor de rechten én plichten van de sociale huurder, onder meer door het opleggen van de taalbereidheidsvereiste. Een belangrijke vernieuwing is de invoering van huurovereenkomsten van onbepaalde duur met proefperiode. Ook komt er een mogelijkheid van huurovereenkomsten van beperkte duur bij renovatie. Domicilie- en sociale fraude worden aangepakt. En er komen meer mogelijkheden voor opvolging en begeleiding van de huurders.

3.6 Participatie van de bewoners

De minister herinnert eraan dat hij al rond de tafel is gaan zitten met vertegenwoordigers van de huurders op een moment toen dat nog geen politiek thema was. Hij heeft de participatie van huurders altijd gesteund en betreurt het dat er nog altijd SHM's zijn die er

terughoudend tegenover staan. Hij heeft het Vlaams Instituut voor de Samenlevingsopbouw (VIBOSO) de opdracht gegeven om een projectvoorstel uit te werken met betrekking tot de bewonersparticipatie in de sociale huisvesting. Succesvolle voorbeelden bij een aantal maatschappijen kan de aarzelende SHM's 'over de brug laten komen'. De minister benadrukt daarbij dat het geen eenzijdig verhaal van klachten van huurders mag worden, maar dat het een samenwerking moet worden tussen de SHM's en de bewoners, een verhaal van rechten én plichten, waarbij beide partijen hun verantwoordelijkheid hebben.

3.7 Energiekorting voor sociale huurders

De minister is verheugd te kunnen melden dat er meer dan 15.000 sociale huurders gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om in te tekenen op een voordelig tarief bij Electrabel en Luminus. Dat is 11% van alle sociale huurders. Het is op zijn vraag geweest dat de VMSW een marktbevraging heeft gedaan, waarna de VMSW samen met de VREG (Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt) de modaliteiten heeft uitgewerkt voor een energiekorting voor sociale huurders. Electrabel (10.745 intekenaars) en Luminus (4300) hebben daarop ingespeeld met een voordelig tarief.

4. Woonkwaliteit verbeteren

Een belangrijk onderdeel van zijn opdracht acht de minister het verder verbeteren van de woonkwaliteit. Hij meldt dat hij door de Vlaamse Regering een wijziging van het technisch verslag heeft laten goedkeuren, voortbouwend op de ervaring van jaren. Dat verslag is het praktijkinstrument waarmee de woongelegenheid kan worden gecontroleerd. Het wordt meer afgestemd op zaken waarmee tot nu te weinig rekening werd gehouden, zoals vochtproblemen. De verhuurders krijgen de mogelijkheid om hun woningen daaraan aan te passen tot 1 februari 2008.

De minister herinnert aan het initiatief van leden van de commissie voor Wonen om het instrumentarium van de Wooninspectie te versterken⁵. Dat is goedgekeurd door het Vlaams Parlement op 5 juli 2006. Daarop inspeland heeft de minister in de ontwerpbe-

⁵ Decreet houdende wijziging van het decreet van 22 december 1995 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996, van het decreet van 4 februari 1997 houdende de kwaliteits- en veiligheidsnormen voor kamers en studentenkamers en van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode, wat betreft de versterking van het instrumentarium woonkwaliteitsbewaking, *Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 672/1-5*

grotting 2007 kredieten ingeschreven voor tien extra inspecteurs voor de Wooninspectie. Daarmee komt de Wooninspectie op een 25-tal effectieven, zoals door de inspectie zelf gevraagd. Daarvoor is 404.000 euro extra opgenomen in de begroting 2007.

5. Woonbeleid op maat

5.1 Lokale besturen

De minister vindt het uitermate belangrijk dat de lokale besturen de regisseur worden van het lokale woonbeleid. Zij moeten sociale woonprojecten stimuleren, de woonbehoeftigen ondersteunen en de kwaliteit van woningen en woonomgeving bewaken. Dat lokaal woonbeleid werd in 2006 ondersteund door de Vlaamse overheid. De drie lopende experimenten, regio Tielt-Roeselare, Meetjesland en Midden-Limburg worden voortgezet en er komen er nog drie bij: Pajottenland, regio Tienen en Haspengouw. Bij die Vlaamse steun komt wel wat meer sturing na evaluatie. Zo wordt meer de nadruk gelegd op programma's m.b.t. de kwaliteitsbewaking. Ook het toewijzingsbeleid moet een lokale component krijgen en de lokale instanties moeten daarbij betrokken worden, hoewel het de SHM is die verantwoordelijk blijft voor de toewijzing.

Daarvoor is 267.000 euro extra opgenomen in het ontwerp van begroting, wat het totale krediet brengt op 1.267.000 euro.

5.2 Vlaamse Rand

Wat betreft zijn beleid voor de Vlaamse Rand, waar de hoge vastgoedprijzen en een taalgerelateerd verdringingseffect een specifieke woonaanpak vergen, wijst de minister erop dat met Vlabinvest de bouw van 56 woongelegenheden in uitvoering gaat: in Beersel, Hoeilaart en Machelen. In 2005 kreeg Vlabinvest een eenmalige vastleggingsmachtiging van 25 miljoen euro extra. Jaarlijks komt daar 4,5 miljoen euro bij.

5.3 Duurzaam wonen

De sector sociale huisvesting is een voorloper met betrekking tot duurzaam bouwen en rationeel energieverbruik, aldus de minister. Hij verwijst daarvoor naar alle programma's die zijn opgenomen in zijn beleidsbrief (pp. 67-69). Een programma licht hij

even toe: 'Klimaat op maat'. Het is een initiatief van de Bond Beter Leefmilieu waarbij in enkele sociale woonwijken de bewoners begeleid worden om in vier maanden hun energie- en waterverbruik te verminderen met kleine ingrepen en gedragswijzigingen.

5.4 Wonen-Welzijn

In het Vlaams regeerakkoord staat dat de beleidsdomeinen wonen en welzijn zowel een samenwerking vragen als een afbakening. In opdracht van de minister heeft de Denktank Wonen-Welzijn een voorstel uitgewerkt tot afbakening van het basispakket sociale begeleiding dat kan aangeboden worden door de sociale verhuurder. Die nota zal als basis genomen worden voor verder overleg met Welzijn ter voorbereiding van het kaderbesluit sociale huur.

5.5 Levenslang wonen

Onder begeleiding van de VMSW zijn zes proefprojecten rond levenslang wonen gestart. Onder meer wordt onderzocht in hoeverre het concept levenslang wonen als bouwnorm betaalbaar is volgens de VMSW-normen.

Daartoe verzocht door Vlaams minister van Gelijke Kansen Kathleen Van Brempt in het kader van haar 'opencoördinatiemethode' heeft de minister zich geëngageerd tot het volgende. De actoren in de sociale huisvesting worden geïnformeerd over aanpasbaar bouwen, bouwen voor personen met een handicap en levenslang wonen. In de concept- en ontwerpontderrichting (C2005) zijn richtlijnen opgenomen in verband met toegankelijkheid, levenslang wonen en aangepast bouwen. En ook in de cursus huisvestingsconsulent zijn die thema's opgenomen.

In de jaarlijkse architectuurwedstrijd van de VMSW, 'Extra Leefbaar, innovatief bouwen voor nu en morgen' was het centrale thema toegankelijkheid, aanpasbaar bouwen en levenslang wonen. De minister meldt dat de wedstrijd een enorm succes was onder ontwerpers en architecten.

5.6 Wonen en Inburgering

In de bijzondere doelstellingen van het Vlaams woonbeleid heeft de minister de optimale leefbaarheid van de wijken opgenomen, alsmede het bevorderen van de integratie van de bewoners in de samenleving en

het bevorderen van gelijke kansen voor eenieder. Die doelstellingen zijn opgenomen in de wijziging van de Vlaamse Wooncode.

Inmiddels is er een afspraak binnen de Vlaamse Regering om na te gaan of het vereiste van taalbereidheid, die nu wordt ingevoerd in de sector van sociale huur, ook kan opgelegd worden in de socialekoopsector. De minister zegt daarvoor open te staan. Maar het is niet zo eenvoudig. Er is slechts een enkel moment in de relatie koper-verkoper waarop die vereiste – bereid te zijn Nederlands te leren – kan nagegaan worden. Wat als de koper zich niet houdt aan zijn belofte? De minister denkt in de richting van verkoop onder opschortende voorwaarde.

5.7 Wetenschappelijk onderzoek

De minister doet de aankondiging dat er meer beleidsgericht wetenschappelijk onderzoek zal mogelijk zijn door de aanreiking van 300.000 euro uit de begroting Wetenschapsbeleid van Vlaams minister Fientje Moerman. Daar wordt vanuit de begroting voor Wonen ook nog eens 300.000 euro aan toegevoegd. Daarmee wordt het Kenniscentrum Duurzaam Woonbeleid omgebouwd tot een Steunpunt voor Ruimte en Wonen in de periode 2007-2012.

5.8 Informatie op maat van de burger

De minister zegt heel veel te doen ter informatie van de burger. Zeer succesvol is de website Premiezoecker; ook de website Bouwen & Wonen wordt veel geraadpleegd. Heel veel belang hecht de minister aan de jaarlijkse vakbeurs Batibouw, waar de Vlaamse overheid zich als een geheel presenteert. De minister noemt de publieke aantrekkingskracht van Batibouw “een mirakel, dat bewijst dat de Vlaming met een baksteen in de maag geboren is”.

6. Begroting Wonen 2007

De minister noemt de begroting voor Wonen 2007 “een heel mooie begroting”. Een uitschieter is de 50 miljoen euro extra voor de invoering van een substantiële renovatiepremie (basisallocatie BA 53.07). Het in 2006 verhoogde budget voor de VAP blijft behouden op 16.450.000 euro (BA 53.05), wat 1.250.000 euro extra is ten opzichte van 2005. Het budget voor

huursubsidies wordt met 10 miljoen euro verhoogd tot 20.694.000 euro (BA 34.03 en 34.05).

De minister vestigt er de aandacht op dat het ministerie van Vlaamse huisvesting de grootste bouwheer is van Vlaanderen en dat in de toekomst meer dan ooit zal blijven. De opdrachten houden duizenden bouwvakkers aan het werk. Het departement Wonen heeft niet alleen een belangrijke sociale opdracht, de huisvesting, maar heeft evenzeer een economische component. Het investeringsvolume voor de bouw en renovatie van sociale woningen wordt op peil gehouden en geïndexeerd. Voor de verschillende financieringsprogramma's zijn volgende bedragen ingeschreven: IP VMSW huursector: 237.570.000 euro, SBR: 81.532.000 euro, Subsidie Verwerving (SV): 15.555.000 euro.

De subsidies voor de sociale verhuurkantoren worden opgetrokken met 528.000 euro tot 4.537.000 euro (BA 33.62). Voor de mogelijke verlenging van de woningen verhuurd in het stelsel alternatieve financiering (Walt Niel) is er 7.537.000 euro extra ingeschreven (BA 34.70). Voor de uitbreiding van de Vlaamse Wooninspectie met tien extra inspecteurs komt er 405.000 euro bij. Voor het Steunpunt Ruimte en Wonen staat er op de begroting Wonen 300.000 euro, maar uit de globale pot voor de steunpunten (begroting Wetenschapsbeleid) komt ook nog eens 300.000 euro. Het budget voor lokaal woonbeleid wordt verhoogd met 267.000 euro tot 1.267.000 euro (BA 33.65).

II. Bespreking

Algemene opmerkingen

Sprekers van alle politieke fracties beoordelen de beleidsbrief Vlaams Woonbeleid, Beleidsprioriteiten 2006-2007 als overwegend positief. De heer *Christian Verougstraete* is verheugd dat de beleidsbrief voor de eerste keer voorzien is van uitgebreid cijfermateriaal.

Mevrouw *Dominique Guns* noemt het een zeer overzichtelijke beleidsbrief, waarin tegemoet gekomen wordt aan heel wat opmerkingen die in de voorbije jaren aan bod kwamen in de commissie. Zij is blij met de opgetrokken budgetten voor Wonen. Het feit dat dit mogelijk is, is volgens haar een bewijs dat de Vlaamse Regering goed met de finances omspringt.

Mevrouw *Veerle Heeren* wijst erop dat de Vlaamse Regering bijna halfweg haar bestuursperiode is. De

twee en een half jaar die nog resten, zijn kort om nog alle ambities uit te werken. Spreekster stoort zich enigszins aan de trage gang van zaken. Zo wijst zij op het nieuwe socialehuurbesluit, ooit aangekondigd door de minister voor 1 januari 2006, dat er nog altijd niet is. Er is wel de tegenvaller geweest van het belangenconflict, dat veel vertraging heeft veroorzaakt, maar dat mag geen reden zijn om stil te zitten. Mevrouw Heeren vraagt dat het kaderbesluit sociale huur en het nieuwe financieringssysteem (NFS2) met ingang van het nieuwe jaar zouden van kracht worden.

Mevrouw *Else De Wachter* oordeelt dat de duidelijk geschreven beleidsbrief toch wel wat teveel een palmares is en te weinig een plan voor de toekomst. Maar misschien is dat eigen aan een beleidsbrief. Mevrouw *Cathy Berx* sluit zich aan bij de lof van verschillende sprekers over de beleidsbrief en voegt daaraan toe dat het er nu op aankomt de aangekondigde projecten te realiseren.

De *minister* is tevreden met de positieve evaluatie van zijn beleidsbrief door de commissie. Voor hen die twifelen aan de realisatiegraad van zijn woonbeleid verwijst hij naar de bijlage vanaf bladzijde 87 van zijn beleidsbrief, waarin een gedetailleerd overzicht wordt gegeven van de stand van zaken bij de uitvoering van zijn beleidsnota Woonbeleid 2004-2009.

Het al lang aangekondigde kaderbesluit sociale huur is zo lang uitgebleven omdat het gebaseerd moet worden op de Vlaamse Wooncode waarvan de wijziging veel vertraging heeft opgelopen door belangenconflicten ingeroepen door regeringen en parlementen aan de andere kant van de taalgrens. De minister belooft dat het kaderbesluit zo snel als mogelijk zal ingediend worden na goedkeuring van de wijziging van de Vlaamse Wooncode door het Vlaams Parlement.

De gemeente als regisseur van het woonbeleid

De heer *Christian Verougstraete* treedt de visie van de minister bij, waar hij de gemeenten een belangrijke rol geeft als regisseur van het lokale woonbeleid. De gemeenten zijn volgens hem het best geplaatst om het lokale woonbeleid in te vullen. Zij moeten dan ook kunnen beschikken over de nodige middelen om dit beleid te kunnen voeren, zoals inspraak in de toewijzingsreglementen voor sociale huur- en koopwoningen, het aantrekken van jonge gezinnen en de herwaardering van bepaalde wijken. Spreker vindt

het goed dat de minister de lokale besturen een meerjarenplanning zal kunnen vragen, als kader voor concrete initiatieven die kunnen gelinkt worden aan het verloop van de gemeentelijke bestuursperiode.

Mevrouw *Michèle Hostekint* gaat ermee akkoord dat het de gemeenten zijn die het beste een antwoord kunnen geven op de lokale woonbehoeften, die lokaal sterk kunnen verschillen. Daarom vraagt zij inspraak voor de gemeenten, niet alleen voor de private huurmarkt maar ook voor de sociale huisvesting. Zij dringt aan op inspraak van de gemeenten bij de toewijzingsreglementen. De Vlaamse overheid moet de gemeenten in die rol steunen, zodat ze een globale visie en een woonbeleid kunnen ontwikkelen. Daartoe is het nu het moment, met het aantreden in januari 2007 van de nieuwe besturen.

Spreekster herinnert eraan dat betaalbaar wonen in de voorbije verkiezingscampagne een belangrijk thema was. Daarom moet niet alleen het budget ter ondersteuning van het lokale woonbeleid worden opgetrokken, maar moet er ook een budget ter beschikking blijven voor intergemeentelijke samenwerkingsverbanden tussen gemeenten die geen zelfstandige woonloketten hebben. Kleine gemeenten kunnen door samen te werken schaalgrootteproblemen omzeilen. Mevrouw Hostekint noemt de projecten die in 2004 werden gestart zeer waardevol. Er is daar intussen heel wat expertise opgebouwd in het maken van woonplannen, het opvangen van mensen met vragen en het ondersteunen van gemeentebesturen. Zij vraagt of na de positieve evaluatie de experimenten in Izegem, Meetjesland en Genk worden voortgezet en of er nieuwe worden gestart.

Mevrouw *Veerle Heeren* wijst erop dat in de huidige wooncode de gemeenten al een arsenaal aan instrumenten hebben voor een lokaal woonbeleid. Jammer genoeg wordt daar veel te weinig gebruik van gemaakt. Spreekster ziet een probleem van bekwaamheid bij de vertegenwoordigers van de gemeenten in de besturen van de SHM's. Dat bestuursmandaat wordt vaak weggeven als troostprijs aan politieke figuren van tweede rang. Mevrouw Heeren blijft daarom aandringen op verdere responsabilisering en professionalisering van de SHM's. In die zin is zij ook voorstander van het openbreken van de werkingsgebieden, die thans soms verkaveld zijn tot op straatniveau.

Ook mevrouw *Mieke Vogels* verstaat dat de minister de gemeenten meer inspraak wil geven in de SHM's.

Maar zij waarschuwt dat dit niet ten koste mag gaan van de basisidee van de sociale huisvesting: de minst-bedeelden een betaalbare woonst verschaffen. Het risico bestaat dat de gemeenten een tweesporenbeleid gaan voeren in de sociale huisvesting en daarbij systematisch vermeende lastverkopers uitsluiten. Het gevaar rijst dat de onderste laag van onze bevolking op die manier uitgesloten wordt ten voordele van de laag die het iets beter heeft. Dat zou erop neerkomen dat men de huisjesmelkers en de verkrotting stimuleert. Mevrouw Vogels houdt daarom een pleidooi om de lokale besturen te blijven evalueren op hun woonbeleid. Mevrouw *Cathy Berx* is het niet helemaal eens met mevrouw Vogels: “Het streefdoel van kwalitatieve woningen voor de minstbegoeden mag nooit een vrijgeleide zijn om grensoverschrijdend gedrag te tolereren”. Uitgerekend de zwaksten in onze samenleving zijn het eerste slachtoffer van overlast en bovendien meent mevrouw Berx als christendemocraat dat mensen kansen moeten krijgen om vooruit te gaan in het leven. Wel kan woonbegeleiding al veel overlast voorkomen zonder dat het moet komen tot uitdrijving.

Mevrouw *Else De Wachter* heeft bij de voorbije lokale verkiezingen vastgesteld dat wonen een belangrijk item was. Daarom is zij verheugd met de optie om de lokale besturen een regisseursrol te laten spelen in het woonbeleid. Daarbij moet het om meer gaan dan sociale huisvesting. Een gemeentebestuur moet ook zijn rol spelen op terreinen zoals de kwaliteit en de betaalbaarheid van het wonen en moet daartoe ook bevoegdheden krijgen op het vlak van welzijn en ruimtelijke ordening. Mevrouw De Wachter mist daartoe in de begroting voldoende financiële middelen voor de lokale besturen.

Mevrouw *Cathy Berx* herinnert aan het regeerakkoord waarin staat dat alle gemeenten zonder uitzondering aan sociale huisvesting moeten doen en dat er een betere spreiding van de sociale huisvesting moet komen over alle gemeenten. Zij vindt het jammer dat dit principe niet wordt uitgewerkt in de beleidsbrief. De heer *Dirk De Cock* gaat volledig akkoord met de regisseursrol voor de gemeenten. Toch meent hij dat kleinere gemeenten, met niet zoveel ervaring in woonbeleid, daarbij goed moeten gecoacht worden.

Wat de huisvestingsrol van de lokale besturen betreft, trekt de *minister* er de aandacht op dat de cursussen voor huisvestingsconsulent heel succesvol zijn.

Vandaag volgen meer dan 260 mensen die opleiding. Zij worden ook opgeleid om de gemeentebesturen te begeleiden. Voor de verdere ondersteuning van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden op het gebied van wonen vraagt de minister aan de provincies, die trouwens ook een woonbeleid voeren, om daar een rol in op te nemen. Voorts krijgt de IVA Wonen als extra opdracht de begeleiding van de gemeenten.

Maar de gemeenten moeten hun woonopdrachten uiteindelijk zelf ernstig opnemen, zegt minister Keulen. Hij zou graag hebben dat er in elke gemeente ook een schepen van huisvesting komt. Zoals sinds enkele jaren nergens een schepen van Leefmilieu meer ontbreekt, moet ook het beleidsdomein Wonen voldoende aandacht krijgen bij de lokale bevoegdheids-toedeling. En de minister is het er uiteraard mee eens dat de afgevaardigden van gemeente en OCMW in de besturen van de SHM's bekwame en sterke figuren moeten zijn. Maar als dat niet zo is, is dat enkel en alleen te wijten aan de gemeentebesturen zelf.

Eigendomsverwerving

De heer *Christian Verougstraete* steunt de minister in zijn streven om zoveel mogelijk mensen te stimuleren om eigenaar te worden van een eigen woning. Het blijft de beste garantie voor ‘de oude dag’. Het Vlaams Belang zal alle initiatieven die de eigendomsverwerving en de renovatie van bestaande woningen in de hand werken, ondersteunen. In tegenstelling met de beleidsnota Vlaams Woonbeleid 2004-2009 mist spreker in de beleidsbrief speciale aandacht voor de eenoudergezinnen. Hoe zal de minister die categorie ondersteunen om tot eigendomsverwerving te komen?

De heer Verougstraete constateert voorts dat de aanvragen voor de verzekering gewaarborgd wonen ondanks het optrekken van de inkomensgrenzen, de invoering van een jaarlijkse indexatie en de verlaging van het minimum te ontlenen bedrag, nog altijd onder de verwachtingen liggen. Hij vraagt een nog intensere voorlichtingscampagne.

Mevrouw *Veerle Heeren* zegt in naam van de CD&V-fractie te blijven geloven in het nut van het sociaal woonkrediet. Bepaalde gezinnen krijgen immers

geen lening op de private markt. Het gaat niet om de zwaksten in onze samenleving maar bijvoorbeeld om eenoudergezinnen. Toch blijft spreekster zich storen aan de ingewikkelde organisatie van die sociale kredietverschaffing: “het is een kluwen”. Er moet volgens haar één loket komen waar de gegadigden naartoe kunnen gestuurd worden. Ook vindt zij het niet normaal dat het bij bepaalde instellingen een half jaar duurt om een dossier af te werken terwijl bij andere kredietaanbieders het dossier al na twee maanden voor hetzelfde leningbedrag rond is.

Mevrouw *Dominique Guns* vindt de openstelling van het Vlaams Woningfonds voor gezinnen met één kind een goede stap naar de realiteit. Mevrouw Guns vraagt zich af of het maximum leningbedrag bij sociale leningen niet kan gedifferentieerd worden volgens de duurte van de vastgoedprijzen in een bepaalde streek, zoals ook het kadastraal inkomen schommelt per ligging.

Mevrouw *Else De Wachter* vindt dat de communicatie en informatieverspreiding met betrekking tot de verschillende wooninstrumenten nog beter kan. Zo zou er een permanente campagne moeten gevoerd worden ter promotie van de verzekering gewaarborgd wonen. Ook de woonwebsites zijn nog lang niet door iedereen gekend.

De heer *Dirk De Cock* merkt op dat de index wel werkt voor de inkomensgrenzen in het sociale leningstelsel, maar niet bij de maximale verkoopwaarde. Vooral in bepaalde regio's, waar hij stijgingen van de vastgoedprijzen waarneemt van meer dan 10%, leidt dat tot problemen. De heer De Cock vindt het niet verantwoord dat de verzekering gewaarborgd wonen niet automatisch gekoppeld wordt aan de toekenning van een sociale lening. Hij noemt dat een voorbeeld van “de betere Kafka”. Veelal zijn het dezelfde papieren die voor beide aanvragen moeten worden bijgebracht.

Eenoudergezinnen zijn volgens de *minister* precies een belangrijke doelgroep voor het sociaal krediet. Alleenstaande moeders met kinderen bijvoorbeeld kunnen vaak bij de reguliere banken niet meer terecht voor een woonlening, zelfs als zij over een eigen inkomen beschikken. Voor die mensen bieden de sociale leningen van VMSW, VWF en de erkende kredietmaatschappijen (EKM's) een oplossing. De sector heeft zeker nog zijn nut, ondanks de lage rentestand.

Minister Keulen gaat ermee akkoord dat het sociale leningstelsel nog te ingewikkeld is. Hij heeft daarom

in april 2006 een onderzoeksopdracht toegewezen aan het studiebureau PKF Bedrijfsrevisoren. Het bureau moet een voorstel uitwerken om het sociaal woonkrediet doorzichtiger en gemakkelijker bereikbaar te maken voor de gegadigden. De organisatie van één loket is niet uitgesloten. Ondertussen gaan de campagnes voor de bekendmaking van de verschillende wooninstrumenten onverminderd verder.

Het voorstel om de sociale leningen te moduleren volgens de omstandigheden van de streek vindt de minister niet gemakkelijk te realiseren. Overigens doen de EKM's dat intussen al in de praktijk. De maximale verkoopvoorwaarden zijn gekoppeld aan de index van de bouwgronden en van de bestaande woningen.

VAP en renovatiepremie

De heer *Christian Verougstraete* noemt de VAP een degelijke ondersteuning van personen met een bescheiden inkomen bij het uitvoeren van verbeteringswerken en hij juicht de verhoging van de inkomensgrens toe. Hij vindt het positief dat de nieuwe substantiële renovatiepremie niet alleen zal gelden voor eigenaars van een enige woning maar ook voor eigenaars die een woning voor negen jaar verhuren aan een sociaal verhuurkantoor. Uit de voorlopige resultaten van het nieuwe onderzoek naar de woonkwaliteit blijkt dat het aantal ongeschikte woningen in Vlaanderen gedaald is van 12% (300.000 woningen) in 1994-1995 tot 9,2% (190.000 woningen) in 2006. Spreker ziet daarin een grote vooruitgang en een tendens dat meer en meer oudere woningen worden opgekocht en gerenoveerd. Vandaar het belang van renovatiepremies.

Evenwel mist de heer Verougstraete in de beleidsbrief een renovatiepremie voor eigenaars-verhuurders die niet verhuren aan een sociaal verhuurkantoor maar dat rechtstreeks doen. Om de beknelde private huurmarkt te ondersteunen is spreker voorstander van een dergelijke premie.

Wat de invoering van een substantiële renovatiepremie betreft, wijst mevrouw *Michèle Hostekint* erop dat dit een belangrijk punt van het sp.a-verkiezingsprogramma van 2004 was. Zij juicht het dan ook toe dat de premie er eindelijk komt, na jaren uitstel wegens gebrek aan financiële middelen. Zij noemt de renovatiepremie ook een duurzame maatregel. Woningen waarvan de kwaliteit wordt verbeterd, blijven bruikbaar voor de opeenvolgende generaties

en verminderen de nood aan nieuwbouw en extra ruimte-inname. Met die renovatiepremie kan ook aansluiting worden gezocht bij de wijzigende woonbehoeften in de loop van een mensenleven. De premie moet maximaal ingezet worden ter stimulering van milieuvriendelijke en energiebesparende maatregelen. Dat is zowel goed voor de milieudoelstellingen (Kyoto) als voor de energiefactuur van de bewoners zelf. Mevrouw Hostekint wil dat ook de sociaal zwakkeren in onze samenleving kunnen genieten van de financiële voordelen van energiebesparing. Zij stelt ook voor om een verhoogde premie toe te kennen voor woningen die na renovatie een energieprestatieniveau van E80 halen (E100 is verplicht).

Mevrouw *Veerle Heeren* is van oordeel dat de substantiële renovatiepremie niet los mag gezien worden van energiebesparende maatregelen. Duurzaam bouwen en verbouwen moet een van de doelstellingen zijn; “we kunnen niet meer langs Kyoto!”. Zij pleit ervoor de premie te koppelen aan subsidies van het departement Energie. Energiebesparende maatregelen kosten wel wat, maar nog afgezien van de milieuwinst, hebben zij al vlug een terugverdieneffect. Wie niet duurzaam bouwt, heeft niet alleen geen oog voor het leefmilieu, maar is ook financieel kortzichtig. Mevrouw Heeren vraagt om de VAP te integreren in de renovatiepremie. Overigens vindt zij het jammer dat de VAP geen sanitaire verbeteringswerken ondersteunt. Nochtans zijn er nog heel veel woningen waarin het sanitair niet is aangepast aan de hedendaagse normen.

Mevrouw *Mieke Vogels* benadrukt de relatie wonen-leefmilieu. Het is voor haar duidelijk dat de beleidsbrief geschreven is nog voor de komst van Al Gore⁶ en de toespraak van de huisvrouw in naam van de Belgische regering op de klimaatconferentie⁷ in Nairobi. Uit cijfers van Vlaams minister Kris Peeters constateert spreekster dat de uitstoot van CO₂ uit

gebouwen in Vlaanderen in 2009 nog altijd 20% te hoog zal zijn in vergelijking met de internationale afspraken. “Men is hier veel te laat wakker geworden” zegt mevrouw Vogels, die erop wijst dat in Vlaanderen in een gemiddelde woning 50% van de verwarming verloren gaat. Zij betreurt het dat de minister de goede maatregelen beperkt tot de sociale huisvesting. Veel mensen zijn er zich niet van bewust dat de kleine meerprijs voor energiezuinige bouw en verbouwing op korte termijn kan teruggewonnen worden. Spreekster vindt het daarom jammer dat de voorwaarden van de VAP en de nieuwe renovatiepremie niet afgestemd zijn op de isolatiewaarde van de woning. Zij pleit voor de bouw van meer ‘passieve huizen’. In Vlaanderen zijn die nog uiterst zeldzaam, in landen als Duitsland zijn zij gemeengoed.

Mevrouw *Dominique Guns* is heel positief over de verhoging en de uitbreiding van de VAP en over de invoering van een substantiële renovatiepremie. Zij kan akkoord gaan met een koppeling van de renovatiepremies met milieuaspecten. Zij wijst er trouwens op dat er soms nauwelijks nog een verschil in prijs is tussen een energiebesparend bouw materiaal en een dat minder milieuvriendelijk is. Wel staat zij nogal argwanend tegen de bepaling dat ook doe-het-zelvers (aankoop-)facturen kunnen inbrengen bij de aanvraag van de renovatiepremie. Na ruggespraak met de bouwsector waarschuwt spreekster voor een sponsoring van het zwartwerk.

De heer *Dirk De Cock* constateert dat slechte woningen, die vanaf 18 strafpunten als ongeschikt worden beschouwd, bij een inspectie vaak veel meer strafpunten oplopen. Daarom is hij er voorstander van dat eigenaars van ongeschikt verklaarde woningen met niet al te veel strafpunten, bijvoorbeeld tussen de 18 en de 50, toch zouden kunnen genieten van de renovatiepremie om hun woning opnieuw geschikt voor bewoning te maken.

De *minister* zegt dat zijn premies, VAP en renovatiepremie, samen moeten gezien worden met de maatregelen die ook op federaal niveau zijn genomen en vooral fiscaal zijn opgevat. Van die federale maatregelen kunnen ook de eigenaars-verhuurders die niet verhuren aan een sociaal verhuurkantoor, genieten.

Minister Keulen noemt de renovatiepremie een belangrijk instrument in de dorps- en stadskernvernieuwing. Het is veelal moeilijk om oudere mensen uit hun vertrouwde woning en buurt te laten verhuizen. Met die premie kunnen zij toch nog hun woning

⁶ Gewezen Amerikaans presidentskandidaat en vice-president Al Gore kwam begin oktober 2006 in ons land de film ‘An Inconvenient Truth’ van regisseur Davis Guggenheim promoten, een documentaire over zijn strijd tegen de opwarming van de aarde. Hij werd daarbij ontvangen door premier Guy Verhofstadt.

⁷ Huisvrouw Margaretha Guidone mobiliseerde tientallen prominente politici voor een voorstelling van de film ‘An Inconvenient Truth’. Federaal minister van Leefmilieu Bruno Tobback nam haar mee naar de 12e internationale klimaatconferentie van de Verenigde Naties in Nairobi, Kenia en liet er haar in naam van de Belgische regering een toespraak houden.

moderniseren. De premie werkt ook de eigendomsverwerving in de hand. Jonge mensen die een oude woning opkopen, krijgen extra investeringsmogelijkheid om die woning te renoveren.

De minister gaat akkoord met de verschillende commissieleden die erop aandringen om de renovatiepremie te koppelen aan energiezuinigheid. Ook hij is overtuigd van het terugverdieneffect van energiebesparende ingrepen. Hij zegt ja tegen een koppeling aan energieprestatienormen, maar aangezien die meestal structurele maatregelen vergen is daar een bouwvergunning voor nodig.

Wat het gevaar van ‘sponsoren van zwartwerk’ betreft, wijst de minister erop dat er toch facturen worden gevraagd van bouwmaterialen. Hij erkent de realiteit in Vlaanderen waarbij verbouwingen gespreid in de tijd en volgens het beschikbare geld worden uitgevoerd, vaak met hulp van de hele familie. Met de premie is hij daar niet willen tegenin gaan.

Kooprecht sociale huurders

De heer *Christian Verougstraete* ondersteunt het beleid dat tot uiting komt in het overdrachtenbesluit. Door aan de sociale huurder een kooprecht te geven, zal de sociale mix en de leefbaarheid van de wijken verbeteren. En spreker is blij dat het niet meer zal komen tot ‘kampeertoestanden’ bij de verkoop van sociale kavels. Ook mevrouw *Michèle Hostekint* is tevreden met het nieuwe overdrachtenbesluit dat eindelijk is goedgekeurd door de Vlaamse Regering en zij hoopt dat met het openregistersysteem de kampeertoestanden definitief tot het verleden gaan behoren. En mevrouw *Dominique Guns* steunt eveneens het kooprecht van de sociale huurder “dat er eindelijk is gekomen”.

Private huurmarkt

De heer *Christian Verougstraete* stelt dat de private huurmarkt blijft kampen met heel wat problemen en knelpunten. Door de stijging van de huurprijzen komen een groot aantal huurders in betalingsmoeilijkheden. De woonquote, zijnde de uitgaven van huurlasten ten opzichte van het beschikbaar inkomen, blijkt enorm gestegen. Anderzijds worden heel wat verhuurders geconfronteerd met slechte huurders, zodat ze van al die miserie afwillen en hun vastgoed

verkopen. Daardoor krimpt de private huurmarkt nog verder ineen.

Mevrouw *Michèle Hostekint* noemt de private huurmarkt – toch nog altijd een vijfde van de woningmarkt – het meest fragiele segment van de woningmarkt. Hierin vindt men tegelijk de meeste slechte woningen en huurprijzen die niet meer rendabel zijn voor eerlijke verhuurders. Een goed gereguleerde private huurmarkt met een voldoende aanbod van kwaliteitsvolle woningen met een correcte prijs-kwaliteitsverhouding kan de druk op het sociale huuraanbod verminderen.

In dat opzicht haalt mevrouw *Hostekint* het idee van een centraal huurwaarborgfonds aan. Het idee is opgenomen in het Vlaams regeerakkoord en wordt nogmaals in de beleidsbrief herhaald. Wanneer wordt dat fonds werkelijkheid. Vandaag staan alle huurwaarborgen verspreid op honderdduizenden individuele geblokkeerde bankrekeningen, en zij geven een klein beetje interest voor de huurder. Een huurwaarborgfonds kan de mensen helpen om een huurwoning te vinden. Het fonds treedt in de plaats van de verhuurder en int bij de huurder de waarborg. De verhuurder heeft niet minder zekerheid dan voordien. Maar door opname in de anonimiteit van een fonds kan voorkomen worden dat huurders met een OCMW-waarborg gestigmatiseerd worden. Gegroepeerd kan de totale som van de huurwaarborgen een krachtig beleidsinstrument zijn. Berekeningen laten uitschijnen dat er zowat 800 à 900 miljoen euro zou kunnen ingezameld worden. Dat kan dan geïnvesteerd worden in woningbouwprojecten of in ondersteunende maatregelen voor de private huurmarkt.

Mevrouw *Mieke Vogels* mist in de beleidsbrief maatregelen om het aanbod op de private huurmarkt te verbeteren. Daarbij acht zij de invoering van righthuurprijzen onontbeerlijk⁸.

De *minister* zegt met betrekking tot de oprichting van een centraal huurwaarborgfonds een studie te laten uitvoeren door het Kenniscentrum voor Duurzaam Woonbeleid. De studie zal tegen het einde van het jaar beschikbaar zijn. De onderzoeksresultaten zullen in het kader van de Interministeriële Conferentie

⁸ Zie ook haar voorstel van decreet daarover: Voorstel van decreet van mevrouw Mieke Vogels houdende wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode, wat de invoering van righthuurprijzen betreft, *Parl. St.* VI. Parl. 2005-06, nr. 677

besproken worden in de werkgroep ‘Betere toegang tot de huurmarkt’. Ook wat righthuurprijzen betreft, verwijst de minister naar een studie van professor Luc Goossens waarvan hij de resultaten afwacht. De minister is op dat voorstel uitvoerig ingegaan bij het actualiteitsdebat over de paritaire huurcommissies en het betaalbaar wonen in de plenaire vergadering van 25 oktober 2006⁹. Minister Keulen waarschuwt evenwel tegen de psychologische effecten van huurprijsbeperkingen. Een gevolg zou wel eens kunnen zijn dat bepaalde investeerders bouwprojecten inhouden omdat ze vrezen door een righthuurprijs niet genoeg rendement te kunnen halen uit hun investering.

Huursubsidie en sociale verhuurkantoren

De heer *Christian Verougstraete* noemt het sinds 1991 bestaande huursubsidiestelsel veel te beperkt. Het richt zich alleen op de laagste inkomensgroepen en dan nog enkel als ze door te verhuizen hun woon-situatie kunnen verbeteren. Spreker vraagt de huursubsidie zonder enige restrictie uit te breiden naar huurders met een hoge woonquote. Hij stelt daartoe enige hoop in de verklaring van de minister dat het huidige stelsel aan actualisatie en vernieuwing toe is.

Wat de huursubsidie betreft, stelt mevrouw *Veerle Heeren* vast dat er al een hele weg is afgelegd, maar dat er nu geen tijd mag verloren worden. Zij dringt aan op een eenvoudige uitwerking: “Keep it simple”. De mensen moeten zelf kunnen berekenen of zij in aanmerking komen of niet. Er moet vermeden worden dat de huursubsidie weer een hele administratie vergt, door ondoorzichtige vereisten en dubbelzinnige voorwaarden. Spreekster wijst erop dat het slechts over een te verdelen 12 miljoen euro gaat; dat is geen oneindig bedrag. Zij vraagt om te vermijden dat de subsidie instanties zoals het OCMW weer zou opzadelen met extra administratief werk.

Mevrouw *Mieke Vogels* zegt bang te zijn van de voorgenomen beperking van de huursubsidies in de tijd. Na negen jaar moeten de huurders dan terug naar het slechte deel van de huurmarkt, aldus mevrouw *Vogels*. Ook mevrouw *Michèle Hostekint* is niet te spreken over de vermindering van de termijn van de huursubsidie van 15 naar negen jaar. Zij verwijst naar de uitvoerige kritiek daarop van het Vlaams Overleg Bewonersbelangen.

De heer *Dirk De Cock* pleit ervoor om te opteren voor variant zes van de studie van het Kenniscentrum Duurzaam Woonbeleid wat huursubsidiëring betreft. Het is een keuze voor verhuursubsidies aan eigenaars die hun woning ter beschikking stellen van SVK's. Op die manier hoopt de heer *De Cock* heel wat private woningen bij de SVK's te krijgen.

Mevrouw *Mieke Vogels* vindt de maatregelen van de minister voor de sociale verhuurkantoren te mager: “Vier nieuwe erkenningen en een toename van 400 woongelegenheden is slechts een druppel op de hete plaat”. Zij dringt erop aan dat de schaarse middelen vooral in de steden ingezet worden, want daar leven nog altijd de meerderheid van de huurders.

De minister wijst erop dat er voor private verhuurders die geen beroep doen op een sociaal verhuurkantoor onlangs nog op federaal vlak fiscale steunmaatregelen zijn genomen.

Wat het beschikbare bedrag voor de huursubsidie betreft, legt de minister uit dat dit bepaald wordt in functie van de meerjarenbegroting. Hij beklemtoont dat het de bedoeling is het bedrag jaar na jaar te laten aangroeien. De huursubsidie wordt beperkt in de tijd omdat de minister geen nieuwe ‘armoedeval’ wil creëren. De mensen moeten nog altijd een impuls krijgen om te streven naar lotsverbetering. Wel is de huursubsidie onbeperkt in de tijd vanaf de leeftijd van 65 jaar. De minister wil vermijden dat het stelsel zoals in Nederland, waar er geen tijdsbeperking op staat, onbetaalbaar wordt.

Minister Keulen herinnert eraan dat hij het was die als eerste zoveel beleidsaandacht heeft gewijd aan de SVK's. En voor volgend jaar worden de inspanningen voor de SVK's ernstig verhoogd. “De SVK's zijn de toekomst voor de kleine verhuurders” meent de minister, want door hun eigendom toe te vertrouwen aan een SVK, verzekeren ze zich van gegarandeerde huurinkomsten zonder zorgen.

Woonkwaliteitsbewaking

De heer *Christian Verougstraete* vindt het aantal ongeschikte woningen ondanks de vastgestelde verbetering nog altijd redelijk hoog. Hij vraagt van de minister extra initiatieven naast de bestaande instrumenten van kwaliteitsbewaking. Mevrouw *Else De Wachter* is tevreden dat de vele inspanningen die in de voorbije jaren geleverd werden ten bate van de woonkwaliteitsbewaking, nu worden bekroond door

⁹ Zie *Hand.* VI. Parl. 2006-07, 25 oktober 2006, p. 11-31

een uitbreiding van de Vlaamse Wooninspectie. En ook mevrouw *Dominique Guns* is in haar nopjes met de versterking van de Vlaamse Wooninspectie.

De *minister* relateert het belang van de slechte woningen op de woningmarkt. Vandaag telt Vlaanderen zowat 2.400.000 woongelegenheden. Als men daar de kamers bijtelt waarop mensen zelfstandig wonen, dan zijn het er 2.900.000. Daarvan kunnen er 30.000 gekwalificeerd worden als echt slecht. Dat zijn er nog altijd 30.000 te veel, aldus minister Keulen. Daarnaast zijn er ongeveer 200.000 woongelegenheden die nog grondig opgeknapt moeten worden. Daarin is grote vooruitgang geboekt, zegt de minister, want een tijd geleden waren dat er nog 300.000.

Intussen is er ook een omslag gebeurd bij de publieke opinie. Burgemeesters worden niet langer tegengewerkt als zij optreden tegen woongelegenheden met ernstige kwaliteitsproblemen. De mensen steunen een lokaal beleid dat verloederde huizen uit hun woonomgeving aanpakt. De minister signaleert ook een trend bij jonge gezinnen, die precies op oudere woningen uit zijn omdat die nog betaalbaar zijn. Met de renovatiepremie en het sociaal krediet (en federale fiscale stimulansen) worden hen instrumenten aangeleverd om die woningen te renoveren.

Wat de Wooninspectie betreft, heeft de minister de ‘kamerbrede’ steun van de commissie voor een uitbreiding van die dienst ter harte genomen. Er komen inderdaad tien extra inspecteurs bij; dat is het aantal dat door de inspectie zelf was gewenst. Terloops meldt minister Keulen dat de in de commissie welbekende hoofdcoördinator van de Wooninspectie, de heer Pol Van Damme de dienst verlaat. Hij gaat naar een beleidsvoorbereidende entiteit voor het departement.

Sociale huur

De heer *Christian Verougstraete* vindt nergens in de beleidsbrief de vermelding van het aantal nieuwe sociale huurwoningen die de minister denkt in 2007 te kunnen realiseren. Voor mevrouw *Michèle Hostekint* klinkt het mooi dat de SHM's erin geslaagd zijn hun boekhoudkundig resultaat te verbeteren. Maar zij vindt het belangrijker dat die maatschappijen blijven nieuwe sociale woongelegenheden realiseren. Dat kan zij uit de beleidsbrief niet opmaken. Hopelijk is de

verbeterde financiële situatie niet te danken aan een mindere bouwactiviteit.

Daarom is mevrouw Hostekint voorstander van sterke SHM's, en zij pleit voor een betere regulering van de sociale huisvesting. Het kan volgens haar niet meer dat er verschillende huisvestingsmaatschappijen in een gemeente werkzaam zijn: “We moeten naar één woonmaatschappij per gemeente of per groep van gemeenten. Ze moeten fuseren of in een hecht samenwerkingsverband stappen”. Spreekster vraagt dan ook wat meer doortastendheid van de minister bij de erkenning van SHM's. Alleen SHM's die financieel gezond zijn en voldoende activiteit ontplooiën kunnen nog erkend worden. Minder maar betere SHM's!

Mevrouw *Veerle Heeren* stelt vast dat de wachtlijsten in de sociale huisvesting nog altijd te lang zijn. Zij prijst zich gelukkig dat er in het regeerakkoord geen streefcijfers zijn opgenomen, want dat is een al te gemakkelijk doelwit voor kritiek. Maar ze vraagt de minister om ruiterlijk toe te geven dat de vooruitgang toch maar heel bescheiden is. Zij verwacht niet dat er tegen 2009 150.000 nieuwe sociale woningen zullen zijn gerealiseerd.

Mevrouw Heeren vindt de experimenten met PPS en CBO “een moeilijk verhaal”. Zij noemt het “vehikels om als overheid te kunnen werken onder de voorwaarden van de private markt”. Dat leidt tot eigenaardige resultaten. Zo kosten als sociaal bedoelde woningen in Lommel, gebouwd in de PPS-formule, zowat 195.000 euro. Dat is volgens mevrouw Heeren wellicht wel een normale prijs op de privémarkt, maar hoe sociaal is dat nog wel? Een ander voorbeeld: in Oostende worden in de CBO-formule sociale woningen gebouwd waarbij het kostprijsaandeel van de grond 35.000 euro bedraagt of 74% meer dan de norm van 20.000 euro. Het is mevrouw Heeren duidelijk dat het niet met die bijzondere formules is dat er spectaculaire vooruitgang zal geboekt worden in de sociale huisvesting.

Mevrouw *Cathy Berx* mist in de beleidsbrief de band met ruimtelijke ordening. Zij merkt enige spanning met de minister van Ruimtelijke Ordening over de invoering van regels die eisen dat een bepaald percentage van de kavels in nieuwe verkavelingen moet gaan naar sociale huisvesting. Iedereen blijkt akkoord te zijn met die doelstelling, maar het komt maar niet tot concrete uitwerking.

Zonder er een concreet cijfer op te willen plakken, geeft de *minister* aan dat de investeringsvolumes in de sociale woningbouw momenteel heel hoog liggen. Het gaat om zowat 4000 begonnen sociale woongelegenheden per maand, een inspanning die in 2007 wordt voortgezet. De bouwsector zelf laat verstaan dat men daarmee de limieten heeft bereikt van hetgeen de bouwbedrijven aankunnen.

De hoge wachtlijsten noemt de minister het resultaat van een combinatie van woonbehoeften met woonwensen. De sociale huisvesting kent zoveel succes omdat ze tegen vergelijkbare huurprijzen betere kwaliteit biedt. Maar het is niet haalbaar om iedereen die geen eigenaar is, een sociale woning ter beschikking te stellen. De socialehuursector neemt thans 6% van de woonmarkt voor zijn rekening; de private huur 19%. Vandaar het belang om ook die private huurmarkt weer interessanter te maken voor zowel huurder als verhuurder. Maatregelen als de huursubsidie en de federale fiscale stimulansen voor private verhuurders kunnen daartoe bijdragen.

Toch wil de minister op volle kracht voort investeren in de sociale huisvesting. Daarin passen ook projecten van publiek-private samenwerking. De SHM's zelf zijn daar voorstander van. Maar minister Keulen geeft toe dat PPS “geen gemakkelijk verhaal” is.

Leefbaarheid

De heer *Christian Verougstraete* meent dat asielzoekers met een tijdelijke verblijfsvergunning niet thuis horen in de sociale huisvesting: “De overvloed aan niet-geïntegreerde vreemdelingen in de sociale huisvesting zorgt er immers voor zware leefbaarheids- en samenlevingsproblemen”. Hij is dan ook verheugd dat de minister aangekondigd heeft dat de zogenaamde ‘omzendbrief Gabriels’, die de SHM's verplicht om woningen aan asielzoekers toe te wijzen, zelfs als ze zijn toegewezen aan een andere gemeente, zal worden ingetrokken in april 2007 n.a.v. federale wetsaanpassingen. Maar de heer Verougstraete wil verder gaan. Hij wil maatregelen om de voortschrijdende gettovorming in de sociale woonwijken te stoppen en het aantal vreemdelingen per sociale woonblok te beperken. Hij vindt het onvoldoende dat de nieuwe Vlaamse Wooncode ter zake slechts “inspanningen” zal vragen aan de allochtone huurders. Dat biedt geen enkele waarborg voor het leefbaar houden van de sociale woonwijken. Overigens mist spreker cijfergegevens over het huidige aantal vreemdelingen in de sociale huisvesting.

Wat de bevordering van de leefbaarheid in de sociale woonwijken en -complexen betreft herinnert de *minister* aan de verschillende maatregelen die worden ingevoerd door de gewijzigde Vlaamse Wooncode: de proefcontracten voor nieuwe huurders, de vereiste taalbereidheid, de ruimere responsabilisering van het lokale niveau enzovoort. Hij is het ermee eens dat sociale huisvesting dient voor permanente bewoning en dat kandidaat-politieke vluchtelingen, die hier in principe tijdelijk zijn, er niet thuishoren. Daarom wil minister Keulen de omzendbrief Gabriels intrekken in april 2007, op het moment dat de federale maatregelen met betrekking tot asielzoekers en tot hun opvang op ons grondgebied in werking treden.

Mevrouw *Else De Wachter* wijst op een soms vergeten, belangrijk aspect voor de leefbaarheid in de sociale woonwijken: de omgevingsfactoren. De *minister* gaat daarmee akkoord en noemt het voorbeeld van de renovatie van de Silvertops in Antwerpen, waar heel wat inspanningen werden gedaan voor het verbeteren van de omgeving.

Debat sociale mix

Er ontspint zich een wat uitgebreider debat over sociale mix. Mevrouw *Cathy Berx* kaart nogmaals de nood aan sociale mix in de sociale woonwijken en -complexen aan. In het regeerakkoord is daartoe aan de SHM's meer beleidsruimte beloofd, om op basis van objectieve criteria sociale woningen toe te wijzen ter realisatie van een goede sociale mix. Maar dat principe is nog altijd niet geconcretiseerd. Wat mevrouw Berx niet wil, is dat het recht op wonen afhankelijk wordt gemaakt van de migratieachtergrond van de kandidaat-huurder. Wat volgens haar wel mogelijk is, is de ‘plaats van bewoning’ van de migratieachtergrond afhankelijk te maken. Daartoe is het criterium nationaliteit niet relevant. Met de ‘snel-Belgwet’ is in ons land de toekenning van de Belgische nationaliteit immers geen eindpunt maar een beginpunt van integratie. Daarom dringt mevrouw Berx aan op een betere en uniforme definitie van het begrip allochtoon.

Door een goede sociale mix te realiseren, schept men meer kansen en mogelijkheden om mensen te helpen bij integratie, emancipatie en goede sociale contacten waar mensen samenleven. Spreekster citeert mevrouw Lien Warmenbol, onderzoekster UA, die in een onderzoek in de Antwerpse Brederodestraat tot de bevinding komt dat interetnische contacten beter

werken als er maar een beperkte aanwezigheid is van mensen met een andere etnie en slecht werken als er sprake is van “een invasie van allochtonen” in een buurt. In een concentratiebuurt zwakt het positieve van contacten met andere levenswijzen af. Daarom pleit mevrouw Berx ervoor om lokale besturen de middelen te geven om een goede sociale mix te realiseren.

Volgens mevrouw Berx bieden de mensenrechtenverdragen en het Europese Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden wel degelijk mogelijkheden om maatregelen te nemen om te komen tot een goede sociale mix. Dat vergt wel de nodige openheid van het beleid om die mogelijkheden juridisch te onderzoeken. Overigens stelt mevrouw Berx de vraag of het streven naar een goede sociale mix wel kan beschouwd worden als een ongunstiger behandeling. Ook voor allochtonen biedt een goede sociale mix meer kansen; een sociale mix is net goed voor hen.

De *minister* reageert heel behoedzaam. Hij zegt dat men moet oppassen met clausules die mogelijk discriminerend zijn omdat ze raken aan sociale rechten door ze afhankelijk te maken van afkomst of etnie. Overigens ontstaan met de gewijzigde Vlaamse Wooncode diverse mogelijkheden om het leefklimaat in de wijken en complexen te verbeteren: de proefcontracten voor nieuwe sociale huurders, het kooprecht van sociale huurders enzovoort. Het kaderbesluit sociale huur geeft de gemeenten het instrument om voorrang te geven aan eigen inwoners bij de toewijzing van sociale woningen. De minister hoopt dat dit de nood zal verleggen naar randgemeenten waar soms geen sociale woningen gebouwd worden. Het is een impuls voor een betere spreiding van de sociale huisvesting. Ook zal het weer mogelijk worden te werken met doelgroepen, zoals bejaarden en jonge gezinnen.

De minister omschrijft de keuze voor afkomst als criterium voor toewijzing als: “flirten met discriminatie”. Wel wijst hij op de invoering van de taalbereidheid als vereiste bij toewijzing. Die clausule leidde tot belangenconflicten met de overheden aan de andere kant van de taalgrens, maar intussen zijn er in de Franstalige academische wereld stemmen opgegaan om ook zo iets in Wallonië in te voeren ter verbetering van het leefklimaat in de sociale woonwijken en -complexen.

De heer *Jan Penris*, voorzitter maakt bekend dat inmiddels alle belangenconflicten rond de gewijzigde Vlaamse Wooncode zijn uitgewerkt en dat er niets

meer in de weg staat om het ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode, (*Parl. St.* VI. Parl. 2005-06, nr. 824/1), ter behandeling voor te leggen aan de plenaire vergadering. Het wordt geagendeerd op 6 december 2006.

Om te bewijzen dat zijn bekommernis niet veel verschilt van die van mevrouw Berx, haalt de *minister* het voorbeeld aan van Antwerpen, waar vooral geïnvesteerd wordt in sociale koopwoningen en niet meer in huurwoningen tenzij als vervangingsbouw. En naast het streven naar een goede sociale mix wordt er ook door renovatie heel hard gewerkt aan de leefbaarheid in de sociale huisvesting. Bovendien gaan initiatieven zoals het opnieuw aanstellen van conciërges en het vestigen van de kantoren van een sociale huisvestingsmaatschappij in of in de nabijheid van een wooncomplex in dezelfde richting.

Mevrouw *Cathy Berx* noemt het antwoord van de minister “voorspelbaar”. Zij is het niet eens met het uitgangspunt dat het verschillend behandelen van mensen altijd discriminatie zou zijn. Die mogelijkheid wordt wel degelijk geboden in de Europese regelgeving. Dat is te vinden in een richtlijn van de Europese Unie die te maken heeft met de gelijke behandeling op basis van “ras en etnische afkomst”. Mevrouw Berx bedoelt hier uitdrukkelijk niet het afhankelijk maken van het recht op een sociale woning van afkomst maar het gaat wel om een aantal modaliteiten voor de uitoefening van dat recht. Meer bepaald gaat het over de plaats waar dat recht wordt uitgeoefend, en spreekster wil die plaats afhankelijk maken van afkomst. De EU-richtlijn laat een verschillende behandeling toe als het niet gaat om een ongunstiger behandeling.

Het lijkt mevrouw Berx een uitdaging om de mogelijkheden van die richtlijn te onderzoeken. Want in het Vlaams regeerakkoord staat dat de SHM's meer ruimte zullen krijgen om een goede sociale mix na te streven. De minister pakt dan wel uit met het kooprecht van de sociale huurder, maar dat is al uitgesloten voor bewoners van appartementen. En bovendien, als er veel woningen verkocht worden, resteren als huurder nog slechts de zwaksten. Mevrouw Berx verklaart zich groot voorstander van het vereiste van taalbereidheid en van proefcontracten, maar dat blijven eenzijdig negatieve middelen. “Waarom zouden wij niet zoeken naar meer actieve, positieve stimulanzen voor een betere leefbaarheid?” aldus spreekster. Zo kan men met de inzet van huursubsidies mensen aanmoedigen zich meer te spreiden.

De *minister* herhaalt dat hij de bekommernissen van mevrouw Berx deelt. Hij verklaart zich bereid de Europese regels ter zake te onderzoeken, maar blijft beducht voor discriminatie. Hij herinnert eraan dat hij mee de bewonersparticipatie op de agenda heeft geplaatst en goede contacten onderhoudt met bewonersorganisaties als PASH en VIVAS. Meer participatie van de bewoners kan hun betrokkenheid verhogen en meteen ook de leefbaarheid in hun wijken en complexen.

Mevrouw *Cathy Berx* wil het element bewonersparticipatie niet in de discussie halen. Zij is daar ook voorstander van maar het aandachtspunt waarover zij het wil hebben is een goede sociale mix. Zij blijft erbij dat het goed zou zijn als mensen van dezelfde afkomst meer gespreid zouden wonen. Zij preciseert dat als zij het heeft over afkomst als spreidingscriterium, zij nooit verder wil gaan dan tot de derde generatie. Ook in het diversiteitsbeleid wordt dat criterium gehanteerd. Maar een van de grote problemen is dat er niet één maar een tiental definities gebruikt worden in de verschillende sectoren die met immigratie te maken hebben. Hoe dan ook wil mevrouw Berx alleen de mogelijkheid scheppen voor de SHM's om bij te sturen om een goede sociale mix te bekomen.

Mevrouw *Mieke Vogels* vraagt zich af wat bedoeld wordt met termen zoals 'een goede sociale mix' en 'overlast'. Het zijn heel rekbare begrippen. Zij verwijst naar de doctoraatsthesis van de heer Bob Cools waarin hij aantoonde dat het mengen van verschillende culturen en leefgewoonten in sociale wooncomplexen niet altijd even positief wordt ervaren door de bewoners¹⁰.

Daarop haast mevrouw *Cathy Berx* zich om te ontdekken dat zij het woord 'overlast' heeft gebruikt: "Dat is een begrip dat uiteindelijk door de rechter wordt geconcretiseerd en dat evolueert in tijd en ruimte". De SHM geeft het begrip overlast een eerste invulling en er is achteraf eventueel rechterlijke controle. Mevrouw Berx geeft toe dat 'sociale mix' een relatief begrip is en dat het de SHM's zijn die zich daarover een beeld moeten vormen. Maar zij meent dat het in het algemeen toch beter is dat de sociale wooncomplexen en -wijken een evenwichtige bewonerssamenstelling hebben.

De relatie wonen en welzijn

Wat de relatie wonen-welzijn betreft, betreurt mevrouw *Mieke Vogels* het dat men niet verder is geraakt dan de oprichting van een denktank. Ze gelooft nooit dat het in deze legislatuur nog komt tot een decreet Wonen-Welzijn. Nochtans is de nood daaraan nog nooit zo groot geweest. Als voorbeeld van hoe de verantwoordelijken voor Welzijn en Wonen er niet in slagen een brug te slaan, haalt mevrouw Vogels het voorbeeld aan van de seniorenflats. Zij heeft overigens zelf een voorstel uitgewerkt om er 10.000 extra te bouwen.

Mevrouw Vogels stelt vast dat het ouder wordende deel van de bevolking het nog nooit beter heeft gehad dan vandaag. Maar ook die talrijke generatie wordt hoe dan ook zorgbehoevend. Spreekster voorziet dat die mensen niet naar het rusthuis of het RVT (Rust- en Verzorgingstehuis) willen, maar een serviceflat prefereren. Velen van die generatie zijn bereid daar nu al in te investeren. In 1996 speelde toenmalig minister Wivina Demeester daarop in, door een bevak te lanceren die mikte op het geld van jonge senioren. Wie intekende, kreeg voorrang bij de toewijzing van de seniorenflats die met het geld van de bevak werden gerealiseerd. Binnen de kortste keren, aldus mevrouw Vogels, waren de aandelen volgestort. Maar spreekster ziet met lede ogen aan hoe die bevak thans wordt afgeschaft. Zij kondigt aan de minister van Welzijn daarover te ondervragen.

De *minister* reageert onmiddellijk met te stellen dat hij daarvoor niet verantwoordelijk is; het is een bevoegdheid van minister van Welzijn Inge Vervotte. Als minister van Wonen staat hij alleen in voor de omgevingswerken.

Mevrouw *Mieke Vogels* besluit met de vaststelling dat te veel oudere mensen te lang te grote woningen blijven bezetten. Die woningen zijn geschikt voor jonge gezinnen die willen investeren in renovatie en energiebesparende maatregelen. Een bijkomend nadeel daarvan is dat die mensen niet meer investeren in renovatie. Daarom zou het zo mooi zijn dat er 10.000 aangepaste seniorenwoningen zouden bijkomen in de komende jaren. De wachtlijsten voor seniorenflats zijn te lang.

De woonsector is bij uitstek een welzijnssector, aldus de *minister*. En in de voorbije dertig jaar is de sociale huisvesting onherkenbaar veranderd. Hij benadrukt dat de uitgavenbegroting voor 2007 een duidelijke

¹⁰ Zie verslag gedachtewisseling: *Parl. St.* VI. Parl. 2004-05, nr. 195

groeibegroting is, zowel voor Wonen als voor Welzijn; maar elke sector probeert zoveel mogelijk voor zichzelf te houden. Hij is bereid het Kenniscentrum voor Duurzaam Woonbeleid, dat al een onderzoeksopdracht heeft met betrekking tot 'Woon- en ruimtebehoeften van ouderen', het voorstel van Groen! te laten bestuderen. Een deelsector die opleeft onder de toenemende vergrijzing van onze bevolking, is de appartementsbouw.

Hoewel de bevak m.b.t. de serviceflats tot de bevoegdheid van minister Inge Vervotte behoort, laat de minister de mogelijkheden nagaan van een 'woonbevak'. Een studieopdracht over de haalbaarheid van de oprichting van een woonbevak is toevertrouwd aan Ernst & Young Entrepreneurs.

Vlabinvest

Wat Vlabinvest betreft, wijst mevrouw *Else De Wachter* op de praktische moeilijkheden om op het terrein te komen tot realisaties. Zij staat nog altijd achter de uitbreiding van het werkingsgebied, maar vraagt meer overleg tussen de 39 betrokken gemeenten. Er zijn grote verschillen tussen bijvoorbeeld Kapelle-op-den-Bos en Sint-Genesius-Rode.

De *minister* vindt het een goed voorstel om de gemeenten van het werkingsgebied van Vlabinvest eens bijeen te brengen voor overleg.

Samenwerking met de federale overheid

De heer *Christian Verougstraete* betreurt het dat Vlaanderen alleen bevoegd is voor het woonbeleid en niet voor de huurwetgeving. Hij vindt een volledige regionalisering van de huurwetgeving een dwingende noodzaak voor een efficiënt Vlaams woonbeleid.

Het probleem is volgens mevrouw *Michèle Hostekint* dat de belangrijkste hefboomen om in te grijpen op de private huurmarkt zich op federaal niveau bevinden. De huurwetgeving zit bij de federale minister van Justitie, de prijzencontrole bij de federale minister van Economie. Hetzelfde geldt voor diverse fiscale instrumenten. Zij pleit daarom voor de concentratie van al die beleidsinstrumenten bij het gewestelijke niveau. Tot zo lang is een vlotte samenwerking met de federale overheid, o.m. in de Interministeriële Conferentie, noodzakelijk.

Ook de *minister* is er wat wonen betreft voorstander van dat meer beleidsinstrumenten van het federale naar het gewestelijke niveau worden doorgeschoven. Een extra argument is volgens minister Keulen het grote verschil in situatie in de drie gewesten. Zo zijn in Vlaanderen op de woonmarkt vooral eigenaars te vinden, in Brussel overwegend huurders, en het Waalse Gewest zit daar tussenin.

III. Indicatieve stemming

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2007 (bevoegdheid Wonen van minister Keulen) wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 10 stemmen tegen 4.

DEEL II. INBURGERING

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering

1. Algemene inleiding

De minister merkt op dat er voor inburgering een breed draagvlak is gegroeid, zowel politiek als bij de doelgroep zelf. Sinds de start van de regering heeft men niet stilgezeten; heel veel is in gang gestoken, met als hoogtepunt de goedkeuring van het inburgeringsdecreet net voor het zomerreces. Nu komt het erop aan de ambities verwoord in het inburgeringsdecreet voortvarend in de praktijk om te zetten. De begroting voor 2007 bewijst dat het hem menens is de principes van dat decreet met veel elan uit te werken, aldus de minister.

De bewindsman schetst zijn inburgeringsbeleid in drie hoofdlijnen. Vooreerst wil hij het nieuwe inburgeringsbeleid nu vorm geven en de sector verder professionaliseren. Daartoe zijn al belangrijke stappen gezet zoals de doorlichting van de onthaalbureaus door de Inspectie van Financiën in opdracht van de minister. Inmiddels loopt een andere doorlichting door de Inspectie van Financiën, met name van de integratiesector bestaande uit de 28 integratiediensten, de acht integratiecentra, het Vlaams Minderhedencentrum

(VMC), het Forum voor Etnisch-Culturele Minderheden en vzw De Schroef (gericht op de binnenschippers). Die audit wordt opgeleverd in februari 2007 en de resultaten zullen besproken worden in de commissie. Ondertussen zijn de uitvoeringsbesluiten van het inburgeringsdecreet klaar en worden binnen enkele weken ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

Een tweede hoofdlijn is het managen van de diversiteit. De minister herinnert eraan dat hij daarvoor 5 miljoen euro heeft vrijgemaakt op de begroting 2006. De bedoeling was projecten te steunen, die beperkt zijn in de tijd, die samen met de lokale besturen worden opgezet om overlastproblemen te beteugelen en het samenleven te verbeteren. De respons was groot en dat is volgens de minister niet verwonderlijk omdat het gaat over acties die rechtstreeks ingrijpen in het buurtleven. Er zijn 382 aanvragen binnengekomen. Als de lijst volledig is, belooft de minister ze op het internet openbaar te maken. Slechts een op drie projecten wordt geselecteerd voor subsidiëring, na een strenge selectie gericht op meetbare resultaten. Projecten die hun nut bewezen hebben, zouden achteraf moeten uitmonden in regulier beleid.

Ten slotte wil de minister ook de integratiesector hervormen en professionaliseren. De lopende audit moet daarbij helpen. De minister wil de sector open trekken: niet meer exclusief gericht op de allochtone medeburgers maar op de hele samenleving.

2. Het nieuwe inburgeringsbeleid

“De machine voor de uitvoering van het inburgeringsdecreet is klaargezet”, zegt de minister: “We zijn klaar voor een vliegende start!” De nodige lessen zijn getrokken uit de bijzondere financiële audit bij de onthaalbureaus, die nu bijvoorbeeld boekhoudkundige regels moeten volgen. Het codeboek Matrix is geoperationaliseerd en er is een kruispuntbank opgezet bij de elektronische gegevensuitwisseling, zodat er nu een uniforme registratie van de gegevens gebeurt. Alle actoren betrokken bij inburgering zijn in dat netwerk opgenomen. Ook wat het decreet op de Huizen van het Nederlands betreft, is het uitvoeringsbesluit operationeel. Bovenop de 2,5 miljoen euro die voorzien was voor de Huizen van het Nederlands komt daar in 2007 nog 1 miljoen euro bij om de Huizen de kans te geven zich te decentraliseren door antennes en loketten in hun werkgebied in te richten.

Met betrekking tot de professionalisering merkt de minister op dat de sector vandaag goed werkt. Maar het kan nog beter. De sector heeft zich bereid getoond hogere ambities te koesteren en dat is ook nodig aangezien het inburgeringsbeleid een van de speerpunten is van het regeringsbeleid.

In uitvoering van het inburgeringsdecreet wordt de doelgroep verplichte inburgeraars uitgebreid. Aan de doelgroep nieuwkomers worden de gezinsvormers en -herenigaars toegevoegd. Volgens de minister wordt daarmee een pijnpunt weggewerkt. Het is niet gemakkelijk geweest om dat juridisch uit te werken. Met de nieuwe regeling hebben vooral de gezinsvormers en -herenigaars zelf belang, want zij zijn in Vlaanderen aangekomen om hier een toekomst uit te bouwen, aldus minister Keulen: “Door inburgering worden die mensen gewapend om hun rol op te nemen in onze samenleving”. Voor de samenleving kunnen zij met hun talenten een toegevoegde waarde betekenen. Ook de buitenlandse bedienaars van de erediensten komen bij de groep verplichte inburgeraars. De oudkomers zijn nu rechthebbend, maar vanaf 2008 is ook voor sommigen van hen inburgering een verplichting.

In 2007 wordt de administratieve beboeting van wie zich aan zijn inburgeringsplicht onttrekt, ingevoerd. De waarborgs- en vergoedingsregeling worden uitgewerkt. En de bepalingen worden vastgelegd met betrekking tot de aanmelding bij de onthaalbureaus na doorverwijzing door de lokale besturen en de regelmatige deelname aan de cursussen. Per onderdeel mag men slechts 20% afwezig zijn.

De subsidiëring van de inburgeringssector groeit omdat het aantal inburgeringstrajecten toeneemt tot een aantal tussen van 15 en de 18.000 per jaar. Toch zal de minister pogen de kosten van het inburgeringstraject te beperken. Tot nu kostte een traject zowat 2500 euro.

De minister benadrukt dat er bij de inburgering ruimte is voor flexibiliteit. Inburgering mag een inburgeraar niet beletten te werken. Het onthaalbureau kan een afwijking op de inburgeringsplicht toestaan en een flexibel traject aanbieden. Die mensen moeten om de vier maanden aantonen dat zij nog aan het werk zijn. Flexibiliteit geldt ook voor ‘alfaklanten’, dat zijn traaglerenden en analfabeten met inbegrip van de anders analfabeten, die bijvoorbeeld alleen het Chinese schrift machtig zijn.

3. *Maatschappelijke oriëntatie*

De minister kondigt aan dat hij het rapport waarden en normen¹¹ in de loop van 2007 zal bespreken met diverse maatschappelijke geledingen. Hij wil dat doen na de federale verkiezingen om die delicate materie buiten de kiesstrijd te houden.

Intussen heeft het VMC gewerkt aan een handboek maatschappelijke oriëntatie (MO). Dat is volgens de minister “een teleurstelling” geworden. Het opgeleverde werkstuk zal niet gebruikt worden. De minister zegt met zijn ontgoocheling niet alleen te staan; ook op andere kabinetten van de Vlaamse Regering vond men de ontwerpcurcus ondermaats. Zo wordt in de voorgestelde tekst ingegaan op onze monarchie, maar dat blijft beperkt tot namen noemen, zonder dat men erbij uitlegt dat de rol van ons koningshuis vooral protocollair geworden is in onze constitutionele monarchie. In het hoofdstukje over religie wordt wel gezegd dat er in België vrijheid van godsdienst is maar wordt niet uitgelegd wat dat praktisch betekent, namelijk dat mensen niet alleen gelovig mogen zijn maar eveneens ongelovig en naar goeddunken van geloof mogen veranderen. De vrijheid van meningsuiting wordt evenmin afdoende uitgelegd. Dat betekent dat men hier autoriteiten op de korrel kan nemen. Het doet er niet toe of die autoriteiten nu religieus, politiek, economisch of academisch zijn. Wie zwaar in zijn eer wordt gekrenkt heeft allerhande procedures om zich te verdedigen, gaande van recht op antwoord tot gerechtelijke stappen. Dergelijke essentiële zaken ontbreken in het voorgestelde handboek.

Samen met de diensten van Onderwijs wordt nu gezocht om een beter handboek te produceren. De minister vindt het jammer dat het VMC dit project niet tot een goed einde heeft gebracht.

In 2007 wordt de samenwerking tussen de onthaalbureaus, de VDAB en de Huizen van het Nederlands geoptimaliseerd, o.m. door de verdere uitwerking van de Kruispuntbank Inburgering. De minister geeft toe dat er aan de uitbouw van het secundaire traject nog veel werk is, maar dat valt eigenlijk grotendeels buiten zijn bevoegdheid. De reguliere voorzieningen binnen sectoren zoals werk, zelfstandig ondernemers-

schap, onderwijs, vorming, welzijn en cultuur dienen open te staan voor de inburgeraar die met succes een inburgeringstraject heeft afgelegd.

Daarom neemt de minister zich voor inspanningen te doen om het civiele effect van de inburgering te vergroten. Het attest dat afgeleverd wordt na het inburgeringstraject moet meer zijn dan een bewijs dat men aan zijn verplichtingen heeft voldaan; het moet ook een stuk toegevoegde waarde leveren op het curriculum vitae van de inburgeraar. Waarom zouden bedrijfsleiders er niet een soort bekwaamheidscertificaat in zien? Ook bij de openbare diensten zou het attest een zekere waarde moeten hebben. De aflevering van een dergelijk attest moet voortaan met enig ceremonieel gepaard gaan, aldus minister Keulen.

4. *Diversiteitsbeleid*

Wat zijn bredere diversiteitsbeleid betreft, gaat de minister uit van een aantal basisprincipes, die hij heeft doorgesproken met de integratiesector en heeft opgenomen in de convenanten met de integratiediensten. Hij streeft naar een versterkt en actief burgerschap. Daartoe wil hij de zelfredzaamheid stimuleren en gelijke startkansen garanderen. Sociale cohesie is het doel. En het diversiteitsbeleid betreft voortaan de hele samenleving en is niet meer uitsluitend gefocust op de allochtonen. Die principes komen eveneens aan bod in de onderhandelingen die starten met het VMC.

Als instrumenten voor zijn diversiteitsbeleid hanteert de minister de projectgroep ‘managers van diversiteit’, de nieuwe overeenkomsten met de integratiediensten 2006-2008, en de aanpassing van de overeenkomsten met de integratiecentra, zijnde de provinciale en lokale integratiecentra (2006-2008) en het VMC (2007-2012). Intussen is voormelde audit van de sector bezig. Tussen 5 en 10% van de middelen van de integratiesector moeten gaan naar experimentele projectsubsidies. Als voorbeeld geeft de minister de twee of drie personeelsleden die hij met die subsidies steunt in het Atlasgebouw in Antwerpen, waar de hele integratiesector onder hetzelfde dak is ondergebracht.

Onder de noemer ‘empowerment’ zoekt de minister via het Forum van Etnisch-Culturele Minderheden om zoveel mogelijk burgers bij het bestuur te betrekken. Het forum is een kanaal van informatie en participatie vanuit en naar die groepen.

¹¹ Zie het verslag van de hoorzitting over het eindrapport van de Commissie Waarden en Normen met betrekking tot de modelcurcus maatschappelijke oriëntatie in het inburgeringstraject, *Parl. St.* VI. Parl. 2005-06, nr. 860

Een belangrijke doelstelling van de Vlaamse Regering is de realisatie van voldoende en degelijke legale woonwagenterreinen. Er is daarvoor een forse toename in de begroting. Er zijn negen nieuwe dossiers klaar voor de realisatie door lokale besturen van dergelijke terreinen voor trekkende bevolkingsgroepen. De Vlaamse Regering subsidieert voor 90%.

De minister is voorts van plan om de diensten van sociale tolken te blijven subsidiëren. Er worden voorstellen uitgewerkt om die uiteenlopende diensten te professionaliseren, te coördineren en eventueel structureel in te bedden.

In 2007 zal de minister ook aandacht wijden aan de coördinatie van het inburgerings- en diversiteitsbeleid. Zo wil de minister de integratiesector (diversiteitssector) nauwer betrekken bij de inburgeringssector. Er komt een nieuw te erkennen Steunpunt Gelijke Kansenbeleid, een consortium van de Universiteit Antwerpen (professor Josse Van Steenberge) en de universiteit van Hasselt (professor Mieke Van Haeghedoorn), dat gefinancierd wordt door de ministers van Wetenschapsbeleid, Inburgering en Gelijke Kansen. Het Steunpunt zal wetenschappelijk onderzoek verrichten, onder meer over inburgering in de ruime zin. Er wordt daarenboven een 'integratiekaart' ontwikkeld, wat doorgedreven onderzoek betekent naar de positie van de allochtonen op de verschillende beleidsdomeinen. De band met het stedenbeleid lijkt minister Keulen evident.

Ten slotte wil de minister aan grensoverschrijdende informatie- en expertisewisseling doen met betrekking tot inburgeringsbeleid. Bijzondere aandacht gaat daartoe naar Québec, waar men volgens de minister zowat op dezelfde manier werkt als in Vlaanderen. Het zal de eerste buitenlandse reis van de minister worden sinds hij de bevoegdheid Inburgering opnam.

5. Begroting

De minister benadrukt dat het budget voor inburgering toeneemt. Het totale inburgeringsbudget voor 2007 bedraagt 70.233.000 euro of 60% meer (plus 26.345.000 euro) in vergelijking met 2006. In programma 34.5 "Coördinatie permanente vorming" zijn er vier basisallocaties (BA) ingeschreven met betrekking tot Nederlands Tweede Taal. 499.000 euro gaat naar ondersteuning en daarin zit o.m. Matrix. Voor de werking van de Huizen van het Nederlands staat 3.580.000 euro geboekt; dat is een stijging met

1.038.000 euro. Voor een verhoogd aanbod van cursussen Nederlands Tweede Taal, een bevoegdheid van Vlaams minister van Onderwijs Frank Vandenbroucke, is 11.478.000 euro opgenomen. Minister Keulen wijst er terloops op dat de wachtlijsten bijna zijn weggewerkt; waar dat niet het geval is, heeft dat niets meer te maken met geldgebrek maar veeleer met ontoereikende infrastructuur. En 126.000 euro gaat naar de universitaire talencentra in het kader van het inburgeringsbeleid (ook een bevoegdheid van de minister van Onderwijs).

Acht basisallocaties betreffen inburgering in het programma 41.7 "Maatschappelijk Welzijn", voor een totaal van 54.550.000 euro; wat een groei betekent met 23.547.000 euro. Daarin bedragen de uitgaven voor het inburgeringsbeleid, de uitgaven voor de uitvoering van het Inburgeringsdecreet dus, 31.456.000 euro. Het grootste onderdeel daarvan is BA 34.02 subsidies inburgeringsbeleid: 29.795.000 euro. Dat is vooral bestemd voor de subsidiëring van de inburgeringstrajecten, de onthaalbureaus en de tolkdienstverlening. BA 12.03 is voor de financiering van algemene begeleidende maatregelen voor het inburgeringsbeleid: 1.731.000 euro. Dat gaat o.a. naar de CEVI-lijsten, de ontwikkeling van de cursus MO, e.d.m.

Voor een nieuwe ronde "Managers van diversiteit" is op BA 33.29 opnieuw 5 miljoen euro geboekt.

Voor de subsidiëring van de integratiecentra en -diensten, het VMC en de schipperswerking van vzw De Schroef is 12.734.000 euro ingeschreven (BA 34.01). De minister zegt te wachten op de resultaten van de lopende audit om de financiering van de diversiteitssector bij te sturen met een nieuw decreet. BA 12.01 bevat allerhande uitgaven voor aanmoediging, organisatie en ontwikkeling van integratieactiviteiten: 351.000 euro. 50.000 euro is ingeschreven voor de cofinanciering van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid (BA 33.50); daar komt 150.000 euro bij van Wetenschapsbeleid. BA 34.03, 689.000 euro is voor de subsidiëring van experimentele, aanvullende of vernieuwende projecten in het kader van het diversiteitsbeleid. Er bestaat hiertoe een decretale verplichting om minimum 5% van het budget voor etnisch-culturele minderheden uit te trekken voor experimenten.

Ten slotte zijn er ook nog de subsidies voor de aankoop en de aanleg van terreinen ten behoeve van woonwagengewoners, BA 63.01: 4.270.000. Dat is een stijging met 3.259.000 euro t.o.v. 2006.

Volgens de minister is de sterke stijging van de begroting voor Inburgering duidelijk waarneembaar. Het beleidsdomein zit evenwel in een transitieperiode door de omschakeling na het nieuwe inburgeringsdecreet. Zo is er de gevoelige uitbreiding van de doelgroepen, van 7000 tot 18.000. Dat kan niet in een vingerknip worden gerealiseerd, aldus de minister, maar de middelen zijn ter beschikking om de uitbreiding meteen op te vangen. Minister Keulen hoopt op een grote respons van de sector en van de doelgroep.

II. Bespreking

De heer *Wim Van Dijck* stelt in de beleidsbrief vast dat het beleid wordt aangepast aan het inburgeringsdecreet dat kort voor het zomerreces is goedgekeurd. Zoals in het debat met betrekking tot het inburgeringsdecreet vindt spreker het een goede zaak dat de doelgroep van de inburgeringsplicht wordt uitgebreid. Maar hij blijft sceptisch tegenover de manier waarop de sanctionering van die plicht wordt aangepakt. De overstap naar administratieve geldboetes kan hij bijtreden maar hij had nog liever een koppeling gezien met de verblijfsvergunning, die federaal geregeld is. De heer Van Dijck stelt zich de vraag of de sector wel mee is wat die sanctionering betreft. Hij heeft de indruk dat er bij de inburgeringssector en zeker bij de integratie- of diversiteitssector nog heel wat weerstand is tegen die sanctionering van inwijkelingen die hun inburgeringsplicht niet nakomen.

Nu het budget voor inburgering fors wordt verhoogd, vraagt de heer Van Dijck zich af of die inzet van middelen wel voldoende resultaten oplevert. Hij meent dat men zich niet al te veel illusies mag maken. Taalkennis en werk zijn zeer belangrijk, maar niet voldoende voor spreker. Er wordt nooit goed uitgelegd waaraan de inwijkelingen zich moeten aanpassen. Vlaams Belang kiest voor assimilatie. Inwijkelingen moeten verplicht worden zich aan te passen aan de modelcultuur. Spreker noemt dat een kwestie van loyaliteit aan de Vlaamse natie. Dat is een compleet andere visie dan de meerderheid in het parlement.

De heer Van Dijck heeft niet veel op met het nagestreefde civiele effect van inburgering. Het ceremonieel waarmee men de uitreiking van het inburgeringsattest wil laten gepaard gaan, bewijst de waarde van 'dat papier' niet. Misschien heeft dat ceremonieel zelfs een negatief effect. In Vlaanderen is de scepsis tegenover ceremonies groot en de mensen

willen liever afwachten of de inwijkeling in kwestie bereid is zich effectief aan te passen, aldus spreker.

Wat het voorval met het uniforme handboek MO betreft, verwondert het de heer Van Dijck niet dat het VMC mislukt is in zijn opdracht. Volgens spreker heeft een groot deel van de sector immers geen voeling met het beleid. Overigens vraagt de heer Van Dijck zich af of het debat over het rapport met betrekking tot waarden en normen¹² al afdoende is gevoerd, hopen dat er nog ruim overleg over gevoerd wordt met de maatschappelijke geledingen. Hij vindt het dan ook voorbarig dat nu al wordt overgegaan tot een concretisering van die waarden en normen in een handboek. Ook stelt hij vast dat er nog geen specifieke inburgeringscursus is afgewerkt voor buitenlandse beoefenaars van eredienssten en dat er toch al subsidies worden verstrekt aan moskeegemeenschappen. Voor alle duidelijkheid voegt de heer Van Dijck eraan toe, dat zijn fractie van die subsidiëring hoe dan ook geen voorstander is.

De vaststelling in de beleidsbrief dat er voor de secundaire trajecten nog veel werk is, vindt de heer Van Dijck frappant. Hij betreurt dat. De secundaire trajecten zijn zo cruciaal dat men een poging moet doen om daarvoor meer middelen vrij te maken. Hij heeft daartoe een voorstel: "Haal liever wat geld weg bij de diversiteitssector. Het kan beter gebruikt worden voor het secundaire traject".

De heer Van Dijck stelt vast dat het tweede deel van de beleidsbrief, 'Diversiteitsbeleid', heel anders is dan het eerste deel, "diametraal tegengesteld" zelfs. Hij geeft toe dat zijn fractie niet houdt van de diversiteitssector: "Het is een sector die migranten zag als slachtoffers en die de nadruk legt op de verschillen". Spreker zegt niet naïef te zijn en ook wel te zien dat er in de sector een aantal mensen rondlopen die gespecialiseerd zijn in het losweken van subsidies. Hij staat dan ook achter de lopende audit, maar hij denkt niet dat de minister uit die audit de logische consequenties zal durven trekken. De heer Van Dijck dringt erop aan om de projecten te schrappen die ingaan tegen de principes van het inburgeringsdecreet. Eigenlijk moet de hele sector grondig hertekend worden.

¹² Zie: *Parl. St.* VI. Parl. 2005-06, nr. 860

De heer Van Dijck blijft zich ergeren aan het jargon van de integratiesector. Eerst sprak men van ‘multi-cultureel’, dan van ‘intercultureel’ en nu is het ‘diversiteit’. Etnisch-culturele minderheden is nog zo een term. Als hij het heeft over assimilatie, dan gaat dat enkel over cultuur en niet over etnie, laat staan huidskleur. Spreker ziet geen heil in concepten als ‘samenleven in diversiteit’; dat leidt alleen tot een bestending van verschillen en conflicten.

Wat de ‘integratiekaart’ betreft, zegt de heer Van Dijck een “assimilatiekaart” te prefereren. Het mag ook een “voortschrijdingskaart” zijn, als er maar op te zien is in hoeverre inwijkelingen zich aanpassen aan de modelcultuur van de natie waarin ze terechtgekomen zijn.

De heer Van Dijck betreurt het dat het overleg met het federale niveau over inburgering niet is geëxpliciteerd in de beleidsbrief: “Al onze inspanningen zijn tevergeefs als er geen afstemming komt tussen het federale immigratiebeleid en het Vlaamse inburgeringsbeleid. Zonder afstemming is het dweilen met de kraan open”.

Mevrouw *Cathy Berx* vraagt de heer Van Dijck toch oog te hebben voor de realiteit. In onze geglobaliseerde wereld is een homogene samenleving niet meer mogelijk. Men moet dat de mensen niet wijsmaken. Een samenleven in diversiteit is wel degelijk haalbaar als men er in slaagt de basiswaarden en -normen te handhaven. Anderzijds meent spreekster nu ook weer niet dat diversiteit a priori een verrijking is. Diversiteit vergt heel duidelijke afspraken.

In naam van haar fractie prijst mevrouw Berx de minister voor zijn bedachtzaam, stapsgewijs en verstandig inburgeringsbeleid. Decreten worden aangepast, sectoren worden doorgelicht, de middelen groeien alsmede het aantal mensen dat een inburgeringstraject aflegt in het vooruitzicht van actief burgerschap. Dat alles gebeurt met een zeer beperkte ondersteuning vanuit de administratie. En wie een inburgeringstraject heeft gevolgd, is over het algemeen heel tevreden. Niettemin valt het ook mevrouw Berx op dat er nog zeer veel werk te doen is, vooral in de diversiteitssector. Dat blijkt uit heel wat wetenschappelijk onderzoek dat aantoonde dat nog altijd de wederzijdse beeldvorming niet goed is. En het blijkt ook uit de positie van de allochtonen op tal van domeinen. In landen als Canada en Australië worden inwijkelingen veel positiever onthaald. Daarom ook

moet er een sterkere afstemming zijn met het federale immigratiebeleid.

Toch heeft mevrouw Berx een aantal bedenkingen over de beleidsbrief. Het is nog steeds geen echt strategische beleidsbrief, die duidelijk aangeeft wat het doel van het beleid is en hoe die strategische doelstellingen zullen worden vertaald in acties en resultaten. Ook is niet aangegeven op welke manier de Vlaamse overheid en de hele Vlaamse samenleving kan bijdragen tot het realiseren van die doelstellingen. Ook zijn de kritische succesfactoren niet uitgetekend voor een dergelijk beleid.

Mevrouw Berx meent dat het niet genoeg tot uiting komt dat inburgeringsbeleid een transversaal beleid moet zijn, met een coördinerende bevoegdheid voor de minister. Een strategisch plan diversiteit zou de minister daartoe het instrument kunnen geven. Spreekster vindt het wel positief dat de minister duidelijk rekening heeft gehouden met opmerkingen en suggesties uit de bespreking van de vorige beleidsbrief: erkenning van buitenlandse diploma’s, verruiming van de resultaatsvelden tot een aantal samenlevingsproblemen en overlast, resultaatgerichte werking, integratiekaart enzovoort. Zij noemt het systematisch meten van de maatschappelijke positie van de inwijkelingen cruciaal: “De geleidelijke stap naar hopelijk positievere connotatie van migratie staat of valt bij harde cijfers”.

Volgens mevrouw Berx schiet de beleidsbrief tekort waar een verwijzing naar het federale migratiebeleid volledig ontbreekt. Het is haar diepe overtuiging dat het migratie- en het integratiebeleid zo sterk op elkaar inhaken dat het “de verdomde plicht” van de Vlaamse overheid en de Vlaamse steden is om de federale overheid voortdurend te confronteren met een aantal problematische beleidskeuzen. Mevrouw Berx vindt het volstrekt niet te begrijpen dat de federale overheid de toegang tot de Belgische nationaliteit nog breder wil maken en dat nationaliteit niet langer het eindpunt is van een succesvol inburgeringstraject. Ook vindt mevrouw Berx het jammer dat de beleidsbrief volledig voorbij gaat aan recente, boeiende maar weinig hoopgevende studies en peilingen over samenleven in diversiteit.

Voorts heeft mevrouw Berx een aantal concrete vragen. Zo vraagt zij de juiste betekenis van de afwijking op de inburgeringsplicht die wordt toegestaan aan mensen die werken. Zijn die dan vrijgesteld van het

volgen van de cursus MO of mogen zij bewijzen dat zij die kennis op een andere manier hebben verworven. Zij doet de suggestie ook materiaal voor zelfstudie uit te werken. Overigens is mevrouw Berx van oordeel dat het parlementaire debat over de inhoud van de maatschappelijke oriëntatie en over waarden en normen nog niet is afgerond. In het rapport van de 'commissie van Wijzen' ontbreken een aantal fundamentele waarden zoals het principe dat iedereen moet proberen in te staan voor zijn eigen levensonderhoud. Er kan niet genoeg worden gereflecteerd over onze waarden en normen. Kennen wij die zelf wel voldoende? In welke mate kennen de mensen de principes van de democratische rechtstaat? Volgens spreeker moet daarover een debat komen met de gehele Vlaamse samenleving.

Mevrouw Berx wil weten hoe de minister het detectiemechanisme ziet met betrekking tot ouders van schoolgaande of leerplichtige kinderen, een categorie van oudkomers. Is hierover en over de minimale kennis- en vaardigheidsdoelen overleg met minister van Onderwijs Frank Vandenbroucke?

De erkenning van buitenlandse diploma's noemt mevrouw Berx een heel goede zaak. Het moet wel over meer gaan dan diplomagelijkschakeling. Ook niveaubepaling en informatie aan de werkgevers is van groot belang. Gelijkschakeling is immers in principe alleen noodzakelijk voor jobs bij de overheid.

Mevrouw Berx noemt de inburgeringsdag, de plechtige afronding van inburgeringstrajecten waarbij mensen gevierd worden en als het ware opgenomen worden in onze gemeenschap, een goed voorstel. Toch vraagt zij zich af wat een dergelijke plechtigheid te maken heeft met civiel effect van de inburgering. Zij kant zich tegen verwijten aan de samenleving dat nieuwkomers niet genoeg kansen krijgen: "Als gemeenschap investeren wij heus wel veel in inburgering en geven wij nieuwkomers kansen. Een dergelijk discours is niet van aard het draagvlak voor inburgering te vergroten".

Hoe verhouden de managers in diversiteit zich tot de sector? Mevrouw Berx vraagt zich af hoe realistisch het is om blijvend structurele effecten te verwachten van een per definitie eenmalig project. Wat zijn trouwens de resultaten van de eerste schijf van 5 miljoen euro? Worden die projecten mee doorgelicht met de diversiteitssector? Wordt er uit de projecten lering getrokken voor het reguliere beleid?

De pagina's over de integratiediensten en -centra bewijzen volgens mevrouw Berx hoe nodig een radicale herdenking van het minderhedende decreet is na een goede audit. Zij noemt de definitie van het begrip allochtoon – "zich bevinden in een achterstellingspositie" – zeer betwistbaar. Met die definitie geeft men aan dat een allochtoon last betekent en geld kost. En de allochtoon in kwestie krijgt de boodschap te berusten in zijn zogenaamd mindere positie. De decretale doelstellingen en opdrachten van de verschillende actoren zijn zeer vaag. Bovendien roept dit decreet een baaierd van diensten en overheadkosten in het leven: centra, diensten, steunpunten enzovoort.

Wat de integratiediensten betreft, pleit mevrouw Berx er voor dat zij niet alleen aan verenigingen die werken met een zeer divers publiek ondersteuning zouden geven, maar ook aan scholen en werkgevers. Hun expertise zou ingezet moeten worden om aan procesbegeleiding te doen van bedrijven en organisaties.

Bij de audit van de diversiteitssector moet volgens mevrouw Berx echt als volgt worden gewerkt: "Welke precieze doelstellingen streven wij na? Welke instrumenten hebben wij daarvoor nodig? Op grond van welke resultaten meten we of we in de richting van de doelstellingen evolueren? Hoe evalueren wij en sturen wij bij?". De CD&V-fractie zal de minister ten volle steunen in een slimme herdenking en herziening van de diversiteitssector. Mevrouw Berx hoopt daarbij dat dit in constructief overleg met de sector gebeurt.

Spreekster vindt het "geweldig" dat de minister streeft naar afstemming met het Europese en internationale migratiebeleid. Maar vergeet hij het federale beleid niet, of beschouwt hij dat als een non-beleid? En hoe staat het met de herwerking van het strategisch plan 'Samenleven in diversiteit'?

Tot slot zegt mevrouw Berx bijzonder tevreden te zijn met het voornemen van de minister om een longitudinaal onderzoek te realiseren en een 'integratiekaart' te ontwikkelen. Gekoppeld aan een uitnodigende integratie binnen duidelijke spelregels van onze samenleving, is naast een terughoudende en enigszins selectieve immigratie ook grote nood aan geobjectiverde resultaten.

De heer *Sven Gatz* is in zijn nopjes met de beleidsbrief. En hij zegt verbaasd te staan over het tempo waarop deze sector, in uitvoering van het regeerakkoord, ontwikkeld wordt. Het zou niet als zo vanzelf-

sprekend beschouwd mogen worden dat de middelen van dit beleidsdomein zo sterk stijgen. Dat is bij lange niet het geval met alle beleidsdomeinen van de Vlaamse Regering. Het toont aan dat inburgering een van de speerpunten van het Vlaamse beleid is.

De heer Gatz verneemt dat de elektronische gegevensuitwisseling m.b.t. inburgering meestal vlot verloopt maar dat er hier en daar toch nog enkele moeilijkheden zijn. Wat wil de minister daaraan doen? Het is belangrijk permanent een vrij compleet overzicht te hebben van de resultaten en het aantal lopende inburgeringstrajecten.

Wat maatschappelijke oriëntatie betreft, meent de heer Gatz dat het nu toch wel tijd wordt om op basis van het eindrapport van de commissie Waarden en Normen een uniform handboek te maken. Nu het VMC de opdracht niet tot een goed einde heeft gebracht: is er al uitzicht op een andere opdracht houder? Kan men zich niet laten inspireren door buitenlandse voorbeelden?

Hoe ziet de minister de organisatie van een ‘inburgeringsdag’? Zal dat centraal aangestuurd worden of wordt dat overgelaten aan de autonomie van de gemeenten?

Volgens de heer Gatz moeten de geesten stilaan rijp gemaakt worden voor het concentreren van de bevoegdheden inburgering en migratiebeleid op één niveau. De scheiding van bevoegdheden tussen het Vlaamse en het federale niveau is lastig. Québec kan niet alleen voor het inburgerings- en integratiebeleid een inspirerend voorbeeld zijn maar ook voor wat betreft immigratie.

De heer Gatz vindt het zoals de beleidsbrief de hoogste tijd voor een doorlichting van de diversiteitssector. Hij wijst er evenwel op dat het een “taaie” sector is, die al bestond vooraleer het inburgeringsbeleid werd gestart. Daarom pleit hij ervoor om de noodzakelijke hervorming uit te werken in nauw overleg met de sector: “De legitimatie zal uit twee hoeken moeten komen: uit de centrale aansturing die berust op het primaat van de politiek en uit het voldoende grote draagvlak bij de partners met wie men uiteindelijk dat diversiteitsbeleid zal moeten uitvoeren”.

Mevrouw *Mieke Vogels* vraagt om bij het taalonderwijs voor laaggeschoolden op zoek te gaan naar andere formules dan de mensen te verplichten naar de klas te komen. Zij kent mensen die al drie, vier

jaar dat klassikale onderwijs volgen zonder veel vooruitgang te boeken. Zo denkt zij aan werkgebonden methodes om het Nederlands in te oefenen.

Mevrouw Vogels roept de herinnering op aan de start van het inburgeringsdecreet in 1999 met hoop en al 30 miljoen Belgische frank op de begroting. Inburgering heette toen nog ‘onthaal’. Tegen het einde van de vorige legislatuur was dat bedrag al meer dan verhoogd en deze regering zet dat beleid voort – wat mevrouw Vogels een goede zaak noemt.

Het decreet op de etnisch-culturele minderheden is niet zoveel ouder, van 1998 en pas dan is die integratiesector geregeld. Dat decreet is vanaf zijn goedkeuring in vraag gesteld, ook door de sector zelf en door alle politieke fracties. Mevrouw Vogels heeft die bevoegdheid overgenomen toe ze minister werd in 1999. Het decreet moest nog uitgevoerd worden en niemand was er nog tevreden over. Spreekster vindt het dan ook terecht dat het decreet herbekeken wordt. In welke richting gaan de ideeën van de minister daarover? Zij gelooft niet dat de minister zijn visie daarover uitsluitend zal laten afhangen van de resultaten van de audit. In het verleden was het de bedoeling de integratiesector te laten fuseren met de samenlevingsopbouw. Denkt de minister daar aan? Mevrouw Vogels is daar zelf voorstander van. Het heeft geen zin dat de samenlevingsopbouw in een wijk de autochtonen bijeenbrengt en de diversiteitssector de allochtonen. Een probleem zou kunnen zijn dat samenlevingsopbouw bij Welzijn is ondergebracht en de integratiesector bij Inburgering. Daarom vraagt spreekster dat de minister ook met zijn collega van Welzijn zou overleggen.

Het decreet etnisch-culturele minderheden had ook een onderdeel ‘opvang van mensen zonder papieren’. Daar wordt nooit iets over gezegd. Mevrouw Vogels vraagt er toch aandacht voor, naast de federale aspecten van het probleem. Zij signaleert dat het probleem stelselmatig aan het toenemen is. En het gaat gepaard met fenomenen als huwelijksimmigratie en schijnhuwelijken. De illegaliteit neemt in erge mate toe.

Voorts vraagt mevrouw Vogels aandacht voor de aangroeiende groep van Roma-zigeuners. Soms zijn die mensen erkend als vluchteling maar meestal verblijven ze hier met een ‘blauw paspoort’ op basis van inkomsten als zelfstandige. Mevrouw Vogels gewaagt van een zeer ernstige problematiek omdat die mensen er een zeer van de onze verschillende cultuur,

leefgewoonten en openbare hygiëne op na houden. Spreekster vindt dat de lokale besturen die daarmee te maken hebben, moeten ondersteund worden.

De heer *Dirk De Cock* wijst erop dat hier niet alleen de Roma-zigeuners verblijven die van oudsher in ons land zijn, maar er komen er meer en meer uit landen en streken zoals Slovakije en Kosovo. In Kosovo is de bevolkingsgroep *persona non grata* geworden omdat ze een tijdlang bescherming hadden gezocht bij de Servische minderheid. Een deel van de oplossing zou er in kunnen bestaan dat de betrokken landen erop gewezen worden dat ze er geen tweederangsburgers mogen op nahouden.

De heer *De Cock* wil weten of het bij de categorie oudkomers die vanaf 2008 verplicht worden tot inburgering alleen gaat om de leefloontrekkers. Hij vraagt de digitale doorstroming met betrekking tot de Huizen van het Nederlands te optimaliseren. Wat het handboek MO betreft, vraagt hij of de tijd niet erg dringt om het te publiceren, hoewel ook hij het nuttig acht dat de minister ruim maatschappelijk overleg pleegt over de waarden en normen die aan de basis moeten liggen van de cursus.

Ook vraagt de heer *De Cock* wat nadere informatie over de toename van het budget voor de aanleg van woonwagenterreinen voor de trekkende bevolking.

De heer *Chokri Mahassine* spreekt zijn waardering uit voor de voortzetting van het beleid. Voor hem wordt 2007 voor inburgering een consolidatiejaar na een periode van grondige wijzigingen. Inburgering wordt nu algemeen aanvaard door iedereen van goede wil. De vrees dat de verplichting van inburgering ontrappend zou werken of zou beschouwd worden als het pesten van nieuwkomers is voorbijgestreefd. Dat is te danken aan de manier waarop hierover is gecommuniceerd.

De heer *Mahassine* is blij dat men ook de moed heeft gehad om de oudkomers niet te benadelen t.o.v. de nieuwkomers. Tevreden is hij eveneens met het wegwerken van de wachtlijsten en met het feit dat nu ook de gezinsvormers en -herenigaars worden gevat. Hij is benieuwd hoe het handboek MO er uiteindelijk zal uitzien. Wie gaat dat boek schrijven nu het VMC geen bruikbaar werkstuk heeft afgeleverd?

De heer *Mahassine* wil met zijn fractie blijven bewaken dat inburgering een tweerichtingsverkeer blijft en dus zowel verwachtingen schept ten aanzien van de

nieuwkomer als ten aanzien van de ‘ontvangende’samenleving. Hij wijst erop dat de nieuwe categorieën, de gezinsvormers en de -herenigaars, naar alle waarschijnlijkheid niet allemaal uitzicht krijgen op werk. Daarom moet dringend werk worden gemaakt van de uitbouw van secundaire trajecten met een sociaal perspectief.

Wat de diversiteitssector betreft, wijst de heer *Mahassine* erop dat “samenleven in diversiteit en cohesie” verder gaat dan inburgering. De sector mag niet gericht zijn op een in stand houden van het “wijn-en-zijgevoel”. Spreker is het met minister Keulen eens dat de belangrijkste hefboomen voor integratie onderwijs en werk zijn. Maar hij vraagt duidelijke afspraken. Ook de reguliere actoren moeten ingezet worden. De heer *Mahassine* is er tegen dat er aparte minizultjes en projecten zouden in het leven geroepen worden om nieuwkomers les te geven of aan werk te helpen. De integratiesector moet samenwerken met de reguliere sectoren en er complementair mee worden.

De heer *Mahassine* haalt recente persartikelen aan waarin bedrijven laten weten dat zij sterke engagementen opnemen wat diversiteit betreft. Hij heeft het dan over streefcijfers om allochtonen tewerk te stellen. Maar wat zal de minister doen om in de lokale besturen meer diversiteit te introduceren bij het personeel?

Mevrouw *Veerle Heeren* komt nog eens terug op de woonwagenterreinen. Zij vindt de forse verhoging van het budget daarvoor positief. Liggen er veel dossiers te wachten? Maar uit haar ervaring weet zij dat de realisatie van dergelijke terreinen veelal stroef verloopt. Welke overheid heeft hierin welke verantwoordelijkheid? Hoe kan de minister de gemeenten ertoe aanzetten om vlugger tot de aanleg van dergelijke terreinen te beslissen? Mevrouw *Heeren* signaleert dat ook vaak problemen met ruimtelijke ordening de oorzaak zijn van veel vertraging.

De *minister* beantwoordt eerst de opmerkingen van de heer *Wim Van Dijck*. Het inburgeringsdecreet is vroeger uitvoerig inhoudelijk besproken. Sancties en administratieve boetes worden in 2007 ingevoerd. Zowel de sector als de doelgroep gaan akkoord. Het is de minister al meermaals opgevallen dat nieuwkomers tevreden zijn dat een en ander wordt geregeld. Ze zijn dankbaar voor de kansen en voorzieningen die ze krijgen. Krijtlijnen, rechten en plichten zorgen ervoor dat ze weten waaraan zich te houden. Ze wil-

len fair behandeld worden en vanaf het begin weten waarvoor ze zelf verantwoordelijk zijn. Belangrijk is dat alles in het belang van de sector gebeurt. Niets gebeurt op een vernederende of provocerende manier. Het ultieme doel is ervoor zorgen dat nieuwkomers aan de actieve kant van de samenleving komen om zo segregatie tegen te gaan.

Het debat over assimilatie en integratie is al meermaals gevoerd. Belangrijk is dat allochtonen en autochtonen respect opbrengen voor een gemeenschappelijke sokkel van waarden en normen. Enkel op die manier is samenleven mogelijk. Naast gelijkheid van man en vrouw, vrijheid van meningsuiting, scheiding van kerk en staat, is er nog voldoende ruimte om de persoonlijkheid vorm te geven. De minister verklaart zich een hartstochtelijk verdediger van integratie. Assimilatie houdt in dat iemand het referentiepunt is. Hij vraagt zich af wie het referentiepunt is.

Het inburgeringsattest is een erkenning voor de geleverde inspanning, en heeft waarde. Men krijgt pas een sociale woning nadat men de bereidheid heeft getoond Nederlands te leren. Het inburgeringsattest is meer dan een symbool.

Het handboek voor maatschappelijke oriëntatie moet meer zijn dan een handboek dat mensen wegwijs maakt in samenleving en de voorzieningen van de welvaartsmaatschappij. Dat handboek moet nieuwkomers ook duidelijk maken wat ze hier kunnen verwachten: de hoofdzakelijk protocollaire functie van ons koningshuis in verhouding tot de beleidsfunctie van parlement en regering, de neutrale overheid, het ontbreken van een staatsgodsdienst enzovoort.

Een moskee kan zijn erkenning verliezen wanneer de imam niet aan de inburgeringsplicht voldoet. Imams van moskeeën die niet langer erkend worden door Vlaanderen verliezen hun – op federaal niveau betaalde – wedde. De minister benadrukt dat er duidelijke krijtlijnen zijn.

Minister Keulen benadrukt dat de integratiesector op zijn vraag wordt doorgelicht. Hij heeft niet gewacht op schandalen of parlementaire vragen. Nieuwe integratiediensten zullen pas worden opgericht na de doorlichting. Het is de bedoeling dat deze sector in de toekomst voor de hele samenleving werkt want ook autochtonen zitten met vragen over diversiteit.

De minister is van oordeel dat de Vlaming moet duidelijk gemaakt worden dat samenleven in diversiteit ondertussen de realiteit is. Vlaanderen is gekleurd en zal dat blijven. Niet omdat Vlaanderen soepel optreedt. Wel omdat overal ter wereld mensen op zoek gaan naar een betere toekomst. Bovendien verkleurt niet alleen Vlaanderen, maar ook Frankrijk, Nederland, Duitsland enzovoort. Vlaanderen moet zich in die zin organiseren en duidelijke kaders opzetten. Nieuwkomers moeten duidelijk weten waar Vlaanderen nooit zal op toegeven. Bovendien heeft Vlaanderen nog maar een kort stuk van de weg afgelegd. Gastarbeiders kwamen hier geld verdienen en ons uit de nood helpen. Aanvankelijk keerden ze terug, later bleven ze hier. Ze kwamen allemaal samen in een sociale woonwijk terecht. Zo'n wijk wordt nu een getto genoemd. Nu pas wordt de situatie aangepakt. Nieuwkomers krijgen kansen en worden op hun verantwoordelijkheid gewezen. Bovendien zal de samenleving iedereen nodig hebben om haar welvaartsniveau en ontwikkeling te behouden. De overheid kan iedereen vragen een bijdrage te leveren aan de samenleving. De samenleving is een verantwoordelijkheid van iedereen. De samenleving is niet uitsluitend de verantwoordelijkheid van politici.

De integratiesector is een nieuwe sector. Omdat meten weten is, wordt een en ander in kaart gebracht. De integratiekaart moet helpen beslissingen te motiveren en te nemen.

De toegang tot het grondgebied en de voorwaarden om de Belgische nationaliteit te verwerven, zijn een federale bevoegdheid. De federale voorwaarden zijn bovendien strenger gemaakt. De procedure moet binnen het jaar rond zijn. De minimumleeftijd bij gezinsvorming is verhoogd tot 21 jaar. Vlaanderen is verantwoordelijk voor integratie. Ten aanzien van de heer Gatz, stelt de minister dat Québec ook verantwoordelijk is voor immigratie, in tegenstelling tot Vlaanderen. Er zijn veel raakvlakken tussen Vlaanderen en Québec.

Vervolgens beantwoordt de minister de vragen van mevrouw Cathy Berx. De minister is dankbaar voor haar felicitaties voor zijn beleidsbrief. De minister heeft altijd vermeden om de zaken op hun kop te zetten en om te provoceren. Hij heeft er altijd naar gestreefd om de zaken duidelijk te omschrijven en benoemen. Een duidelijke uitleg lijkt aanvankelijk provocerend maar wordt later aanvaard. Enkel in de media debatteren lost niets op. De minister geeft de voorkeur aan een anonieme aanpak. Pas als er eensgezindheid is, mag naar de pers gestapt worden.

Drie inspecteurs van de Inspectie van Financiën zijn vrijgemaakt om de integratiesector door te lichten. Ze concentreren zich op de integratiediensten en -centra, het Forum en het VMC. De studie zal in februari klaar zijn. Het Vlaams Parlement wordt als eerste geïnformeerd.

Uit de statistieken blijkt dat er nog heel wat werk aan de winkel is. De werkloosheid onder allochtonen is beduidend hoger. Ook het beeld van de allochtoon moet nog bijgespijkerd worden. Het is opvallend dat in een aantal belangrijke maatschappelijke sectoren amper allochtonen zijn. Er zijn amper allochtone leerkrachten algemene vakken. Er zijn wel allochtone regenten islamgodsdiens, maar dat vindt de minister rolbevestigend. Ouders van autochtone kinderen komen niet met hen in contact. Vrijwel alle allochtone professoren zijn gastdocenten. In de magistratuur zijn er vrijwel geen allochtonen.

De beleidsbrief is voorgelegd aan de algemene diensten van de Vlaamse Gemeenschap. Alles wat er hoort in te staan, staat erin. De minister benadrukt dat hij alles moet opbouwen. Hij beseft dat de tijd beperkt is gezien de maatschappelijke nood.

De minister vindt de strategische contracten fantastisch. Het komt er nu op aan ze goed uit te voeren. Alle lokale besturen vragen meer vrijheid en meer middelen. De minister stelt dat lokale besturen nooit meer aanvullende financiering hebben ontvangen uit Brussel. Tegelijk pleit hij ervoor de lokale logica te volgen die streeft naar een integrale aanpak. Wijken worden volledig aangepakt. Alle functies komen aan bod. Dat vergt veel tijd om met iedereen te overleggen. In Brussel wordt elke functie echter door een afzonderlijk departement beoordeeld. De strategische contracten willen die aanpak voortaan vermijden. Het lokaal niveau verbindt zich ertoe een en ander aan te pakken. Brussel moet lokaal moduleren mogelijk maken. In het toewijzingsbeleid van de sociale huisvesting moeten lokale accenten mogelijk blijven.

Vervolgens beantwoordt de minister de vragen van mevrouw Berx over werken en flexibel traject. Aanvankelijk wou de minister mensen die werken vrijstellen van de inburgeringscursus. Geïnspireerd door de heer Mahassine is hij daarvan afgestapt. Het uitvoeringsbesluit dat volgende vrijdag wordt voorgelegd aan de Vlaamse Regering maakt een flexibel traject mogelijk.

Het debat over waarden en normen zal volop gevoerd worden. De minister verwacht dat zo duidelijk zal worden dat zaken waar we gelijk over denken soms anders worden toegepast. Zo is het een principe dat iemand aan een overheidsloket neutraal moet zijn. Wie zich met een dossier of vraag tot de overheid richt, moet er zeker van zijn op een neutrale en objectieve manier geholpen te worden. Belangrijk is dat iedereen beseft dat die maatregel in het belang is voor de persoon met een vraag. Deze maatregel is er niet om de ambtenaar achter het loket te beknotten. Waar het om draait, is dat de overheid dienstbaar moet zijn.

Iedereen is het eens over de vrijheid van meningsuiting omdat zij minderheden alle kansen geeft. Ze krijgen de kans hun mening vrij te verspreiden. De commotie naar aanleiding van de Mohammed-cartoons toont aan dat die vrijheid soms anders wordt toegepast. Belangrijk is dat men leert ermee om te gaan. In deze maatschappij wordt elke autoriteit op de korrel genomen.

Mevrouw *Mieke Vogels* begrijpt niet hoe vrijheid van meningsuiting gecombineerd wordt met een verbod op hoofddoeken voor loketambtenaren. Dat verbod strookt evenmin met het verzet van minister Keulen tegen assimilatie. Hoofddoeken verbieden betekent dat er wel een model naar voren wordt geschoven. Er zijn evengoed mensen die zich ergeren aan het feit dat iemand met een diepe decolleté achter het loket zit. Uiteindelijk is de enige oplossing de invoering van een uniform. In communistisch China hadden alle mensen uniformen want uiterlijke tekenen mochten niet meetellen.

Minister *Marino Keulen* spreekt mevrouw Vogels tegen. Hij heeft gezegd dat het integratiebeleid gestoeld is op een aantal fundamentele regels, die niemand in vraag mag stellen, noch degenen wier familie hier al generaties woont, noch de nieuwkomers. De regels moeten voldoende ruimte laten voor politieke, religieuze en andere overtuigingen en gebruiken.

De burger moet er altijd kunnen op rekenen dat de overheid objectief is. De regels gelden dus niet alleen voor de hoofddoek, maar ook voor andere uitingen van religie of politieke overtuigingen. Ook politieke buttons kunnen niet voor een loketbediende. Er zijn voldoende bedrijven die hun personeelsleden kledingadvies geven, zonder dat ze een uniform of het dragen van een das verplichten.

Het is belangrijk dat het rapport over de waarden en normen ruimer bekendgemaakt wordt. Ogenschijnlijk zijn een aantal opvattingen vrij algemeen aanvaard. Bij nader toezien blijkt die eensgezindheid relatief. De minister denkt dat burgers van een liberale samenleving – in de filosofische betekenis van het woord – met verschillen moeten leren omgaan. Mensen die zich bedreigd of gekwetst voelen, mogen zich er best van bewust zijn dat ook anderen dezelfde emotie doormaken. Er bestaan voldoende juridische instrumenten voor mensen die echt onrecht aangedaan wordt.

Het is de bedoeling dat de projecten ‘managers van diversiteit’ hooguit drie jaar lopen. Daarna moeten ze op eigen kracht verder of geïntegreerd worden in het lokale beleid. Projecten moeten meetbare resultaten hebben, de zelfredzaamheid van mensen vergroten, problemen in wijken oplossen. Als voorbeeld haalt de minister een project aan ter ondersteuning van allochtone ondernemers. Allochtone ondernemers hebben dezelfde klachten als Vlaamse ondernemers: te hoge belastingen, te veel controles, te veel bureaucratie. Hun activiteiten zijn maatschappelijk waardevol. Ze zorgen niet alleen voor hun eigen inkomen, maar stellen ook anderen, vaak mensen van hun eigen gemeenschap, tewerk. Ze vormen een voorbeeld voor hun gemeenschap. Ze bewijzen immers dat het mogelijk is om zich op te werken en een graad van welstand te bereiken. Alleen gaan ze zelden buiten hun eigen kring. De minister bedoelt daarmee dat ze zich niet aansluiten bij ondernemersverenigingen. Dergelijke organisaties hebben ondernemers wel degelijk iets te bieden. Geld verdienen ze immers niet alleen met werken, het is ook goed om potentiële klanten, leveranciers en concurrenten te kennen. Voka en UNIZO zijn zich bewust van hun maatschappelijke taak om talent te stimuleren en ook die ondernemers te laten kennismaken met nieuwe ontwikkelingen.

De budgetten voor het programma 34.5, Nederlands Tweede Taal, waren eind november al voor 96,82 procent aangewend. Voor programma 41.7, de managers van diversiteit, is dat percentage 78,7, maar tal van middelen moeten nog vastgelegd worden. Dat zal op korte termijn gebeuren. Uiteindelijk zal er ook meer dan 90 procent van die middelen besteed zijn. De kredieten worden dus goed gebruikt.

De elektronische registratie loopt. Er is personeel aangesteld, contracten zijn gesloten. De evolutie

wordt goed gevolgd, maar af en toe zijn er problemen, soms structureel. Dat zijn kinderziektes.

Het handboek MO moet multidisciplinair zijn. Het zal met onderwijs besproken worden, maar er is tijd verloren gegaan. De minister heeft in zijn toelichting zijn wedervaren met het Vlaams Minderheden-centrum (VMC) uitgebreid behandeld. Het centrum heeft een en ander niet goed aangepakt. De minister heeft zelfs op tafel geklopt, maar het heeft niet gebaat. De inburgeringsdag wordt in 2007 op poten gezet.

In Québec is de deelstaatoverheid ook bevoegd voor immigratie. Dat is het grote verschil met Vlaanderen. In de diversiteitssector geldt de audit ook voor het VMC en het Forum van Etnisch-Culturele Minderheden. Het Forum moet voor een ruimer publiek werken, dus ook voor de Vlaming die na decennia lang in een homogene buurt gewoond te hebben, nu geconfronteerd wordt met gekleurde burens.

De minister vindt de suggestie over de klassikale taalcursussen interessant. Dat valt echter onder de bevoegdheid van de minister van Onderwijs. Die is verantwoordelijk voor de aanbodverstrekkers. Misschien kan mevrouw Vogels dat bij hem aanklaarten. Het feit dat mensen samen les krijgen, is soms ook het begin van inburgering. Vooral de vrouwen zijn gelukkig met de klasjes. Die geven hun de gelegenheid om vriendschap te sluiten in een onbekende omgeving. Het is geruststellend dat iedereen in de klas even verstaat. Klassen worden vaak vriendengroepen, die ook andere problemen bespreken. Klassen zijn soms een keurslijf, maar ook vaak een troef. Een louter functionele benadering heeft ook nadelen. Dat is trouwens het grote verschil met Nederland. Daar volstaat het om te slagen voor het taalexamen. De minister is een andere mening toegedaan.

Mevrouw *Mieke Vogels* zegt dat het ook mogelijk is om de werkvorm te veranderen. De huidige onderwijsmethode is te schools. Projecten, waarbij de mensen zich, al dan niet in groep, de dagelijkse omgangstaal kunnen eigen maken, zoals een bezoek aan de markt, ontbreken.

Minister *Marino Keulen* zit op dezelfde golflengte. Het komt erop aan het onderwijs op een flexibele manier te organiseren zodat de goede elementen van de klassikale methode overeind blijven.

De minister heeft de vier hoofdlijnen van de herwerking van het decreet over de etnisch-culturele minderheden al toegelicht. Het decreet zal toegespitst zijn op een versterkt en actief burgerschap, het vergroten van de zelfredzaamheid, het creëren van gelijke kansen en startkansen, het versterken van de sociale cohesie en de keuze voor de volledige samenleving als doelgroep.

De minister is voorstander van een samenwerking van de sector samenlevingsopbouw en de integratiesector. In de praktijk loopt een en ander door elkaar. Vaak werkten de personeelsleden al in beide sectoren. Ze werken complementair en ze maken afspraken. De minister heeft een inleefproject meegemaakt in Posthoornwijk in Beringen. Daar zaten de beide diensten geregeld samen. De inwoners waren zich niet bewust van enig verschil tussen beide diensten. De opdeling was bijna louter administratief. De decreten bakenen de taken wel duidelijk af, maar in praktijk is dat niet haalbaar.

Voor de mensen zonder verblijfplaats is minister Vervotte verantwoordelijk. Een uitwijzingsbeleid hoort bij een vreemdelingenbeleid. De minister van Binnenlandse Zaken mag in die werkzaamheden niet gehinderd worden. Mensen zonder papieren hebben recht op een aantal basisvoorzieningen: onderwijs voor de kinderen, dringende medische verzorging enzovoort. De federale structuur van dit land zorgt soms voor verwarring. Het is niet omdat de gemeenschappen de mensen opvangen dat ze tegen het federale uitwijzingsbeleid zijn. Mensen zonder papieren kunnen niet langer terecht in de sociale huisvesting omdat het contract van onbepaalde duur dat ze daar kregen, soms gebruikt werd in een gerechtelijke procedure om inburgering aan te tonen. De minister heeft het VMC en de samenlevingsopbouw gevraagd om samen te onderzoeken hoe het verder moet.

Er komen pleisterplaatsen en woonwagenterreinen voor de trekkende bevolking bij. De Vlaamse overheid draagt 90 percent van de kosten. In de omgeving van die plaatsen zijn er blijkbaar weinig samenlevingsproblemen. Er zijn evenmin problemen met stedenbouw. Het komt wel voor dat bestuurders de opdracht naar hun buurgemeenten willen doorschuiven.

De inburgeringsverplichting geldt voor oudkomers die van een leefloon leven zijn of die doorverwezen worden in het kader van het inwerkingsdecreet.

Brussel is altijd een moeilijke kwestie. Vlaanderen betaalt daar zo goed als alles, onder meer het Brussels Onthaalbureau (BON). De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) wil meewerken maar moet eerst duidelijk maken wat de meerwaarde is. Op zich is het goed dat zoveel mogelijk diensten werken aan de inburgering en integratie, maar de toegevoegde waarde moet duidelijk zijn. In Brussel houdt Vlaanderen geen toezicht op de lokale besturen, de gemeenten en de OCMW's, waardoor het een aantal instrumenten mist.

Het is niet altijd eenvoudig om de mensen die uit Oost-Europa komen, onder meer de Roma's, te begeleiden. Dat is trouwens een Europese kwestie. Lokale bestuurders hebben vaak de indruk dat hun inspanningen niet gewaardeerd worden. Roma's hebben een heel andere leefcultuur; de normen op gebied van hygiëne bijvoorbeeld verschillen grondig van de westerse. Het begrip kan niet van een kant komen. Het volstaat niet om kansen te geven; de doelgroep draagt ook verantwoordelijkheid. Europa volgt de kwestie ook, maar meer vanuit het oogpunt van de positie van de minderheden. Roma's zijn immers niet overal welkom en worden soms gevisieerd.

Het is inderdaad goed om in herinnering te brengen dat het inburgeringsbeleid een emancipatiebeleid is. De minister zal de secundaire trajecten samen met de andere ministers uitwerken. Secundaire trajecten kunnen gaan over welzijn, onderwijs, cultuur, gelijke kansen, huisvesting. De integratiesector moet inderdaad complementair werken aan de reguliere aanbieders. Bij de allochtone Vlamingen is de werkloosheid beduidend groter dan bij de autochtone. Het is goed dat de integratiesector extra inspanningen levert, bovenop het werk van de werkwinkels en van de VDAB. Dat vergroot de werkkansen van allochtonen in de lokale gemeenschap. Dat geldt ook voor andere sectoren waar allochtonen met achterstelling geconfronteerd worden.

Wat de aanwerving van kansengroepen betreft, blijft het uitgangspunt dat de beste de baan moet krijgen. Werkgevers moeten er soms van overtuigd worden dat de beste soms een ietwat anders klinkende naam heeft. Personeelsdiensten hebben de neiging om de vacatures via stereotype kanalen bekend te maken, bijvoorbeeld vacatures voor kaderfuncties in Trends. Vrouwen lezen dergelijke bladen minder, dus loont het misschien om ook in andere media te adverteren. Hetzelfde geldt voor allochtonen. Het is allicht zinvol om hen te wapenen voor sollicitaties maar uiteindelijk

lijk moet de beste het halen. Het is niet omdat de sollicitant Mohammed heet, dat hij meer kansen krijgt.

Veel aanwervingen bij kmo's gebeuren informeel. Een werkgever vraagt vaak aan kennissen of ze een geschikt iemand voor een bepaalde functie kennen. Ook voor allochtonen is het zinvol om de kennissenkring uit te breiden. Kortom, een brede werving is in het voordeel van de werkgever. Hij wil immers de beste vinden. Het loont soms om een voortraject aan te bieden. De minister vraagt zich af of de huidige examens wel de goede manier zijn om de juiste kracht te vinden. Aanwervingen in lokale besturen gebeuren terecht nog altijd met examens, maar die examens verlopen al decennialang volgens hetzelfde stramien: een verhandeling, een vaktechnische proef, een persoonlijkheidstest. Werknemers voor de groendienst moeten een verhandeling over de vier seizoenen schrijven. Dat zegt echter niets over hun capaciteiten om groen te onderhouden. Allicht zijn praktische proeven beter voor de meeste functies. Momenteel worden vooral mensen aangeworven die examens kunnen maken, maar daarom niet beter zijn voor de baan.

De heer *Wim Van Dijk* zegt dat het maatschappelijke effect het enige resultaat is dat telt. De reële inburgering en aanpassing is het doel, niet het afleveren van attesten. Zelfs als het attest ervoor zorgt dat iemand een sociale woning kan huren, zegt dat nog niets meer over de inburgering van die persoon. Er wordt verondersteld dat personen die het traject gevolgd hebben, beter Nederlands spreken en beter geïnformeerd zijn over de normen en waarden dan voorheen, maar dat is niet zeker. Het resultaat moet een duurzaam maatschappelijk effect zijn.

De spreker vindt het traject en het attest een beetje mager. Zijn partij heeft altijd gepleit voor een inburgeringsexamen. Dat zou zorgen voor een groter maatschappelijk effect van de inburgering. Het is niet zaligmakend, maar beter dan de huidige situatie. De spreker blijft pessimistisch over het maatschappelijke effect. Zes op de tien leerlingen in het Antwerpse basisonderwijs heeft het Nederlands niet als thuistaal. Dat is dramatisch. Allicht kennen de ouders geen Nederlands, hun kinderen gaan van meet af aan problemen kennen in het onderwijs. De problemen zullen zich alleen maar opstapelen. Daaraan verhelpen vergt enorme inspanningen en de spreker weet niet of het huidige beleid zal volstaan.

De spreker blijft met de minister van mening verschillen over de mate waarin mensen zich moeten

aanpassen. Hij benadrukt nogmaals dat het er het Vlaams Belang niet om te doen is de persoonlijkheid van mensen te veranderen. Het gaat om de culturele identiteit van grote groepen. De minister geeft diffuse antwoorden op de vraag in welke mate mensen zich moeten aanpassen. Antwerpen zal hoofddoeken voor loketbedienden verbieden, Gent niet. Hoever moet de aanpassing nu eigenlijk gaan? Het concept van het Vlaams Belang heeft het voordeel van de duidelijkheid. De spreker vraagt een eenvormiger standpunt van alle beleidsniveaus.

Het is terecht dat er opmerkingen over federale aangelegenheden gemaakt worden. Het is niet meer dan normaal dat Vlaanderen eisen stelt aan het federale beleid zodat een geïntegreerd vreemdelingenbeleid eindelijk mogelijk wordt. Het volstaat misschien al dat partijgenoten van het federale en Vlaamse niveau, hun houding op elkaar afstemmen. De situatie van Québec, dat ook verantwoordelijk is voor het immigratiebeleid, is ideaal. Zolang het nog niet zo ver is, moet het Vlaamse beleid meer beroep doen op het verstand van het federale beleid.

Mevrouw *Mieke Vogels* beaamt dat de samenlevingsopbouw en de integratiesector goed samen werken. De situatie bij de Vlaamse overheid is echter ingewikkeld. Samenlevingsopbouw moet rapporteren aan de minister volgens een bepaalde procedure, moet een inspectie op basis van een bepaalde procedure kunnen doorstaan. De integratiesector kent dan weer andere regels en procedures. De spreker vraagt de minister om samen met minister Vervotte te bekijken of de samenwerking ook op het Vlaamse niveau mogelijk is en of de planlasten verlaagd kunnen worden.

Spreekster zegt dat illegalen en mensen zonder papieren inderdaad niet de verkeerde boodschap moeten krijgen. Bepaalde lokale besturen worden echter wel geconfronteerd met hun problemen. De federale minister van Binnenlandse Aangelegenheden mag inderdaad niet gehinderd worden. Nu gebeurt het soms dat mensen die opgepakt worden, na een paar uur terug vrij komen met een bevel om het grondgebied te verlaten. Iedereen weet dat ze dat toch niet doen. De problemen blijven dus bestaan.

Hetzelfde geldt voor de Roma's. Momenteel is er in het VMC een cel die zich bezighoudt met de problemen van de zigeuners. Die cel fixeert zich te veel op de problemen van de trekkende zigeuners. Meer en meer Roma's wonen in huizen. De lokale besturen proberen initiatieven te nemen. Kan de cel ook geen steunpunt zijn voor de lokale besturen? Niet elk

lokaal bestuur moet dan opnieuw het warme water uitvinden.

De heer *Chokri Mahassine* vindt het antwoord van de minister over personeelsdiversiteit te vrijblijvend. Streefcijfers brengen het principe dat de beste de baan krijgt, niet in het gedrang. Ze zorgen er alleen voor dat de werkgever, bij gelijke kwalificaties, kiest voor iemand uit de kansengroep. Dat is precies de evenredige participatie op de arbeidsmarkt, die bepaalde partijen onterecht herleiden tot quota.

Mevrouw *Cathy Berx* geeft toe dat niet het aantal inburgeringstrajecten doorslaggevend is, maar wel het effect ervan op de maatschappij, maar ook op het individu. De integratiebarometer is een goed instrument om dat te meten. De minister mag het transversale karakter van het beleid niet onderschatten. Een nieuw strategisch beleid diversiteit is nodig. Alle beleidsdomeinen moeten meer samenwerken dan de minister in de teksten beschrijft.

De opmerkingen over het federale beleid zijn niet bedoeld om de minister te 'koeioneren'. De Amsterdamse professor Paul Scheffer zegt over de Nederlandse situatie dat een radicale keuze voor een beperkt migratiebeleid, een uitnodigend inburgeringsbeleid en een duidelijke set aan gedeelde normen en waarden nodig is. In de nota Stedenbeleid staat dat er met de steden afgesproken is om een werkgroep spreidingsplan op te richten. Daar wordt het verband met het federale niveau wel gelegd.

Op een interpellatie van de heer Penris heeft de minister geantwoord dat spreiding niet meer aan de orde is. Kandidaat-vluchtelingen zullen niet meer toegewezen worden aan gemeenten, maar in afwachting van een definitieve uitspraak opgevangen worden in centra. Het zou dus nuttiger zijn om een werkgroep op te richten over migratie en inburgering dan over spreiding. Die kan systematisch de impact van het federale beleid op het eigen inburgeringsbeleid en omgekeerd beoordelen.

CD&V is blij met de audit van de integratiediensten en -centra, maar wil graag weten wat er gebeurt met de resultaten. Aan welke aspecten zal er gewerkt worden? De vrijblijvendheid is voorbij, maar op grond van welke resultaten zal er afgerekend worden? Van de integratiediensten en -centra wordt ook verwacht dat ze verenigingen steunen. Wat met scholen en werkgevers? Klassen met vele nationaliteiten hebben ook voordelen voor Vlaamse kinderen. Kinderen komen in contact met andere culturen, geraken er door geboeid en willen er meer over weten. De voorwaarde is wel dat de mix gezond is. Het valt de

spreker trouwens op hoe snel sommige kinderen het Nederlands onder de knie krijgen. Waarom worden scholen en werkgevers niet beter begeleid? Zo zou men werkgevers tips kunnen geven over hoe om te gaan met etnisch-culturele spanningen tussen het personeel of met klanten die problemen hebben met allochtonen. Dat mag er niet toe leiden dat werkgevers geen allochtonen in dienst nemen. Het is beter dat ze leren praten met klanten. De werkgevers begeleiden kan veel meer effect hebben dan de klassieke sensibilisatieacties.

De minister geeft toe dat het maatschappelijke effect primeert, maar in deze samenleving wordt men altijd afgerekend op getallen, op cijfers. Inburgering is emancipatie. De burgers hebben de plicht om de samenleving te versterken, maar ook om zich als mens waar te maken. Werken is niet alleen nodig om geld te verdienen, maar ook om talenten zinvol aan te wenden. Werk is nodig om in de samenleving volledig mee te draaien. De huidige situatie is absoluut niet ideaal, maar Vlaanderen blijft tot nog toe gespaard van de grote spanningen in de buurlanden. Dat komt ook omdat de overheden met de burgers contact blijven zoeken. Er is echter nog gigantisch veel werk. Tot een paar jaar geleden was er geen beleid en inburgering was zelfs een taboe. Er is geen tovermiddel, het komt erop aan vol te houden. Veel nieuwkomers zijn het eens met de werkwijze. Die mensen hebben geen probleem met rechten en plichten.

Het gaat er niet om hoeveel mensen van hun eigen cultuur moeten opgeven. Ze moeten gewoon een aantal basisregels respecteren. Die regels staan onder meer in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden. Als de cultuur in conflict komt met die fundamentele regels, hebben die regels altijd voorrang.

Ook het federale niveau heeft stappen gezet om een en ander te verstrengen. Er komt een protocol tussen het VMC en de samenlevingsopbouw om praktisch samen te werken. De convenants van de integratiesector zullen ook de 'best practices' bevatten. Zo kunnen de lokale besturen van elkaar leren.

De minister herhaalt dat minister Vervotte bevoegd is voor mensen zonder officiële verblijfplaats. Er wordt gestreefd naar een betere afstemming en dat zal, via de integratiesector, opgenomen worden in de convenants.

De minister zegt dat de Vlaamse overheid bij gelijke score de kandidaat uit de kansengroep aanwerft. De lokale besturen of bedrijven beslissen daar zelf over.

Voorheen was het vaak omgekeerd. Er is een verschil tussen streefcijfers en quota. De rendabiliteit moet altijd primeren. Positieve discriminatie betekent altijd negatieve discriminatie van een andere groep.

Het is evident dat het beleid transversaal moet zijn. Er komt een nieuw strategisch plan voor de minderheden. Alle ministers zullen betrokken worden. Volgend jaar wordt er ook werk gemaakt van de secundaire trajecten. Ook op dat vlak zullen de andere minister hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Iedere sector vergt een aparte aanpak. Alle ministers zijn zich bewust van hun taak. Het beleid kan maar een maatschappelijk effect ressorteren als iedereen er aan meewerkt.

De projecten ‘managers van diversiteit’ hebben niet alleen tot doel allochtoon ondernemerschap te stimuleren en te begeleiden. Ze willen werkgevers ook leren hoe ze met diversiteit kunnen omgaan en hoe ze hun klanten ervan kunnen overtuigen hen op het geleverde werk of product te beoordelen en niet op de naam of de kleur van de werknemer. Werkgeversorganisaties willen zich daarvoor inzetten, niet alleen omdat het aantal werkkrachten in sommige domeinen schaars is, maar ook omdat ze dat zien als hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. Het komt erop aan de inspanningen vol te houden, maar ook de goede voorbeelden in de schijnwerper te plaatsen. Problemen mogen echter niet verdoezeld worden, want er bestaan vaak eenvoudige oplossingen voor.

III. Indicatieve stemming

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2007 (bevoegdheid Inburgering van minister Keulen) wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 10 stemmen tegen 4.

DEEL III. STEDENBELEID

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering

1. Algemene inleiding

Ook op het vlak van stedenbeleid zegt de minister in 2006 niet te hebben stilgezeten; 2007 wordt een scharnierjaar omdat de nieuwe gemeentebesturen aantreden.

In 2006 heeft het stedenbeleid nieuw elan gekregen. De Vlaamse overheid onderhandelt geregeld met de steden. De minister ziet ongeveer driemaandelijks de burgemeesters en leidende ambtenaren van de steden. De minister denkt dat ze dat waarderen. De burgemeesters blijven pleiten voor het behoud van het aparte bevoegdheidsdomein stedenbeleid en willen dat zo mogelijk geïntegreerd zien in het binnenlandse beleid.

De minister rekt voor dat negen van de twintig actiepunten van 2006 nu worden uitgevoerd of zijn gerealiseerd. Voor vijf andere zijn er werkgroepen opgericht, en de realisatie is voor 2007. Ook dat heeft te maken met de nieuwe gemeentelijke bestuursperiode. De minister wou vermijden dat het beleid van de nieuwe bestuurders gehypothecerd werd. Zes andere actiepunten kunnen pas starten in 2007. Het gaat bijvoorbeeld over een vormingsprogramma voor lokale besturen.

De minister geeft een stand van zaken met betrekking tot het Stedenfonds. De middelen van dat fonds kennen sinds 2005 een vaste groeivoet van 3,5 procent. In 2006 is het budget 111.251.000 euro, in 2007 115.170.000 euro. Dat betekent een groei van 3.919.000 euro.

2. Sterke steden, een analyse

Zoals bepaald in het Stedenfondsdecreet is in 2005 een visitatiecommissie op bezoek geweest in de 13 steden en bij de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel. In 2006 is het visitatierapport ‘Leren van en over steden’ meegedeeld aan de commissie. Het is nog altijd de bedoeling dat daarover een hoorzitting wordt georganiseerd. De bevindingen van dat eindrapport zijn verwerkt in de beleidsbrief. Een van de frequente klachten is dat Vlaanderen regels oplegt zonder rekening te houden met wensen en mogelijkheden van de steden. Die fundamentele opmerking houdt verband met subsidiariteit, respect voor de lokale autonomie en ruimte voor lokaal maatwerk. De minister houdt daar rekening mee in zijn stedenbeleid.

3. Sterke steden, een inclusief beleid

3.1 Overleg en samenwerking met de steden

Het stedenbeleid ziet de minister als een inclusief beleid. Er worden drie acties ondernomen. Ten eerste wordt overleg gepleegd met de steden (actie 1). In 2006 zijn de fundamenten voor een volwaardig

partnerschap gelegd. Op ambtelijk niveau komen de stadssecretarissen en kabinet maandelijks samen. Om de drie tot vier maanden wisselt de minister van gedachten met een burgemeester en leidende ambtenaren. Die bijeenkomsten zijn uitgemond in overleg tussen de Vlaamse Regering en de Vlaamse burgemeesters. Op 20 juli heeft de Vlaamse Regering een delegatie van burgemeesters van de centrumsteden ontvangen. Het is daar dat de ‘strategische contracten’ zijn besproken. De minister probeert deze overleg- of dialoogcultuur op zijn manier in te vullen. Door te overleggen met zij die het beleid moeten waarmaken, leert hij zelf veel.

De minister geeft enkele voorbeelden van de belangrijkste overlegthema’s. Zo is er de oprichting van het Kenniscentrum Vlaamse Steden. De steden hebben dat centrum op eigen vraag zelf in het leven geroepen. De minister gaat na wat steden en centrale overheid samen kunnen doen omdat hij daar ook voordeel bij heeft. Een ander thema is dat van de nieuwe EU-fondsen. In de nieuwe structuurfondsen EFRO en ESF vormt stedelijke ontwikkeling een vierde element. Andere overlegthema’s zijn de verschillende werkgroepen, de ‘masterclass’, het spreidingsplan, participatie en de strategische contracten.

De tweede actie is een legislatuurbreed vormingsprogramma over thema’s als lokale capaciteitsopbouw, de regiefunctie van de steden, strategische besluitvorming, en samenwerking met het steunpunt en het kenniscentrum (actie 2). Het Steunpunt voor Bestuurlijke Ontwikkeling en Vernieuwing start op 1 januari 2007. Het kenniscentrum was aanvankelijk een overlegplatform waarin ambtenaren elkaar ontmoetten en overleg pleegden om ‘best practices’ uit te wisselen, algemene problemen aan te kaarten en een gezamenlijk standpunt in te nemen ten aanzien van de Vlaamse Regering. Vanaf 2007 gaat het kenniscentrum echt van start met personeel en bestuur. De minister benadrukt dat het om een stedelijk en niet om een Vlaams kenniscentrum gaat.

De derde actie is de ‘masterclass’ (actie 3). Het is de bedoeling één uniform document te ontwikkelen ter vervanging van alle sterktezwakteanalyses, omgevingsanalyses, rapporten en evaluaties. Steden klagen geregeld dat ze voor elke subsidieaanvraag steeds dezelfde informatie moeten doorgeven. Ze vragen een uniform document dat uit twee delen bestaat: algemene gegevens en informatie ingedeeld per bevoegdheidsdomein. Dat past in het kader van de planlastenverlichting.

3.2 De idee van de ‘verknoping’

Vanuit de vaststelling dat de stad geen eiland op zichzelf is maar deel uitmaakt van een groter geheel – “Vlaanderen wordt in feite één groot verstedelijkt gebied” – is de minister de idee van ‘de verknoping’-genegen. Hij wil samen met de steden de ‘knopen’ van de verschillende netwerken waarin de steden verweven zitten, zichtbaar maken. Er zijn drie acties onder de noemer verknoping. Tussen de steden worden samenwerkingsverbanden opgezet, maar ook tussen de actoren die samenwerken met het beleid.

Een eerste actie, het Kenniscentrum, gaat uit van de steden zelf (actie 4). Het wordt volgend jaar operationeel. De verdere evolutie wordt nog afgewacht. De steden vervullen de trekkersrol. Het centrum moet steden een platform bieden om hun visie te ontwikkelen op alle mogelijke thema’s die verband houden met de stad. Het platform moet hun toestaan gezamenlijke standpunten in te nemen ten aanzien van de Vlaamse Regering. Het centrum moet informatie verzamelen en raadpleegbaar maken. Het centrum zorgt er ook voor dat de Vlaamse overheid maar met één partner moet samen zitten.

Een tweede actie in het kader van het thema ‘verknoping’ is het programma “Projectmatig samenwerken” (actie 5). Het is het resultaat van de eerste masterclass. De negen goedgekeurde stadsvernieuwingsprojecten vormen de basis. In Antwerpen gaat het om het MAS en het Falconplein. Per project wordt een team samengesteld uit alle betrokken administraties. Een accountmanager zal verslag uitbrengen aan de Vlaamse Regering. Hij zal problemen aankaarten en er zo voor zorgen dat toekomstige projecten sneller worden uitgevoerd. De projectgroepen worden begin 2007 samengesteld.

En ten derde zijn er vanaf 2007 opnieuw middelen voor stadsvernieuwingsprojecten (actie 6). De meerjarenbegroting bevat 30 miljoen euro. Zeven miljoen euro in 2007, 10,5 miljoen euro in 2008 en 12,5 miljoen in 2009. De nieuwe opgroep wordt op 5 december 2006 gelanceerd. Gemoduleerde kandidaatstelling is mogelijk. Projecten kunnen tot eind februari 2007 ingediend worden. Een onafhankelijke en multidisciplinaire samengestelde jury oordeelt. De jury bestaat uit professoren, een afgevaardigde van de Vlaamse bouwmeester en juristen.

Het uitvoeringsbesluit voor de stadsvernieuwingsprojecten wordt gewijzigd om flexibeler werken mogelijk

te maken. Het is voor advies naar de Inspectie van Financiën. De projecten evolueren niet allemaal even snel. Sommige starten onmiddellijk. Andere vergen nog veel onderhandelingen met NMBS of De Lijn. Voor dergelijke projecten is een principiële verbintenis een goede zaak. Belangrijk is wel dat het project rond is tegen 2009.

De conceptsubsiëring blijft omdat het een goede manier is om goede ideeën uit te werken tot concrete plannen. Conceptsubsiëring garandeert geen stadsvernieuwingssubsidie. Het project wordt, nadat de fase van het ontwerp is afgerond, opnieuw beoordeeld door de onafhankelijke jury.

3.3 *Samenleven in diversiteit door een actievere participatie*

Onder de noemer “samenleven in diversiteit door actievere participatie” schetst de minister vijf acties. “Participatie op wijkniveau” (actie 7) en “Participatie van minder-bereikbare groepen” (actie 8) zijn er twee van. Samen met de steden is een werkgroep participatie opgericht waarin alle mogelijke initiatieven met betrekking tot de actiepunten 7 en 8 worden uitgewerkt. Minder bereikbare groepen zijn bijvoorbeeld de jongeren, allochtonen en kansarmen. Actie 7 gaat om participatie op wijkniveau. Hoe worden burgers betrokken worden bij de ontwikkeling van hun wijk? Hoe kunnen buurt- en wijkcomités niet-georganiseerde burgers laten meewerken aan meer leefbaarheid? De werkgroep gaat van start in 2007. De werkgroep sluit aan bij de besluitvorming uit het gemeentedecreet, namelijk de realisatie van wijkbudgetten. Het bestuur kan een bepaalde wijk een budget geven om mee te beslissen over de wijkinrichting. Een ambtenaar zal een en ander coördineren.

Actie 9 is het stimuleren van gezamenlijke initiatieven. Een werkgroep die werd samengesteld met de steden zal in de loop van 2007 nagaan of er nieuwe mogelijkheden ontwikkeld kunnen worden. Daartoe is er op de begroting een nieuwe basisallocatie ingevoerd waarop 101.000 euro is ingeschreven. Dat bedrag dient voor subsidies voor originele en innoverende projecten. Het is een experimentele projectsubsidie, bijvoorbeeld voor ‘business improvement districts’ (BID’s), een idee dat wordt gepromoot door Kortijks burgemeester Stefaan De Clerck.

Actie 10 is de organisatie van de thematische stads gesprekken. Die gesprekken gaan in 2007 opnieuw van

start. De vorige daten van 2005. De evaluatie daarvan was dat steden meer betrokken willen worden bij de uitwerking ervan. Het moeten voortaan meer thematische gesprekken worden. Een van de thema’s wordt: jonge gezinnen met kinderen. Dergelijke gesprekken moeten ook mogelijk zijn met bedrijven. Die aanpak zal de nieuwe besturen inspireren. Overigens merkt de minister op dat in de 13 centrumsteden niet veel veranderd is op politiek gebied. Aalst en Gent krijgen een nieuwe burgemeester. Kortrijk een nieuwe coalitiepartner. Er is een grote homogeniteit en continuïteit.

Actie 11 is het verspreiden van ‘good practices’. Het project van de stadsklassen wordt ondersteund. Er wordt deelgenomen aan het Europese kennisnetwerk EUKN. Die Europese website inventariseert alles wat verband houdt met stedenbeleid. De uitgave van het boek ‘Inzet, opzet, voorzet, stadsprojecten in Vlaanderen’ wordt gesteund. Dat boek is het resultaat van masterclass 1 over beter samenwerken om horizontale dossiers aan te pakken. Het boek is een evaluatie van de kennis en ervaring van stadsvernieuwingsprojecten. Het is geschreven door een zevental auteurs. Het boek werkt vooral met methodieken.

3.4 *Communicatie en website*

Inzake communicatie en website zijn er vier actiepunten. Ter promotie van de steden werd in 2006 een fotowedstrijd gehouden. Er zijn liefst 3000 foto’s ingediend. In 2007 wordt opnieuw een wervende campagne opgezet, maar deze keer in samenwerking met de regionale televisiezenders (actie 12). De keuze gebeurt in overleg met de steden. Het is de bedoeling om de stad positief in de kijker te plaatsen.

Actie 13 is de opmaak van de beleidsovereenkomsten 2008-2013. Het gaat om strategische doelstellingen en beleidsovereenkomsten. Er wordt altijd uitgegaan van een aantal indicatoren uit de stadsmonitor. Pas in 2009 volgt een nieuwe visitatieronde. Het beleid wijzigt niet zo snel dat een tweejaarlijkse visitatieronde verantwoord is. Een visitatie leidt wonderwel niet tot enige huiver. Er wordt geen platte politieke rol gespeeld, maar een inspirerende. Alles verloopt correct. De bevindingen van de eerste visitatieronde moeten nu geïmplementeerd worden.

Actie 14 is de actualisering van de stedelijke monografieën en de stadsmonitor. De editie van 2003 is de laatste. 54 van de 188 parameters hebben betrek-

king op het stadsgevoelen. De andere zijn objectiever meetbaar. In 2007 wordt een nieuwe editie geleverd. Dat zal gebeuren tijdens een congres op 27 maart. De stadsmonitor zit op dit ogenblik bij de Universiteit Gent en gaat vervolgens naar de diensten voor de statistiek van de Vlaamse Regering.

De twee bestaande categorieën in de Thuis-in-de-stad-prijs (actie 15) blijven. In 2006 komt er een nieuwe categorie bij. Dat past in de filosofie om vernieuwende bewoners en initiatieven in de verf te zetten. De vernieuwende projecten zijn soms louter infrastructureel. Andere stimuleren de sociale samenhang of zijn cultureel georiënteerd. Nog andere projecten hebben te maken met dialoog, participatie en overleg. Er is 25.000 euro voor vrijgemaakt. De winnaars worden midden december bekendgemaakt.

4. Sterke steden, een integraal beleid

4.1 Strategische contracten

Actie 16 beoogt een efficiëntere samenwerking tussen de Vlaamse Regering en de 13 centrumsteden door de opmaak van strategische contracten, die samen met de steden in vorm zijn gegoten. Op 20 juli heeft de Vlaamse Regering een delegatie van de Vlaamse steden ontvangen. De strategische contracten gelden voor zes jaar. Dat valt samen met de lokale regeerperiode. Na drie jaar volgt een evaluatie en komen er eventueel nieuwe onderhandelingen. Voor de begeleiding door een extern bureau wordt vanuit het stedenbeleid 50.000 euro vrijgemaakt. De strategische contracten bestaan uit twee delen. In het eerste deel probeert de Vlaamse overheid af te stappen van het generieke om lokale differentiatie mogelijk te maken. Het tweede deel is specifiek voor elke stad. De middelen vrijgemaakt door de Vlaamse Regering worden afgestemd op de middelen geïnvesteerd door het lokale niveau.

4.2 Samenwerken met de federale overheid

In samenwerking met de federale regering werd in 2005 in het kader van de Interministeriële Conferentie voor Stedenbeleid en Huisvesting de werkgroep 'spreidingplan' opgericht. Die werkgroep staat op dit ogenblik 'on hold' in afwachting van de start van de nieuwe stedelijke legislatuur (actie 17).

4.3 Samenwerking met Europa

De samenwerking met Europa is heel belangrijk (acties 18, 19 en 20). Veel Europese steun is in Vlaanderen niet meer te verwachten. De nieuwe lidstaten krijgen veel Europese middelen om bij te benen. Toch zijn er in het stedenbeleid nog mogelijkheden. Daarom is alvast gezorgd voor een multidisciplinair begrotingsartikel om eventueel te cofinancieren. De website www.eukn.org bevat alle mogelijke projecten per thema gegroepeerd. De andere betrokken partijen nemen daar ook aan deel. Die wisselwerking komt iedereen ten goede.

Inzake de structuurfondsen meldt de minister dat het nationaal strategische referentiekader is goedgekeurd op 9 juni 2006. De operationele programma's worden nu afgerond. Het managementcomité moet vorm worden gegeven. Voor heel België is voor EFRO en ESF 1.265.000.000 euro beschikbaar. Er zijn in extremis vier prioriteiten omdat stedelijke ontwikkeling er nog is aan toegevoegd. De minister noemt dat goed nieuws. De begroting bevat een allocatie van 5 miljoen euro voor de cofinanciering van deze projecten. De minister noemt dat artikel een daad van goed bestuur waarvoor meerdere commissieleden gepleit hebben. Het zal de lokale besturen ten goede komen. Europese projecten moeten aan strenge voorwaarden voldoen, waaronder tijdige indiening van aanvragen en dossiers. Door het grote aantal gegadigden leidt de minste vertraging tot schrapping.

5. Begroting Stedenbeleid

Het totale beleidskrediet voor het stedenbeleid bedraagt 123.650.000 euro (programma 53.2). Dat is een stijging met 10.913.000 euro. Het Stedenfonds kent een vaste groeivoet van 3,5%. In 2007 wordt 7.050.000 euro vrijgemaakt voor de ondersteuning van stadsvernieuwingsprojecten; dat is nieuw want het werd vroeger aangerekend op het FFEU.

II. Bespreking

De heer *Jan Roegiers* feliciteert de minister. De beleidsbrief illustreert hoe regering en parlement constructief in dialoog kunnen treden. De beleidsbrief is – zoals alle andere – heel overzichtelijk.

Vijf projecten krijgen conceptbegeleiding. Ze krijgen echter geen voorrang bij de volgende oproep. In welke mate wordt rekening gehouden met de conceptbegeleiding? Dreigt zo geen geld verloren te gaan?

De spreker vindt participatie op wijkniveau een bijzonder belangrijk punt. In welke mate wordt daarmee rekening gehouden in de nieuwe lokale bestuursakkoorden? In Antwerpen zouden er problemen mee zijn. In Gent is het opgenomen. Kunnen steden nog gestimuleerd worden om werk te maken van participatie op wijkniveau en van wijkbudgetten?

Het beheer van de stadmonitor wordt overgedragen aan de studiedienst van de Vlaamse Regering. De spreker vraagt wat die studiedienst precies is. Waarom krijgt het Centrum voor Duurzame Ontwikkeling (CDO) deze opdracht niet meer? Is de samenwerking met het CDO geëvalueerd?

Afsluitend vraagt de spreker wat de Interministeriële Conferentie doet inzake stedenbeleid? Er zijn een aantal gelijklopende problemen. De spreker denkt dat nuttig werk geleverd kan worden omdat er een federaal minister voor grootstedelijk beleid is. De spreker vreest dat er weinig gebeurt met dit beleidsdomein.

De heer *Sven Gatz* vindt dat de beleidsbrief goed in elkaar steekt. Het is de eerste beleidsbrief na de visitatiecommissie. Structuur en aanbevelingen zitten er duidelijk in. Ze zijn niet altijd spectaculair, maar dat hoeft volgens de spreker niet. Ze zorgen wel voor een stevig fundament. De spreker merkt dat ook aan kleine zaken. De verankering van het stedenbeleid binnen het binnenlands bestuur is niet langer een project.

De spreker is ook ingenomen met het voortzetten van de stadsvernieuwingsprojecten, net zoals de inspanning voor de Europese structuurfondsen.

De spreker vraagt hoe het overleg met de centrumsteden precies verloopt. Wie bepaalt de agenda? Wat wordt er behandeld? Hoe formeel en intens verloopt het overleg?

De ‘verknoping’ wordt een onderdeel van het beleid zonder dat aan een nieuw afbakingsproces wordt begonnen. Hoe ver wil men daarin gaan? Verknoping is interessant als abstract concept. Dit concept in beleid omzetten is een ander paar mouwen.

De steden zullen hun Kenniscentrum zelf beheren. De spreker vindt het een goede zaak dat steden iets meer ruimte en vrijheid krijgen. Hebben de steden al uitgemaakt waar dat centrum komt? Of is het een virtueel centrum? Hoeveel personen zullen in dat centrum werken?

De spreker vindt het goed dat de stadsgesprekken worden voorgezet op thematische basis met aandacht voor de participatie van minder goed bereikbare groepen.

De spreker benadrukt zijn tevredenheid over de stadsklassen, een idee dat hij nog gelanceerd heeft. Hij is ingenomen met de media-aandacht voor dat initiatief. De eerste indrukken van de kinderen waren aangenaam.

De steden krijgen meer ruimte om de strategische contracten voor de periode 2008-2013 in dialoog en onderhandeling in te vullen. Vroeger zorgde het Vlaamse beleid voor een strak kader. De spreker noemt een en ander een grondige vernieuwing en een goede tendens.

De agenda van de Interministeriële Conferentie is minder uitgewerkt in de beleidsbrief. De spreker heeft de indruk dat het systeem minder goed werkt, zonder daarom een steen te werpen naar minister Keulen. Hij betreurt dat men kansen laat liggen.

De onroerende fiscaliteit in de steden is onderzocht door minister Dirk Van Mechelen. Hij kan slechts “in de marge morrelen” door de bevoegdheidsverdeling tussen de regionale en de federale overheid. De federale regering heeft de fiscale aftrek voor de renovatie van huurwoningen verhoogd. Daarnaast is er nog een voorstel van decreet over binnengemeentelijke differentiatie van onroerende voorheffing. Er is een advies gevraagd aan de Raad van State over de bevoegdheid. De discussie wordt in dialoog met minister Keulen voorgezet.

De spreker zegt afrondend dat zijn fractie de beleidsbrief goed vindt en zeker zal steunen.

Mevrouw *Cathy Berx* sluit zich aan bij de opmerkingen van de heer Roegiers. Het is een ambitieuze beleidsbrief met een duidelijke visie op de stad. De stad is een onmisbare schakel in de samenleving, een bron van vernieuwing waar het voor de meeste mensen goed is om te werken, wonen en recreëren. Het is

een plek van vrijheid en creativiteit. Steden moeten alle kansen krijgen om hun troeven uit te spelen, zij het met oog voor de problemen.

De spreekster vindt het horizontale begrotingsartikel voor eventuele cofinanciering met Europa heel positief. Ze heeft er vaak op aangedrongen om geen fondsen verloren te laten gaan.

Mevrouw Berx is ingenomen met de structurele verhoging met 3,5 percent van het Stedenfonds. Ze looft het werk van de visitatiecommissie. Welke concrete en blijvende lessen trekt de minister eruit? De visitatiecommissie merkt op dat de steden te sterk geworden zijn voor wat ze doen. Ze botsen te vaak tegen regels en systemen. Hoe kunnen de steden hun kennis voluit ten dienste stellen van Vlaanderen?

Het visitatierapport waarschuwt voor dreigende ‘verpampering’. Aandacht voor burgerinitiatief is goed, maar steden moeten erop toezien dat ze zelf de burgers het initiatief niet uit handen nemen.

Actie 13 gaat over de beleidsovereenkomsten 2008-2013. Daarin wordt verwezen naar de verhoging van de leefbaarheid door infrastructurele maatregelen, het tegengaan van dualisering en bestuurlijke vernieuwing. Volgens de spreekster is leefbaarheid “vrij naïef” gedefinieerd. Er is geen aandacht voor de echte uitdagingen. Leefbaarheid moet gedefinieerd worden op basis van de realiteit in sommige wijken. Ze gaat er echter van uit dat de steden dat in de praktijk wel zullen doen.

Ze merkt op dat in de tekst niet wordt verwezen naar de onroerende voorheffing. In de beleidsnota Binnenlandse Aangelegenheden wordt heel restrictief gesproken over de gedifferentieerde onroerende voorheffing. Het zou complex zijn en botsen op bevoegdheidsproblemen. De federale overheid is bevoegd voor het kadastrale inkomen. De Vlaamse overheid voor het percentage en het heffen van de onroerende voorheffing. In welke mate heeft differentiëring impact op het kadastrale inkomen? Welke implicaties heeft het gelijkheidsbeginsel? Desalniettemin vindt de spreekster dat alles eraan gedaan moet worden om dit instrument in te zetten.

Mevrouw Berx mist aandacht voor het spreiden van sociale woningen over verschillende buurten, wijken, stad en rand. Die wens past in het idee van de rastersteden.

De Interministeriële Conferentie voor Stedenbeleid en Huisvesting is volgens spreekster overbodig omdat de federale overheid niet bevoegd is voor het stedenbeleid. Al wat te maken heeft met stedenbeleid is overgeheveld naar de gewesten en moet op dat niveau worden behandeld om een beleid te kunnen voeren zonder tegenstrijdigheden.

De werkgroep voor het spreidingsplan staat ‘on hold’. Mevrouw Berx meent dat die werkgroep beter zou omgevormd worden tot een werkgroep voor migratie en inburgering.

Mevrouw *Michèle Hostekint* feliciteert de minister. Er is hier sprake van een degelijke, gestructureerde en ambitieuze beleidsbrief. Voor de volledigheid merkt ze op dat ook in Roeselare een nieuwe coalitie aantreedt.

De spreekster vraagt wat het Kenniscentrum voor de steden precies inhoudt. De beleidsbrief is op dat punt nogal vaag. Wordt het een technisch instrument dat alle kennis clustert? Wordt het een belangenverdediger zoals VVSG en VVP? Welke rol zal dat kenniscentrum precies spelen?

De spreekster vraagt hoe de Vlaamse Regering participatie op wijkniveau precies zal stimuleren.

De huidige beleidsovereenkomsten met de steden lopen eind 2007 af. Nieuwe worden afgesloten voor de periode 2008-2013. Om tot een efficiënter samenwerking te komen met de steden zullen strategische contracten worden afgesloten. De spreekster vraagt hoe beide documenten zich tot elkaar verhouden.

De heer *Jan Penris* zegt namens Vlaams Belang op een genuanceerde manier oppositie te willen voeren. Hij looft de vorm van de beleidsbrief. Over de inhoud durft hij echter enkele kritische bedenkingen maken.

De cijfers zijn volgens de spreker het interessantst. Ze gaan in stijgende lijn. Een aantal projecten wordt opnieuw gestart. Zijn fractie heeft altijd gepleit tegen versnippering. Ze willen de middelen vooral concentreren op Gent en Antwerpen. Het Stedenfonds zorgt echter voor evenwicht. Het Vlaams Belang respecteert dat evenwicht.

De samenvatting van de visitatiecommissie vindt de spreker ook interessant. De visitatie heeft interessant werk verricht en brengt daar op een intellectu-

eel eerlijke manier verslag van uit. Hij betreurt dat de traditionele oppositie buiten spel werd gezet wanneer de commissie werd samengesteld. Het Vlaams Belang heeft zijn visie op stedelijkheid. Die visie is niet negatief. Constructieve oppositie is mogelijk, net zoals ideeën aanreiken.

De visitatiecommissie wijst erop dat de verhouding tussen de steden en de centrale Vlaamse overheid niet vanzelfsprekend is. Het zijn partners die elkaar zoeken. In de beleidsbrief staat dat steden zich afvragen wat ze zelf moeten doen en wat andere niveaus kunnen doen. Voorts staat er dat het Vlaamse stedenbeleid in nauwe samenspraak met de steden ontwikkeld zal worden.

De spreker begrijpt dat dit complex is. Vlaanderen kent een sterke stedelijke traditie en is verknocht aan de stedelijke autonomie. Daartegenover staat dat het Vlaamse niveau gul met centen strooit en werk maakt van een eigen visie. In de beleidsnota en in het regeerakkoord wordt het geloof in de steden beleden. De spreker nodigt de minister uit de steden duidelijk te maken welke rol zij zullen vervullen.

Naast de historische traditie is ook het uitblijven van het kerntakendebat een oorzaak van de complexe verhouding. Het is voor de steden niet altijd even duidelijk wat ze mogen, kunnen en moeten. Het is voor de hogere overheid evenmin duidelijk hoeveel vrijheid steden verdienen. Steden hebben het tegelijk moeilijk met nevenorganisaties. In sommige steden zijn er talrijke vzw's. De spreker dringt erop aan snel het kerntakendebat te voeren om op basis ervan duidelijke afspraken te maken.

De visitatiecommissie is in haar tweede aanbeveling sceptisch ten aanzien van de convenanten als instrument om de verhouding tussen steden en hogere overheden vast te leggen. De spreker benadrukt dat convenanten overbodig zijn als er duidelijke afspraken zijn.

De voorzitter mist één belangrijk element in de beleidsbrief: de districten. Er wordt enkel gesproken over wijken en steden. Een aantal Antwerpse districten is even groot als bepaalde kleine steden. Districten helpen stedelijkheid interessant te maken. Een aantal districtbevoegdheden zijn doorslaggevend: jeugdwerking, lokale openbare werken enzovoort. Hij vreest dat hun rol wordt ingeperkt nu ze volwassen aan het worden zijn. Er ontstaat een spanningsveld tussen districtsbestuur en stadsbestuur. Dat span-

ningsveld dreigt te verdwijnen. De burgemeester van Antwerpen heeft bijvoorbeeld gezegd dat districten die het stadsbeleid volgen, beloond zullen worden. De andere zullen in de kou blijven staan. De minister van stedenbeleid zou volgens de spreker op zulke momenten moeten kunnen ingrijpen.

De spreker waardeert de stadsvernieuwingsprojecten. Een aantal heeft geleid tot een beter leefklimaat. De voorzitter heeft wel bedenkingen bij de geplande financiering van het MAS. Het MAS heeft al een eigen dynamiek ontwikkeld.

De spreker betreurt de federale inmenging in het stedelijke beleid, al begrijpt hij dat de steden het federale manna appreciëren. De geregionaliseerde bevoegdheden moeten gehonoreerd worden.

De spreker betreurt dat de onroerende voorheffing geen Vlaamse bevoegdheid is. Vlaanderen zou bevoegd moeten zijn over de kadastrale inkomens in de steden. Stedelijke gebieden ontvolken omdat de belastingdruk er te hoog is wegens verouderde KI's. De spreker vraagt minister Keulen overleg te plegen met het federale niveau.

Minister *Marino Keulen* is blij met de positieve kritiek op de beleidsbrief en de begroting. Het is immers de leidraad van het stedenbeleid.

De conceptsubsiëring biedt geen zekerheid dat een project geselecteerd zal worden als stadvernieuwingsproject en daarvoor subsidies zal ontvangen. De organisaties die een conceptsubsidie gekregen hebben, dienen vaak een dossier in dat vormelijk en meestal ook inhoudelijk aan de vereisten voldoet. De subsidies geven enige voorsprong, maar zijn geen carte blanche.

Participatie op wijkniveau: de nieuwe bestuursakkoorden worden pas begin januari bekendgemaakt. Vragen daarover zijn dus voorbarig. De gegevens over Antwerpen zijn in de pers uitgelekt; de minister weet er ook niets meer over. Het Gemeentedecreet biedt een wettelijk instrument voor een stedelijk wijkbeleid. Voor het eerst kan een stad aan een wijkcomité een budget toekennen zodat het comité een aantal aspecten, bijvoorbeeld de inrichting van een plein, autonoom kan regelen. Het wijkcomité moet echter ook mee problemen ten gevolge van die inrichting oplossen. Op die manier wordt er een groter draagvlak gecreëerd. Ook de VVSG kan een rol spelen in de versterking van de wijkparticipatie.

De regiefunctie van de stad. Het lokale bestuur moet niet alles alleen doen, maar kan heel wat aspecten uitbesteden aan burgers, comités en organisaties. De mensen willen die verantwoordelijkheid nemen en vragen vaak enkel een vergaderlokaal. Vrijwilligerswerk kent echter grenzen. De mensen willen graag ideeën of hun mening geven over stadsprojecten, maar het bestuur mag niet te veel van hen verwachten. Een juist evenwicht is belangrijk. Er zijn trouwens grote verschillen tussen de wijkcomités. Sommige zijn zelfredzaam en ambitieus, andere minder.

Het feit dat de stadmonitor bij de UGent weggehaald is, is zeker geen blijk van wantrouwen. De stadmonitor is haar geesteskind, nu moet dat omgezet worden in regulier beleid en hoort het dus thuis in de schoot van de Vlaamse administratie. De stadmonitor komt onder de bevoegdheid van de afdeling Planning en Statistiek van de diensten van het algemene regeeringsbeleid.

De minister wil de Interministeriële Conferentie over het spreidingsplan activeren. Dat is gepland voor het begin van 2007. Tal van mensen zijn illegaal in Vlaanderen. Asielzoekers wonen ook niet altijd in de gemeente die hun toegewezen is. Ze vestigen zich in de buurt van landgenoten, vaak in Antwerpen, Gent en Mechelen. Dat zorgt voor problemen, niet alleen voor de lokale besturen maar ook voor de omwonenden. Het is goed om dat te erkennen en er oplossingen voor te zoeken. Nadat de nieuwe stadsbesturen aangetreden zijn, zal de minister daar werk van maken.

De agenda van de overlegwerkgroep bestaande uit de minister, de stedelijke leidende ambtenaren en de burgemeesters van de dertien centrumsteden, wordt bepaald door de burgemeesters. Ook het kabinet kan punten aan de agenda toevoegen. De discussies zijn heel concreet en de afspraken duidelijk. Het concept van de strategische contracten is bijvoorbeeld in zo'n vergadering vastgelegd.

De verknoping moet per thema aangepakt worden. Er zijn immers grote verschillen tussen de wijken. Het is niet allemaal kommer en kwel in de stad, er is bijvoorbeeld veel werkgelegenheid in de stad. Het komt erop aan het stramien te bepalen voor de omgang met de zogenaamde lokale economie.

Steden gaan leefbaarheidproblemen te lijf. Leefbaarheid heeft te maken met heel wat beleidsdomeinen.

Stedenbeleid is per definitie een horizontaal beleid. Dat geldt trouwens ook voor sociale huisvesting. De minister heeft niet alle aspecten besproken.

Over wonen en de sociale mix heeft de minister het bij de bespreking van de beleidsbrief Vlaams Woonbeleid¹³ al gehad. Sommige gemeenten, randgemeenten meestal, hebben te weinig gedaan voor de sociale huisvesting. Dat is de oorzaak van de huidige concentratie in andere steden en gemeenten. Niet alleen zijn er in elke gemeente sociale woningen nodig, voldoende sociale woningen in alle gemeenten is ook belangrijk voor de leefbaarheid van de steden. Overlast is niet het enige probleem. Bewoners van sociale woningen zijn ook vaker afhankelijk van een vervangingsinkomen, een werkloosheidsvergoeding, een pensioen, een invaliditeitsuitkering. Gemeenten mogen die verantwoordelijkheid niet afwentelen op grotere steden.

Het grootstedenbeleid is een bevoegdheid van de gewesten. Het zou de federale overheid heel wat middelen besparen als ze zich aan die bevoegdheidsverdeling hield. De burgemeesters kunnen die middelen echter wel gebruiken. De zopas verschenen 'Atlas van stedelijke buurten in moeilijkheden'¹⁴, op bestelling van federaal minister van Grootstedenbeleid Christian Dupont is een federaal initiatief. Vlaanderen is er niet bij betrokken, nochtans is het ook voor dat beleidsniveau interessant.

De steden zullen het Kenniscentrum zelf moeten organiseren. Zij hebben een trekkersrol. Het kenniscentrum, zal een intercommunale vereniging worden. Het centrum is gehuisvest bij de VVSG, maar zal wel apart bestaan, met eigen medewerkers en een eigen bestuur. Het centrum zal gaandeweg meer taken opnemen. Het zal de redactie van de strategische contracten verzorgen, advies geven, de best practices verzamelen en ter beschikking stellen van de andere gemeenten. Het centrum zal ook het aanspreekpunt worden voor het stedenbeleid. Het overlegplatform bestaat. De minister, het kabinet, de ambtenaren en de burgemeesters overleggen geregeld. De steden willen echter een officieel orgaan.

De beleidsovereenkomsten zijn complementair aan de lokale instrumenten, terwijl de strategische con-

¹³ Zie p. 22

¹⁴ Te vinden op: <http://www.grootstedenbeleid.be/IUSR/resources/documents/atlas%20defNL.pdf>

tracten eerder Vlaams zijn en over alle bevoegdheden behalve het stedenbeleid, gaan.

De minister hoopt dat de heer Penris ook in de plenaire vergadering zal zeggen dat de begroting goed is. De minister raadt de commissieleden aan om de leden van de visitatiecommissie te horen. De lokale besturen waren aanvankelijk niet zo enthousiast, maar zijn nu helemaal van gedacht veranderd. De beoordeling gebeurde immers door lokale bestuurders en ambtenaren van andere steden. Hun kracht is praktijkervaring.

Het Gemeentedecreet geeft de lokale besturen meer vrijheid en autonomie. De eerste controle gebeurt door de gemeenteraad en niet in Brussel. Er is meer ruimte voor maatwerk. De strategische contracten nemen ook de stad als uitgangspunt en niet het Vlaamse beleid. De heer Jef Gabriëls, voorzitter van de VVSG en burgemeester van Genk, vergelijkt die contracten met een kerstboom waarin alle sectorale ballen hangen.

De districten bestaan inderdaad alleen in Antwerpen, nochtans kunnen ook Gent en Brugge districten organiseren. Een stad moet daarvoor minstens 100.000 inwoners hebben. De stad bepaalt niet alleen of er al dan niet districten zijn, maar ook de graad van autonomie ervan. Antwerpen heeft zijn districten een beperkte autonomie toegekend. Het debat daarover hoort thuis in de gemeenteraad van Antwerpen. Iedereen wil lokale autonomie, maar de consequentie is dat de minister de lokale beslissingen niet beoordeelt, behalve als er onwettelijkheden gebeuren.

De minister vindt het normaal dat de districten de stedelijke beleidsplannen loyaal uitvoeren. Het Vlaamse niveau kent bepaalde middelen ook alleen toe als steden bepaalde acties ondernemen, de andere krijgen niets.

Mevrouw *Veerle Heeren* heeft het antwoord van de minister over de sociale mix gemist wegens het drukke verkeer. Dat moet een onderdeel worden van het nieuwe socialehuurbesluit.

Minister *Marino Keulen* herhaalt dat hij vorige week al uitvoerig geantwoord heeft. De sociale mix bepaalt leefbaarheid, maar ook de toekomst van de sociale huisvesting. De minister is voorstander van lokaal maatwerk. Het socialehuurbesluit moet ruimte laten voor lokale differentiatie. De lokale besturen moeten zelf het profiel van de huurder mee kunnen bepalen. Het is echter niet eenvoudig om dat juridisch sluitend te maken.

Mevrouw *Cathy Berx* zegt dat de middelen van de federale overheid voor het grootstedenbeleid allicht welkom zijn. Het probleem is dat de federale visie invloed heeft op het Vlaamse beleid. De federale overheid heeft ook andere mogelijkheden om iets voor de steden te doen, onder meer op vlak van de veiligheid. In het overleg moet benadrukt worden dat de federale overheid, binnen haar bevoegdheden, ook tal van initiatieven kan nemen.

De *voorzitter* heeft onthouden dat de minister een legalist is op het vlak van de districten. De graad van autonomie wordt bepaald door de steden. In de vorige regeerperiode was het parlement enthousiaster over de districten. Bij de vorige verkiezingen heeft de spreker vastgesteld dat het districtsniveau leeft bij de mensen. Zeker in de perifere districten is het al diep geworteld. Dat was een verrassing.

De voorzitter geeft de minister gelijk: de steden en gemeenten zijn blij met de federale middelen. De stadsvernieuwing Spoor-Noord in Antwerpen is een goed voorbeeld van federale investeringen. De Antwerpenaar is niet bekommerd om wie de middelen verschaft. De Vlaamse politici moeten wel alert blijven. Vlaanderen moet zijn exclusieve bevoegdheden opeisen. Het federale niveau mag geld ter beschikking stellen, maar de regiefunctie moet in handen van de Vlaamse minister blijven.

III. Indicatieve stemming

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2007 (bevoegdheid Stedenbeleid van minister Keulen) wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 10 stemmen tegen 4.

DEEL IV. GELIJKE KANSEN

I. Inleidende uiteenzetting door mevrouw **Kathleen Van Brempt**, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen

1. Algemene inleiding

De minister ziet in haar bevoegdheid Gelijke Kansen een dubbele opdracht. Naast een functionele bevoegdheid met eigen prioriteiten en middelen met

betrekking tot onderwerpen zoals gender, toegankelijkheid en seksuele oriëntatie, heeft zij ook een coördinerende bevoegdheid. Achterstellings- en uitsluitingsmechanismen doen zich op veel terreinen voor. Daarom is het belangrijk om beleidsoverschrijdend te werken en de collega's in de regering te stimuleren om initiatieven ten nemen voor gelijke kansen. Als rode draad door beide bevoegdheden loopt het voornemen van de minister om naast de ondersteuning van het middenveld de gelijke kansen in de verschillende bevoegdheidsdomeinen structureel te verankeren, onder meer in decreten.

2. Coördinerend beleid

Wat haar coördinerend beleid betreft, benadrukt de minister drie grote prioriteiten: de opencoördinatie-methode (OCM) en het Genderjaarboek, diversiteit in besluitvorming, en 2007 Europees Jaar Gelijke Kansen.

2.1 De opencoördinatie en het Genderjaarboek

Op 22 juli 2005 verleende de Vlaamse Regering haar principieel akkoord met de toepassing van de opencoördinatiemethode in het gelijkekansenbeleid. De methode bestaat erin dat de Vlaamse ministers gezamenlijk gelijkekansen doelstellingen vastleggen en vervolgens individueel bepalen hoe zij die doelstellingen concreet realiseren in hun eigen bevoegdheidsdomeinen. Op regelmatige basis is er monitoring, evaluatie en 'peer review', zodat de partners van elkaar leren en elkaar stimuleren.

In het najaar van 2005 werden door alle Vlaamse ministers voorstellen ingediend voor strategische en operationele doelstellingen met betrekking tot gelijke kansen. Meer specifiek ging het over de thema's gender, seksuele identiteit en fysieke toegankelijkheid. Die voorstellen werden geïntegreerd in een 'doelstellingennota' die op 24 maart 2006 door het Vlaamse Ministerieel Comité voor Gelijke Kansen werd goedgekeurd. Dat comité gaf de opdracht aan de hoofden van de departementen om een nieuwe Commissie Gelijke Kansen op te richten met vertegenwoordigers uit de dertien beleidsdomeinen. Die commissie stak van wal op 19 mei 2006 en diende actieplannen in tegen 15 juli 2006, die werden doorgelicht door de ambtelijke cel 'Gelijke Kansen in Vlaanderen'. Dit najaar start de implementatiefase van de actieplan-

nen en tegen de zomer van 2007 verwacht de minister een eerste vooruitgangsrapport.

De minister deelt mee dat voor wat het thema gender betreft, bij de formulering van de doelstellingen op talrijke domeinen op haar vraag expliciet gefocust werd op het dichten van de loon- en loopbaankloof.

In december 2006 komt het Vlaams Genderjaarboek 2006 uit. Daarin wordt een overzicht gegeven van de situatie van vrouwen en mannen in Vlaanderen. In de editie 2006 gaat de focus naar de loon- en loopbaankloof. Met dat jaarboek wil de minister jaarlijks de vooruitgang laten monitoren die met de opencoördinatiemethode wordt geboekt. Omdat het OCM-proces pas is gestart, kan de eerste editie van het Genderjaarboek nog geen beleidsimpact meten. Wel vroeg de minister aan het Steunpunt Gelijkekansenbeleid een kritische beschouwing te geven bij de doelstellingen die in het kader van de OCM werden vastgelegd.

Het Genderjaarboek 2006 bevat vier onderdelen. Er is een deel met cijfers met statistische informatie over mannen en vrouwen in een aantal domeinen. Er is een cijfermatig gedeelte over het thema ouderen en loopbaaneinde. Er is een overzicht van de wijze waarop in de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen de doelstellingen via de OCM worden ingevuld. En tot slot schreef professor Luc Sels een essay waarin hij de loopbaankloof vanuit het genderperspectief duidt.

Het OCM-proces en het Genderjaarboek worden gefinancierd met ESF- en VESOC-middelen (225.000 euro) en met een eigen financiering vanuit de begroting Gelijke Kansen voor het onderdeel loopbaankloof (18.652 euro).

2.2 Diversiteit in besluitvorming

In 2006 legde de minister het accent op de regelgeving man/vrouw-samenstelling van de kieslijsten. Zij voerde een sensibilisatiecampagne om een betere vertegenwoordiging te krijgen van diverse kensgroepen op lokaal en provinciaal niveau. Minister Van Brempt meent dat er een mooie vooruitgang is geboekt. Het aantal verkozen vrouwen in gemeentebesturen en provincieraden is betekenisvol gestegen, tot 33% (27% in 2000) vrouwen in de gemeenteraden en 37% (29% in 2000) in de provincieraden.

In het vorige werkjaar nam de minister het initiatief om het decreet van 15 juli 1997 houdende invoering van een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in adviesorganen en het decreet van 18 mei 1999 houdende een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de beheers- en bestuursorganen van de instellingen, ondernemingen, vennootschappen of verenigingen van de Vlaamse overheid te actualiseren. Beide decreten waren immers niet duidelijk genoeg. Die onduidelijkheid verhinderde de creatie van voldoende goodwill om een evenwichtige deelname te realiseren. Ook zijn beide decreten niet aangepast aan de reorganisatie van de Vlaamse administratie ten gevolge van de operatie Beter Bestuurlijk Beleid. Die operatie schudde de advies- en beheers- of bestuursorganen grondig dooreen. Het creëren van dezelfde regels voor al die organen moet leiden tot een grotere transparantie.

Ondertussen werd het ontwerp van decreet evenwichtige participatie van mannen en vrouwen in Vlaamse advies- en bestuursorganen (MEP-decreet) voor advies aan de SERV en de Raad van State overgemaakt. Die adviezen werden onlangs ontvangen. Het is de bedoeling van de minister om het nieuwe decreet binnenkort aan het Vlaams Parlement voor te leggen.

2.3 2007 Europees Jaar voor Gelijke Kansen voor Iedereen

Met het 'European Year of Equal Opportunities for All' wil de Europese Unie in 2007 gelijke kansen voor iedereen in de praktijk brengen door gedrags- en mentaliteitsveranderingen aan te moedigen. Het is de bedoeling de bevolking te sensibiliseren over haar rechten op het vlak van non-discriminatie en gelijke behandeling. De minister wil in dat kader vier speerpunten naar voren halen. De combinatie arbeid en gezin zal belicht worden in een grootschalige, 'crossmediale' campagne. Over het holebithema komt er een internationaal congres in september 2007 in Gent. Voor het thema toegankelijkheid plant de minister in het najaar van 2007 een 'week van Universal Design'. En ook met een actieplan Gelijke Behandeling wordt ingespeeld op het Europese themajaar.

Nooit eerder werd er een grotere campagne opgezet over het thema combinatie arbeid en gezin dan het project 'M/V United Perfect in balans' dat gepland is voor volgend jaar. Het wordt een campagne met uiteenlopende partners zoals het ESF, de VRT, uitge-

verij Sanoma Magazines, Comeva, Universiteit Hasselt en andere partners. De campagne zal onder meer bestaan uit twee tv-programma's ('Emma' en 'Dorp zonder vrouwen'), twee magazines ('Team TIME'), een website, en allerhande debatten, wedstrijden en andere activiteiten.

In september 2007 wil de minister een internationaal holebicongres organiseren in Gent. Het is op de eerste plaats bedoeld voor Europese beleidsmakers van zowel ambtelijk als politiek niveau. Maar ook onderzoekers en niet-gouvernementele organisaties worden uitgenodigd. Het thema wordt: 'Wat kunnen wij leren van elkaar?'. Alle actoren, beleidsmakers, onderzoekers en het middenveld, zullen 'best practices' uitwisselen over het holibibeleid in hun land

Een 'Week van Universal Design' is gepland in het najaar van 2007. Het achterliggende idee is dat ontwerpers van gebouwen, gebruiksvoorwerpen en inrichters van de publieke leefomgeving al voor de planningsfase aan toegankelijkheid zouden moeten denken. Bestaande initiatieven zullen in de kijker geplaatst worden. En er komt een promotiecampagne.

Het actieplan Gelijke Behandeling heeft een juridisch aspect en een preventief en sensibiliserend onderdeel. Juridisch is de minister vorig jaar gestart met de omzetting van drie EU-richtlijnen inzake anti-discriminatie die nog onvoldoende omgezet waren in de Vlaamse regelgeving. In uitvoering van die richtlijnen wordt thans een Actieplan Gelijke Behandeling uitgewerkt, met o.m. een decreet Gelijke Behandeling. Met een voorstudie uit 2005 werd in 2006 een eerste aanzet tot dit decreet gegeven. Aan dat decreet wordt naarstig verdergewerkt.

Het preventieve en sensibiliserende onderdeel van het actieplan heeft als bedoeling discriminatoire praktijken te vermijden. Op die manier komt de minister ook tegemoet aan de opmerkingen in het actualiteitsdebat over het toenemend racisme en geweld in onze samenleving¹⁵. Er zal onderzocht worden hoe een fijnmazig netwerk van discriminatiemeldpunten kan uitgebouwd worden, ermee rekening houdend

¹⁵ Zie de aangenomen actualiteitsmotie van de heren Kris Van Dijck en Ludwig Caluwé, de dames Patricia Ceysens en Caroline Gennez en de heer Herman Lauwers tot besluit van het op 24 mei 2006 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het toenemend racisme en geweld in onze samenleving, *Parl. St.* VI. Parl. 2005-06, nr. 856/2, en het verslag van het actualiteitsdebat, *Hand.* VI. Parl. 2005-06, 24 mei 2006

dat het merendeel van de bestaande meldpunten zijn ontstaan uit een particulier of een lokaal initiatief. De huidige meldpunten zijn heel divers in omvang, missie en aanpak; een inventarisatie is hoogstnodig.

Voor alle acties van het actieplan wordt een extra budget van 1 miljoen euro vrijgemaakt op de begroting voor 2007.

3. Functioneel of verticaal beleid

Het functionele of verticale beleid van de minister omvat het Steunpunt Gelijkekansenbeleid, de ondersteuning van het middenveld en specifieke acties inzake gender, seksuele oriëntatie en toegankelijkheid.

3.1 Steunpunt Gelijkekansenbeleid

Vanuit Wetenschapsbeleid wordt er een nieuwe lichter Steunpunt voor Beleidsrelevant Onderzoek opgericht. De minister heeft voor het gelijkekansenbeleid de noodzaak van een eigen steunpunt bepleit, ook na 2006. De Vlaamse Regering was het daarmee eens. Het gelijkekansenbeleid werd opgenomen als thema voor de oproep voor nieuwe voorstellen die in het voorjaar van 2006 werd gelanceerd. De onderzoeklijnen van het nieuwe Steunpunt Gelijkekansenbeleid dienen te vertrekken vanuit drie primaire onderzoeksvariabelen (populatiekarakteristieken), nl. gender, seksuele identiteit en etnisch-culturele achtergrond. In combinatie hiermee worden inhoudelijke thema's bepaald.

In september vond de evaluatie plaats van de ingediende voorstellen. Momenteel worden de onderhandelingen gevoerd voor een nieuwe beheersovereenkomst, in samenspraak met de Vlaamse minister van Inburgering. Na Nieuwjaar 2007 moet het Steunpunt operationeel zijn en dan kan het jaarplan 2007 met de concrete onderzoeksvragen worden opgemaakt.

In de ontwerpbegroting 2007 staat daarvoor een bedrag ingeschreven van 150.000 euro. Aanvullend met een bijdrage uit de middelen van Inburgering (50.000 euro)¹⁶ en Wetenschapsbeleid (600.000 euro) zal het werkingsbudget van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid 800.000 euro bedragen.

3.2 Ondersteuning van het middenveld

De minister ondersteunt het middenveld zowel met projectsubsidies als met structurele subsidiëring.

Met projectsubsidies worden ad-hocprojecten gefinancierd die de uitbouw van het Vlaamse gelijkekansenbeleid ondersteunen. De minister verwacht van de projecten dat ze de doelstellingen van haar beleid bevorderen, de interne werking versterken of nieuwe methodieken en instrumenten aanbrengen. De criteria zijn opgenomen in een subsidiegids 2005-2009. Zowel projecten die het eigen beleid rond gender, toegankelijkheid en holebi's en eventuele deelgroepen ondersteunen als projecten met een modelfunctie naar een ander beleidsdomein komen in aanmerking. Daarvoor wordt op de begroting 2007 357.000 euro vrijgemaakt.

Met een structurele subsidiëring wil de minister een sterk middenveld uitbouwen voor elk van de doelgroepen van het gelijkekansenbeleid. Daartoe worden enkele organisaties zorgvuldig uitgekozen: RoSa, Nationale Vrouwenraad, Gynaika, VOK, SAMV, Holebifederatie, Enter, de provinciale adviesbureaus toegankelijkheid en de provinciale gelijkekansencoördinatoren. De subsidies geven de betrokken organisaties de mogelijkheid hun specifieke doelstellingen te realiseren. Uiteraard moeten die doelstellingen stroken met de beleidlijnen van het Vlaamse gelijkekansenbeleid. Op de begroting voor 2007 staat daarvoor 1.876.975 euro.

3.3 Specifieke acties

Wat de specifieke acties rond het thema gender betreft, verwijst de minister naar de uitleg die ze al gegeven heeft over de initiatieven zoals het Genderjaarboek, de crossmediale campagne en het MEP-decreet. Ook acties in verband met de loopbaankloof, zoals onderzoek door het Steunpunt WAV en Vlerick, vallen daaronder. Dat onderzoek wil te weten komen in hoeverre promotiekansen gendergebonden zijn en bestudeert de invloed van tijdelijke loopbaankeuzes op de loopbaankloof. Er komt een website voor alleenstaande ouders met alle relevante informatie i.v.m. de combinatie arbeid en gezin, wonen, kinderen en werk. Samen met de federale minister van Gelijke Kansen en de Vlaamse minister van Inburgering komt er een Steunpunt Internationaal Privaatrecht; het verleent juridisch advies aan vrouwen van vreemde oorsprong en organiseert vorming.

¹⁶ Zie p. 28

Wat het thema seksuele oriëntatie betreft, wil de minister zeker het baanbrekende Zipp-onderzoek vermelden, waarmee een beleidsplan holebi's wordt voorbereid met specifieke aandacht voor allochtone en oudere holebi's, jonge lesbiennes, en aandacht voor het stimuleren van meer holebivriendelijkheid in beleidssectoren zoals de zorgsector. Daarnaast is er een 'holebizorgonderzoek', waarbij gekeken wordt hoe de resultaten kunnen geïmplementeerd worden in de praktijk. De Holebifederatie krijgt steun voor het geven van vorming, het werken aan de beeldvorming en sensibilisatie. Voorts is er steun voor de Lesbienedag, 'Euro Games' en 'Wel Jong Niet Hetero'.

Met betrekking tot het thema toegankelijkheid trekt de minister vooreerst de aandacht op het initiatief met de naam Enter, namelijk het Vlaams Expertisecentrum Toegankelijkheid dat is opgericht in het kader van het Limburgplan om het gelijkekansenbeleid met betrekking tot toegankelijkheid te adviseren en te ondersteunen. Ook de technisch-inhoudelijke ondersteuning van de ambtelijke cel Gelijke Kansen in Vlaanderen en van het middenveld behoort tot de opdrachten van Enter. Dat houdt bijvoorbeeld het beheer in van een databank, het organiseren van de week Universal Design en de uitwerking van een actieplan inzake toegankelijkheid van de sportsector.

De minister meldt dat ook provinciale adviesbureaus toegankelijkheid in 2007 structureel ondersteund zullen worden. Zij krijgen de opdracht om concrete toepassingen op het terrein te realiseren, bijvoorbeeld bij bouw dossiers. Bijzonder knap werk op het terrein wordt volgens de minister geleverd door vzw Intro, die zich bezighoudt met toegankelijkheid van evenementen. Ten slotte organiseert de minister in 2007 een Ronde Tafel Toegankelijkheid met alle betrokkenen. Het is de bedoeling een forum te scheppen voor overleg en informatie-uitwisseling en te komen tot gezamenlijke prioriteiten.

Een zorgenkind van de minister zijn de Diensten Aangepast Vervoer. Volgens haar horen die diensten niet thuis in het gelijkekansenbeleid en zouden ze beter op hun plaats zijn bij Welzijn of Mobiliteit. Zij is dan ook aan het kijken hoe de diensten kunnen omgevormd worden.

II. Bespreking

Mevrouw *Hilde Crevits* zegt dat de CD&V-fractie veel belang hecht aan het beleidsveld gelijke kansen. Zij heeft kritiek op de transparantie en de leesbaar-

heid van de beleidsbrief. Na de beleidsnota maakte de minister vorig jaar een eerste beleidsbrief die min of meer de structuur van de beleidsnota volgde. De beleidsbrief dit jaar volgt een andere structuur. Het vergelijken en volgen van het gelijkekansenbeleid wordt op die manier moeilijker. Spreekster zou het aangenaam vinden als de beleidsbrieven in de komende jaren volgens een vast stramien zouden opgebouwd worden, zodat jaar na jaar de inspanningen duidelijk gevolgd kunnen worden.

Positief vindt mevrouw Crevits dat de beleidsbrief thans een lijst van resoluties bevat en ook telkens aanstipt op welke punten de resoluties die het Vlaams Parlement goedkeurde, werden opgevolgd. Toch vraagt zij de inhoud van de resoluties als bijlage op te nemen, waarbij telkens punt per punt een korte samenvatting gegeven wordt van de acties die ondernomen werden. Nu moet men die opvolging telkens in de teksten gaan zoeken. Zoals vorig jaar stelt mevrouw Hilde Crevits vast dat in de beleidsbrief het woord 'plan' zeer veel voorkomt, zonder dat die plannen bij de beleidsbrief gevoegd zijn of zonder dat gezegd wordt waar de plannen te vinden zijn.

Volgens mevrouw Crevits is het recht een van de instrumenten voor het gelijkekansenbeleid. Uit de beleidsbrief blijkt dat de minister het gelijkekansenbeleid meer juridisch wenst te verankeren. Daarom betreurt spreekster dat de beleidsbrief ook hier tekort schiet. De meerderheidsmotie bij de beleidsnota vroeg om "op korte termijn" een inventaris te maken van de relevante, specifieke regelgeving op het vlak van gelijke kansen met effecten in de Vlaamse Gemeenschap en in het Vlaamse Gewest, en daarbij voor de Vlaamse regelgeving de te remediëren punten weer te geven. Spreekster is van mening dat men moeilijk van nieuwe juridische instrumenten kan spreken, zolang hieraan niet voldaan is.

Het valt mevrouw Crevits op dat er in de huidige beleidsbrief zo goed als geen sprake is van het thema geweld. Nochtans ontwikkelt geweld binnen het gezin zich tot een zeer actueel en groot probleem. In de beleidsbrief vorig jaar werd onderzoek aangekondigd naar de toegankelijkheid van hulpverlenende organisaties waar allochtone vrouwen terecht kunnen met vragen en problemen inzake relaties en partnergeweld. Wat is het resultaat? Dit jaar wordt geen melding gemaakt van projecten rond geweld. Hoe komt dat?

Mevrouw Crevits vraagt welke nieuwe initiatieven er concreet ten gevolge van de opencoördinatieme-

thode tot stand gekomen zijn en welke initiatieven reeds liepen in de periode voorafgaand aan die open coördinatie? Spreekster stelt vast dat er al tegen 15 juli 2007 een voortgangsrapport gemaakt moet worden; dat is de datum waarop ook alle geactualiseerde en nieuwe actieplannen ingediend moeten zijn. Mevrouw Crevits huivert bij zoveel plandrift. Bestaat het gevaar niet dat de leden van de commissie Gelijke Kansen enkel nog met planning bezig zullen zijn?

Mevrouw Crevits heeft een vraag over de verhouding tussen de opencoördinatiemethode, waarbij de minister de initiatieven van de verschillende beleidsdomeinen coördineert en haar eigen functionele initiatieven. Zij heeft de indruk dat de minister niet altijd even consequent tewerk gaat. Als de minister het bijvoorbeeld heeft over de actualisering van de toegankelijkheidsnormering, verwijst zij volgens mevrouw Crevits zeer terecht naar het beleidsdomein ruimtelijke ordening. Als de minister het evenwel heeft over zorg en arbeid, of over een website voor alleenstaande ouders, verwijst zij nergens naar overleg met het beleidsdomein gezinsbeleid, van minister Vervotte. Die houding moet wijzigen, aldus mevrouw Crevits.

Volgens mevrouw Crevits bleek uit de bespreking van de beleidsnota dat de minister niet over voldoende ijkpunten beschikt om de voortgang op het vlak van de gelijke kansen te kunnen inschatten. Dit blijft tot op vandaag een heikel punt, aldus spreekster. Zij herinnert aan de meerderheidsmotie bij de beleidsnota, die vroeg om de wetenschappelijke expertise van onder meer het Steunpunt Gelijkekansenbeleid verder te ontsluiten en de reeds gerealiseerde onderzoeken en ontwikkelde indicatoren in kaart te brengen en verder te verspreiden. De motie vroeg ook om de middelen voor wetenschappelijk onderzoek zodanig te alloceren dat het gelijkekansenbeleid op korte termijn kan beschikken over duidelijke ijkpunten voor het formuleren van operationele doelstellingen in kwantitatieve grootheden.

Mevrouw Crevits leest in de beleidsbrief dat de databank experts eind 2007 operationeel zou moeten zijn, terwijl de eerste verkennende gesprekken nog moeten beginnen. Zal dat lukken? Overigens is spreekster sceptisch over de meerwaarde van die databank “die toch ook weer 30.000 euro uit het budget zal happen”.

Mevrouw Crevits vraagt zich af of er wel voldoende overleg is gepleegd over het Handboek voor toegankelijkheid dat Enter binnenkort zal ontwikkelen.

Het zou de bedoeling zijn de verplichte regulering te begeleiden. Moet niet veeleer omgekeerd de regulering afgewacht worden eer daarover een handboek kan geschreven worden?

Mevrouw Crevits heeft wat het aangepast vervoer voor personen met een handicap betreft, problemen bij het overleg met alle betrokkenen om een conceptueel en budgettair kader te scheppen. Voor zover de aanpassingen betrekking hebben op bv. de bussen van De Lijn vindt zij het evident dat de uitgaven door De Lijn zelf gefinancierd moeten worden en niet vanuit het budget Gelijke kansen of Zorg. In de beleidsbrief staat dat de mogelijkheden voor een eventuele overheveling naar welzijn in 2006 zullen worden onderzocht. In de beleidsbrief van minister van Welzijn luidt het dat zij in 2006 de voorbereiding van een aangepaste regelgeving in het beleidsdomein mobiliteit/gelijke kansen, voor het aangepast vervoer van nabij zal opvolgen. Spreekster wil weten wat het uitgangspunt van de Vlaamse Regering is.

Mevrouw Crevits stelt vast dat de ‘livinggesprekken’ een denktank zijn geworden. Wie heeft daar allemaal aan deelgenomen en maakt nu deel uit van die denktank? Zij heeft vragen bij de gesubsidieerde dvd ‘Macht het iets meer zijn?’. Wie werd er bereikt met dat initiatief? Zij vraagt een evaluatie van de gevoerde diversiteitscampagne rond de gemeenteraadsverkiezingen en vraagt naar initiatieven om de doorstroming van vrouwen naar de schepencolleges te versterken.

Mevrouw Crevits wil weten hoe de speerpunten van 2007 het Europees Jaar voor Gelijke Kansen werden gekozen. Wat betreft de grootschalige media- en imagocampagne over arbeid en gezin, heeft mevrouw Crevits vragen over de bevoegdheidsafbakening tussen de minister van Gelijke Kansen en haar functioneel bevoegde collega's, van Werk bijvoorbeeld. Zij dringt erop aan dat de middenveldorganisaties bij de campagne betrokken worden. Zij bedoelt niet alleen de nominatum gesubsidieerde organisaties maar ook de sociaal-culturele organisaties.

In uitvoering van drie EU-richtlijnen word het Actieplan Gelijke Behandeling momenteel uitgewerkt. In het kader daarvan zal onderzocht worden hoe een fijnmazig netwerk van discriminatiemeldpunten vorm kan krijgen. Mevrouw Crevits waarschuwt voor een wildgroei aan meldpunten. Het kan volgens haar evenmin de bedoeling zijn om het man/vrouwbeleid

toe te voegen bij centra die nu met minderheidsgroepen bezig zijn.

Mevrouw Crevits stelt vast dat in de beleidsbrief de klemtoon ligt op diversiteit. Zij benadrukt evenwel dat gender, gelijke kansen van mannen en vrouwen, een algemene beleidsdoelstelling moet blijven, in het bijzonder op het vlak van arbeid en werkgelegenheid. België staat op de 33e plaats in de rangschikking die het World Economic Forum dit jaar voor het eerst opstelde over de generatiekloof in 115 landen. Dat betekent dat België een kloof van nog meer dan 30% tussen mannen en vrouwen op de werkvloer moet dichten. Slechts vier landen uit de vijftien van de Europese Unie staan lager gerangschikt. Daarbij is mevrouw Crevits verheugd dat de beleidsbrief uitvoerig aandacht schenkt aan een actieplan loonkloof/loopbaankloof. Toch betreurt zij het dat met betrekking tot loopbaanontwikkeling enkel wordt gefocust op vrouwen in loondienst. Toch telt de loopbaan van heel wat vrouwen een fase van zelfstandig ondernemerschap of zijn vrouwen een loopbaan lang zelfstandig ondernemend. Worden terzake nog initiatieven voorbereid? Ook hier acht mevrouw Crevits een directere samenwerking tussen overheid en het middenveld nodig.

Mevrouw Crevits meent dat diversiteitscampagnes de loopbaankloof niet dichten. De minister blijft volgens haar steken in nog maar eens nieuwe onderzoeken en in een imagocampagne. Is dat niet wat mager en wordt het niet tijd om in actie te schieten? Als spreekster naar het buitenland kijkt, dan ziet ze bijvoorbeeld dat in Zweden de verplichting om jaarlijks een gendergelijkheidsplan uit te werken felle tegenwind krijgt. Werkgevers klagen over de administratieve overlast en deskundigen vinden terecht dat dergelijke plannen op zich absoluut onvoldoende zijn. Mevrouw Crevits vraagt een model om ondernemingen gezinsvriendelijk te maken.

De minister heeft het in haar beleidsbrief niet over de pas opgerichte genderklachtendatabank. Daar zijn al een aantal conclusies te rapen. De klachten gaan vooral over de aanwervingsprocedure, zoals tijdens het sollicitatiegesprek of na het ontslag. Zal de minister die conclusies meenemen in haar aangekondigde actieplan?

Mevrouw Crevits stelt vast dat het aantal eenpersoonshuishoudens blijft toenemen. Het beleid houdt volgens haar te weinig rekening met die groeiende groep mensen en hun noden. Zij stelt voor om in de bestaande subsidiestromen het criterium ‘gericht op

alleenstaanden’ te beschouwen als een bijkomend positief element voor de toekenning van financiële steun. Uiteraard dient een project te kaderen binnen het algemeen beleid inzake gelijke kansen, maar projecten rond alleenstaanden kunnen specifiek aangemoedigd worden.

Wat de nominatum-organisaties betreft, is mevrouw Crevits het eens met de minister dat wie werkt rond gelijke kansen voor vrouwen, moet werken rond gelijke kansen voor vrouwen én mannen. Zij gaat ermee akkoord dat resultaatgericht moet gewerkt worden, maar slechts voor zover de organisatie de nodige vrijheid en autonomie krijgt om als organisatie van het middenveld tussen de mensen op te treden. De organisaties mogen niet de uitvoerende organen worden van het overheidsbeleid en spreekster maak zich daar wat zorgen over.

Daarbij zegt mevrouw Crevits een aantal problemen te hebben met de keuze van de nominatum-gesubsidieerde organisaties. De socioculturele vrouwenorganisaties horen daar niet bij. Zij kunnen alleen subsidies krijgen als zij projecten indienen. Mevrouw Crevits hoopt dat de minister die organisaties toch zeer nadrukkelijk zal betrekken in haar beleid. Tijdens de hoorzitting over het Peking-rapport kwam er ook kritiek op het feit dat het middenveld zelden betrokken wordt bij campagnes en studiedagen¹⁷. Wordt het middenveld betrokken bij het project ‘MV United. Perfect in balans’? Mevrouw Crevits doet de suggestie om met de organisaties van het middenveld, met inbegrip van de socioculturele organisaties, een Vlaamse Raad Gelijke Kansen op te richten in het kader van het Europese Jaar voor Gelijke Kansen.

Op een schriftelijke vraag kreeg mevrouw Crevits als antwoord dat veel adviesorganen nalaten om hun samenstelling door te geven aan de verantwoordelijke organisatie, nl. de databank die informatie bundelt over de samenstelling van de adviesorganen. Werd op dat vlak vooruitgang geboekt?

In het vooruitzicht van het aangekondigde MEP-decreet ziet mevrouw Crevits een groot probleem in de formulering van het toepassingsgebied. Het is bijvoorbeeld niet duidelijk of structurele onderverdelingen van een adviesorgaan ook onder het toepassingsgebied vallen als ze niet expliciet bij wet, decreet of besluit werden opgericht. Men zou bijgevolg de

¹⁷ Zie: *Parl. St.* VI. Parl. 2005-06, nr. 757

verplichtingen van het decreet kunnen proberen te omzeilen door adviesorganen op te delen.

Mevrouw Crevits wijst erop dat in de begroting de bedragen voor de provinciale adviesbureaus toegankelijkheid niet apart zijn ingeschreven. Vanaf 2007 bedraagt het totale budget voor de financiering van de provinciale adviesbureaus 156.000 euro. Wie beslist over de verdeling van deze subsidie? Vreest de minister geen discussie en problemen als de adviesbureaus onderling zullen moeten uitvechten wat naar wie gaat? Mevrouw Crevits zou het beter vinden dat een minister van 'Gelijke Kansen' alle actoren een gelijk bedrag schenkt.

De databank 'Toegankelijk Vlaanderen' geeft een gedetailleerd beeld van de mate van toegankelijkheid van publieke locaties die door de provinciale adviesbureaus (op eenvormige wijze) zijn doorgeleefd. Op die manier kunnen eindgebruikers zelf bepalen in hoeverre de fysieke realiteit tegemoet komt aan hun noden en behoeften. Mevrouw Crevits verneemt dat die databank niet naar behoren werkt. Is het niet aangewezen dat Enter de kost voor het gebruik van de website 'toegankelijkvlaanderen.be' door de provinciale adviesbureaus op zich neemt?

En tot slot heeft mevrouw Crevits ook nog een vraag over vzw Intro, die de toegankelijkheid van evenementen stimuleert. Wie draagt het project Intro en wie stuurt de formule?

Mevrouw *Michèle Hostekint* vindt de beleidsbrief een zeer degelijk document. En in tegenstelling met mevrouw Crevits vindt zij hem wel zeer duidelijk gestructureerd en leesbaar. Het doet haar plezier dat er veel verwijzingen in te vinden zijn naar de motie van aanbeveling van de meerderheid van vorig jaar. Dat bewijst volgens spreekster dat de minister bereid is te luisteren naar het parlement en bereid is suggesties mee te nemen.

Mevrouw Hostekint ziet dat de opencoördinatiemethode volop loopt. Zij noemt het een delicaat proces, waarbij het zeer arbeidsintensief is om alle actoren op dezelfde golflengte te krijgen. Zij zou graag een stand van zaken krijgen van waar de verschillende actoren staan met het uitwerken van acties m.b.t. gelijke kansen.

Met het Europees Jaar wordt 2007 heel belangrijk voor gelijke kansen, zegt mevrouw Hostekint. Wat gender betreft is spreekster blij dat de loopbaankloof

en de combinatie werk/gezin prominent aangepakt worden. Het wegwerken van de loon- en loopbaankloof is een centraal thema wat gender betreft en volgens spreekster hoort dat ook zo. Maar zij beseft dat er nog veel werk voor de boeg is.

Het internationaal holebicongres in Gent noemt mevrouw Hostekint een hele uitdaging. Zij zegt geschokt te zijn door de resultaten van een recente studie waaruit blijkt hoe onverdraagzaam min-zestienjarigen, vooral jongens en allochtonen, staan tegenover holebi's.

Mevrouw Hostekint vraagt dat het parlement zo nauw mogelijk en zo vlug mogelijk zou betrokken worden bij het gelijkebehandelingsdecreet dat in opmaak is. Zij wijst op de federale ontwikkelingen waar men nog volop discriminatiereggeving aan het uitwerken is. Beide regelgevende initiatieven zouden op elkaar moeten worden afgestemd. Daarvoor is de timing belangrijk, aldus spreekster.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* feliciteert eveneens de minister voor de overzichtelijkheid van haar beleidsbrief. Maar inhoudelijk mist spreekster een en ander. In verband met de opencoördinatiemethode meent mevrouw Van Steenberge dat de bevoegdheid gelijke kansen beter bij de minister van Welzijn zou ondergebracht worden.

Het stoort mevrouw Van Steenberge dat bij de bespreking van de beleidsbrief Gelijke Kansen nauwelijks mannelijke parlementsleden het woord voeren, nog afgezien van de interventie van de heer Roegiers. Bij de aanwezige leden in de commissie ziet zij buiten haar fractiegenoten alleen vrouwen. Recent heeft mevrouw Van Steenberge vernomen dat op het moment dat de federale minister van Gelijke Kansen een man wil benoemen als directeur voor een instituut van gelijke kansen de vzw Nationale Vrouwenraad fel steigert. Zij is daarover beschaamd als vrouw. Die man was immers geselecteerd met een objectief examen. Het aspect van gelijke kansen voor vrouwen en mannen mist mevrouw Van Steenberge ook in de beleidsbrief.

Zij mist in het document eveneens enige aandacht voor het intrafamiliaal geweld. In Frankrijk blijken er dagelijks drie vrouwen te sterven aan intrafamiliaal geweld, maar ook één man per week. Mevrouw Van Steenberge wenst dat er hieraan ook in de commissie Gelijke Kansen meer aandacht wordt besteed. De morgen zelf van de commissievergadering was er

een debat in de Senaat over dat thema. Daar heeft spreekster vernomen dat er niet eens overleg gepleegd was met de gemeenschappen bij het opstellen van een actieplan over geweld tegen vrouwen. Zij dringt erop aan dat de minister vooralsnog de federale instanties zou contacteren. Het thema van intrafamiliaal geweld moet volgens mevrouw Van Steenberge opgenomen worden in het programma van het Europees Jaar voor Gelijke Kansen.

Mevrouw Van Steenberge ergert zich een beetje aan het zeer gespecialiseerde jargon van de sector gelijke kansen. Zij vraagt ook wat meer uitleg over de registratie van kansengroepen. Wat de databank experts betreft, vraagt spreekster op welke basis iemand als expert wordt beschouwd met betrekking tot de kansengroepen en -thema's.

Mevrouw Van Steenberge leest dat de minister een evenwichtiger vertegenwoordiging van diverse kansengroepen op de kieslijsten wil. Over welke kansengroepen heeft zij het dan? De Vlaams Belangfractie is ter zake tegen quota's, bijvoorbeeld van mannen of vrouwen op de lijsten. Mevrouw Van Steenberge heeft zich in de Senaat als enige vrouw nog verzet tegen een wettelijke verplichting om een aandeel vrouwen op te nemen op de kieslijsten. Ook bij de samenstelling van de advies- en bestuursorganen is spreekster tegen dergelijke quota's. Wel staat spreekster achter campagnes van de vrouwengroepen om zich te engageren in de politiek. Zij meent dat dit een effectievere methode is om meer evenwicht te realiseren dan quota's of streefcijfers.

Wat het actieplan Gelijke Behandeling betreft, het plan om de EU-richtlijnen om te zetten in Vlaamse regelgeving, stelt mevrouw Van Steenberge vast dat de vroegere benaming 'antidiscriminatie-decreet' vervangen wordt door de benaming 'Vlaams Gelijke-behandelings-decreet'. Vorig jaar maakte de minister bekend dat zij drie jonge professoren zou betrekken in de voorbereiding van dat decreet. In de huidige beleidsbrief blijkt nergens dat de minister is ingegaan op de suggestie van de Vlaams Belangfractie om ook andere experts te laten meewerken aan die voorbereiding. Ook zij dringt erop aan dat het parlement zo vlug mogelijk zou betrokken worden bij de redactie van het decreet. Overigens stelt zij vast dat er op de begroting al kredieten opgenomen zijn voor de oprichting van een netwerk van meldpunten in uitvoering van dat decreet. Kan dat wel op een moment

dat het ontwerp van decreet nog niet eens is ingediend bij het parlement?

Wat toegankelijkheid betreft, vraagt mevrouw Van Steenberge de overheveling van die bevoegdheid naar Welzijn.

Ook mevrouw *Helga Stevens* vindt de beleidsbrief een goed document, goed gestructureerd. Zij mist evenwel een integrale benadering van personen met een handicap. Zij zou er ook niet mee akkoord gaan dat alle aandacht voor personen met een handicap zou worden geconcentreerd bij de minister bevoegd voor Welzijn. Er moet vanuit het gelijkheidsbeleid aandacht besteed worden aan mensen met een handicap. De problematiek van personen met een handicap houdt meer in dan toegankelijkheid en zeker meer dan fysieke toegankelijkheid van de publieke ruimte; het omvat bijvoorbeeld ook voldoende informatie en communicatie zodat alle mensen hun weg vinden in onze samenleving. Dat is heel belangrijk voor doven en slechthorenden en blinden en slechtzindenden; en zeker ook de personen met een mentale handicap mogen daarin niet worden vergeten.

Overigens vindt mevrouw Stevens dat er met de opencoördinatiemethode te weinig wordt ondernomen voor toegankelijkheid, bijvoorbeeld in bevoegdheidsdomeinen als ruimtelijke ordening. Zij betreurt dat Vlaams minister Van Mechelen in zijn bevoegdheid ruimtelijke ordening niet voluit meewerkt aan het decreet Integrale Toegankelijkheid. Voor dat decreet wil spreekster concrete stappen vastgelegd zien in een tijdschema, want zij vreest te lang uitstel. Mevrouw Stevens herinnert de minister aan haar belofte om zeker tegen het einde van 2006 een ontwerp van decreet met betrekking tot toegankelijkheid in te dienen bij het Vlaams Parlement. Onder meer zou een bouwvergunning afhankelijk gemaakt worden van de vereiste van toegankelijkheid. Wanneer komt er iets van? Die trage gang van zaken doet mevrouw Stevens denken aan de herhaalde beloften van federaal minister Patrick Dewael met betrekking tot een alarmsysteem aangepast voor doven en slechtzindenden – per sms –, maar het komt niet tot concrete realisaties.

Wat de registratie van kansengroepen betreft, stelt mevrouw Stevens vast dat de unieke en uniforme registratie voor alle beleidsdomeinen wordt verlaten. Wat is daar de reden voor? Want de minister van Werk is nu wel bezig om alle kansengroepen te regi-

streren en op dat moment zou de minister van Gelijke Kansen die methodiek verlaten. Mevrouw Stevens vindt dat een beetje raar.

Dat de minister haar beleid wil focussen op allochtonen, vindt mevrouw Stevens prima, maar zij vraagt de redenen van die keuze en “waarom worden niet alle doelgroepen erbij betrokken”? Is er een tijdschema om ook de andere doelgroepen te betrekken in het beleid?

Het is mevrouw Stevens niet helemaal duidelijk wat de bedoeling is van de databank experten. Is dat wel een prioriteit in vergelijking met de registratie van de kansengroepen? Vaak is het een probleem een databank na de start up to date te houden.

Mevrouw Stevens vindt dat de overgangsfase voor het aangepast vervoer te lang duurt. De diensten die dat vervoer verzorgen hebben hoge werkingskosten en de subsidies zijn te laag; ze moeten bijna gaan bedelen om rond te komen. Met al die inspanningen die ze moeten steken in fondsenwerving, verliezen ze heel wat tijd die ze beter zouden kunnen besteden aan hun kerntaak. Waarom worden de subsidies voor aangepast vervoer niet verhoogd met de index? De beleidsbrief geeft te kennen dat aangepast vervoer beter niet meer onder Gelijke Kansen zou vallen; mevrouw Stevens zou willen weten onder welk bevoegdheidsdomein dan wel. Spreekster zelf zou liever hebben dat aangepast vervoer wordt toevertrouwd aan de minister van Mobiliteit.

Met betrekking tot diversiteit in besluitvorming, vindt mevrouw Stevens het heel positief dat verschillende groepen hun zeg moeten krijgen en dat er veel verschillende projecten worden opgezet. Maar hoe worden die initiatieven geëvalueerd? Zij apprecieert de bijzondere aandacht voor allochtone vrouwen, jonge holebi's en andere, maar ook personen met een handicap zijn toch een belangrijke doelgroep, aldus mevrouw Stevens.

Mevrouw Stevens heeft een opmerking over de toegankelijkheid van stemhokjes. Zij vindt de omzendbrief van minister Keulen daartoe niet voldoende. Zij vraagt dat mensen met een handicap ergens zouden terechtkunnen met klachten daarover. Er zou daaromtrent een experimenteel project kunnen opgezet worden tussen verschillende gemeenten.

Mevrouw Stevens vindt het mooi dat er een week Universal Design wordt opgezet, maar als het daarbij blijft, is dat wat magertjes. Zij vraagt ook een link

van het thema toegankelijkheid met gelijke kansen. Gelijke kansen voor personen met een handicap betekenen veel meer dan alleen maar toegankelijkheid. Van het Europees Jaar van Gelijke Kansen moet gebruik worden gemaakt om een ontwerp van decreet klaar te stomen om de Europese richtlijnen te implementeren. Mevrouw Stevens zou het goed vinden als men zich voor het decreet Gelijke Behandeling zou laten inspireren door de Engelse ‘Disability Discrimination Act’ (1992). Zij noemt het Engelse voorbeeld een heel sterk instrument om gelijke kansen voor personen met een handicap te realiseren. Een ander goed voorbeeld is de Amerikaanse ‘Disability act’ van 1999. In Vlaanderen lopen wij 15 jaar achter. Het Europees Jaar is een mooie kans om dat recht te zetten.

Mevrouw Stevens ziet dat het Steunpunt Gelijkekansenbeleid zich niet bezighoudt met personen met een handicap. Zij betreurt dat.

Wat de subsidies voor de provinciale adviesbureaus voor toegankelijkheid betreft, zou mevrouw Stevens graag de onderverdeling weten. Krijgen die bureaus alle hetzelfde bedrag? Zal een deel van het ingeschreven totaal worden doorgeschoven naar Enter? Wat Intro betreft, merkt mevrouw Stevens op dat de basissubsidie verlaagd wordt voor 2007; zij vindt dat niet logisch, tenzij er een technische uitleg voor is. Spreekster is blij dat Intro een beroep kan doen op vrijwilligers, maar zij vindt dat er ook een budget moet zijn voor een professionele inbreng, bijvoorbeeld van gebarentaaltolken. Ten slotte ziet mevrouw Stevens geen subsidies voor het toegankelijkheids-overleg Vlaanderen.

Ook de heer *Jan Roegiers* betreurt de karige aanwezigheid en deelname van mannen aan de bespreking van de beleidsbrief en de begroting Gelijke Kansen. De beleidsnota vindt hij uitstekend, zeer overzichtelijk en duidelijk.

In het kader van de opencoördinatiemethode dringt de heer Roegiers erop aan dat de minister van Gelijke Kansen haar inbreng zou hebben in de cursus Maatschappelijke Oriëntatie (MO), die momenteel in opmaak is bij Inburgering. Bij het samenstellen van een dergelijke cursus kan de minister van Gelijke Kansen wijzen op zaken zoals de gelijkheid van man en vrouw en de aanvaarding van holebiseksualiteit. Die zaken zijn ook aangebracht in het rapport van de commissie Waarden en Normen en het is belangrijk dat ze worden opgenomen in de cursus MO.

Wat het beleidsdomein gelijke kansen betreft, is vorig jaar slechts een resolutie aangenomen: die met betrekking tot de gelijkschakeling en maatschappelijke aanvaarding van holebi's¹⁸. De heer Roegiers constateert dat het met die aanvaarding nog altijd maar pover is gesteld. In die resolutie werd 17 mei uitgeroepen tot een jaarlijkse nationale dag ter bestrijding van homofobie. Heeft de minister concrete plannen voor de acties op die dag, of zullen er acties opgenomen zijn in haar aangekondigd beleidsplan inzake holebi's?

Mevrouw *Veerle Heeren* wijst erop dat voor de Vlaamse Regering al de helft van de legislatuur erop zit. Zij ziet veel plannen en strategische doelstellingen in de beleidsbrief maar mist wat ijkpunten: waar staan we nu. Zij vindt de opencoördinatiemethode (OCM) prachtig als term maar heeft problemen met de invulling van het begrip. Zo vindt zij het een gemis dat de minister zelf initiatieven neemt met betrekking tot het thema arbeid en gezin zonder dat er overleg is met andere de vakministers. Volgens de OCM zouden het in feite die ministers moeten zijn die initiatieven nemen op aangeven van de minister van Gelijke Kansen.

Ook met betrekking tot toegankelijkheid is er nog geen vlot overleg met bijvoorbeeld de minister van Ruimtelijke Ordening. De rondetafel over toegankelijkheid bestond vroeger al, aldus mevrouw Heeren. Is het de bedoeling die opnieuw te activeren? Het kan volgens mevrouw Heeren niet de bedoeling zijn iets totaal nieuws in het leven te roepen: de vorige rondetafel heeft enkele jaren gelden zelfs een ontwerp van decreet uitgewerkt dat evenwel nooit is ingediend. Dat decreetgevend kader is nog altijd broodnodig.

Mevrouw Heeren vraagt ook aandacht voor het thema geweld op vrouwen. Wellicht is dat aan bod gekomen in het kader van de OCM in het overleg met de minister van Welzijn. Wat is het resultaat van dat overleg? Wat is overigens de algemene stand van zaken van de OCM bij elke bevoegde minister? Mevrouw Heeren verwijst naar de actie aan de stations van de CD&V-werkgroep Vrouw & Maatschappij: de wittelintjescampagne (18 november 2006).

De *minister* belooft op de veelheid van technische vragen schriftelijk te antwoorden. Zij reageert op de opmerkingen over de structuur van haar beleidsbrief, met de mededeling dat het simpelweg de vorm is die

is opgelegd in de Vlaamse Regering voor alle beleidsbrieven.

De opencoördinatiemethode is nu een jaar lopend, en niet twee en een half jaar, en zit in de fase van afspraken, doelstellingen en actieplannen maken. Nu pas hebben de verschillende vakministers op papier gezet hoe ze gelijke kansen in hun domein willen bevorderen, aldus minister Van Brempt. Van de zomer (2007) zal de minister het eerste voortgangsrapport kunnen neerleggen. De minister verklaart zich te allen tijde bereid in de commissie een debat te voeren over de OCM en haar resultaten. Het gaat volgens haar de goede richting uit. Dat al die actieplannen van de verschillende ministers niet zijn opgenomen in de beleidsbrief *Gelijke Kansen*, is maar normaal, want dan zouden grote delen van de andere beleidsbrieven overgeschreven zijn, aldus de minister.

Er zal daarbij altijd een grijze zone bestaan tussen wat moet komen uit coördinatie en wat uit eigen initiatieven. Maar duidelijk is volgens de minister dat zij geen decreetgevende initiatieven kan nemen rond toegankelijkheid en ruimtelijke ordening. De bevoegdheid daartoe is bij de minister van Ruimtelijke Ordening. Het is wachten op een consensus tussen de twee kabinetten. Vandaar de vertraging van dat decreet, dat er niet zal komen tegen het einde van het jaar. Intussen wordt er stevig aan voortgewerkt.

Wel acht de minister het tot haar bevoegdheid te werken rond de man/vrouwaspecten. Dan denkt de minister aan de loopbaankloof, aan de combinatie gezin en arbeid. Het is haar eigen bevoegdheid om te werken aan campagnes en beeldvorming daarover. Maar bij de aanpak van het gesignaleerde probleem is het de bevoegde vakminister die moet optreden, bijvoorbeeld de minister van werk als het om de loopbaankloof gaat.

De grootscheepse campagne M/V United is ruimschoots overlegd met het middenveld en de klassieke vrouwenorganisaties. Nieuw is dat er voor de eerste keer wordt samengewerkt met belangrijke mediapartners. De vrouwenbladen, zoals *Flair* en *Libelle*, worden bijvoorbeeld erg betrokken, wat in het verleden veel te weinig het geval was in het gelijkemansbeleid. Toch staat de minister open voor suggesties van verder overleg met het middenveld.

Wat de registratie van kansengroepen betreft zegt minister Van Brempt dat de frustratie van de vragen-

¹⁸ *Parl. St.* VI. Parl. 2005-06, nr. 633/1-3

stellers ook haar frustratie is. Zij zou het liefst van al hebben dat er één unieke registratie wordt gehanteerd in Vlaanderen of zelfs in België, omdat het dan gemakkelijker is te vergelijken. Maar dat ideaal is niet realistisch gebleken. Daarom probeert de minister in de reële omstandigheden toch te werken aan zoveel mogelijk uniformiteit.

Na de allochtonen komen een voor een de andere kansengroepen aan bod, belooft de minister. Daar mag niet uit afgeleid worden dat de minister de ene kansengroep belangrijker vindt dan de andere. Wel is de registratie van allochtonen nog moeilijker dan de andere groepen; daarom is die groep eerst genomen.

De minister zegt zelf niet tevreden te zijn met de stand van zaken m.b.t. de dienst aangepast vervoer. Het dossier verloopt moeizaam. Minister Van Brempt wil het dossier van Gelijke Kansen overhevelen naar Mobiliteit of Welzijn. Er zijn heel goede gesprekken aan de gang met de collega van Welzijn. Daaruit volgt een experimenteel project om toch een overgang te regelen. Inderdaad is de indexering van de budgetten niet voorzien bij de dienst aangepast vervoer noch bij nominatum-subsidies.

Bij weten van de minister is er geen effectiviteitsmeting gekoppeld aan haar diversiteitscampagne bij de gemeenteraadsverkiezingen of aan de campagne “Macht het iets meer zijn”. Maar de bewindsvrouw wijst erop dat een dergelijke meting nooit aan zo'n campagne wordt gekoppeld. Dank zij afspraken met de minister van Binnenlandse Aangelegenheden had minister Van Brempt vrij snel zicht op het effect van de quota en met name op het aantal verkozen vrouwen. Daarbij kon een duidelijke vooruitgang vastgesteld worden.

Vooraf in overleg met betrokken organisaties zijn de prioriteiten bepaald voor het Europees Jaar van Gelijke Kansen. Daarnaast heeft de minister ook haar eigen politieke accenten gelegd.

De minister is het oneens met mevrouw Stevens waar zij het belang van fysieke toegankelijkheid relateert, bij haar opmerkingen over de week Universal Design. Het verwijt aan het adres van de minister van een gebrek aan integrale benadering van de personen met een handicap, noemt de minister onterecht. De minister zegt helemaal niet bevoegd te zijn voor het beleid met betrekking tot personen met een handicap. Dat is een exclusieve bevoegdheid voor de minister

van Welzijn. De minister van Gelijke Kansen is enkel en alleen bevoegd voor de toegankelijkheid.

Maar vanuit het oogpunt gelijke kansen bekijkt de minister dat wel breder. Met haar andere bevoegdheden, Mobiliteit en Sociale Economie, heeft de minister wel enkele belangrijke hefboomen in handen, zoals de beschutte werkplaatsen en de toegankelijkheid van het openbaar vervoer, voetpaden enzovoort. De minister wil in die andere domeinen een voorbeeldfunctie te vervullen. Er zit wel een integrale visie achter haar toegankelijkheidsbeleid. Haar benadering houdt in dat personen met een handicap maximaal moeten kunnen participeren aan de samenleving. Haar steun aan vzw Intro, die de toegang van personen met een handicap tot concerten, sportwedstrijden en andere evenementen verbetert, is daar een mooi voorbeeld van.

De minister verklaart dat als zij bevoegd was geweest voor intrafamiliaal geweld, zij daarover een uitgebreid hoofdstuk had opgenomen in haar beleidsbrief. Het thema ligt haar heel na aan het hart. Maar de bevoegdheid m.b.t. het intrafamiliaal geweld is expliciet toegewezen aan de minister van Welzijn. Het komt uiteraard wel aan bod in de OCM.

Zowel ‘antidiscriminatiedecreet’ als ‘decreet Gelijke Behandeling’ zijn beide nog werktitels. De minister prefereert ‘Gelijke Behandeling’ omdat dit iets ruimer is dan ‘antidiscriminatie’. Ook de aanpak is ruimer; de meldpunten bijvoorbeeld zijn nieuw. De minister heeft er geen probleem mee om in een vroeg stadium al een debat daarover te hebben met de commissie. De minister is niet van plan met die meldpunten een parallel circuit op te richten naast het Centrum van Gelijke Kansen en het Instituut voor Gelijke Kansen van Mannen en Vrouwen; met die instellingen zijn trouwens gesprekken bezig. Toch wil de minister een Vlaamse bevoegdheid niet laten opvolgen door het federale Centrum van Gelijke Kansen zonder enige impact te hebben ten opzichte van het centrum. Er zijn twee mogelijkheden. Er kan een nieuw Vlaams instituut worden opgericht. Maar de voorkeur van de minister gaat naar een samenwerking met het Centrum van Gelijke Kansen en zelfs naar een opname van het Instituut voor Gelijke Kansen van Mannen en Vrouwen in dat centrum. In elk geval is er nood aan een onafhankelijk instituut.

De genderklachtenbank die in oprichting is bij het Instituut voor Gelijke Kansen van Mannen en Vrouwen

wordt met veel interesse gevolgd door de minister. Maar zij vindt het geen politieke optie om in de toekomst te werken met twee verschillende instituten.

Wat het resultaatsgericht werken betreft van de nominatum-gesubsidieerde verenigingen gaat de minister akkoord dat er een goed evenwicht moet gevonden worden tussen autonomie en resultaatsverbintenis. Maar het minimum dat kan verwacht worden is dat die organisaties, die soms belangrijke subsidies krijgen, zich inschakelen in de prioriteiten van het beleid.

Over de timing van het MEP-decreet meldt de minister dat het ontwerp binnenkort opnieuw op de vergadering van de Vlaamse Regering komt. Begin 2007 wordt het ingediend bij het Vlaams Parlement.

Over het internationaal holebicongres in Gent kan de minister nog niet zoveel concreets meedelen; men is het nog volop aan het uitwerken. Net als verschillende sprekers is de minister geschokt door de resultaten van het onderzoek van professor Marc Hooghe over de maatschappelijke aanvaarding van holebi's bij jongeren. Zij was zich niet bewust van de ernst van de toestand. De minister belooft hiervoor 'een tandje bij te steken' en van dat thema een prioriteit te maken.

Mevrouw *Helga Stevens* is verheugd dat de minister over de dienst aangepast vervoer een goed overleg heeft met de minister van Welzijn. Toch zou zij liever die dienst ondergebracht zien bij Mobiliteit. Welzijn kan wel nuttige suggesties formuleren, maar Mobiliteit moet instaan voor de uitvoering, door integratie binnen het takenpakket van De Lijn. Voorts meent zij dat het gelijkekansenbeleid met betrekking tot personen met een handicap iets specifieks is en iets anders is dan het beleid voor die mensen bij Welzijn.

In antwoord op de suggestie van mevrouw Van Steenberge om Gelijke Kansen onder te brengen bij Welzijn, waarschuwt de *minister* ervoor om gelijke kansen niet te eng te zien. Gelijke kansen moeten ook gelden in harde sectoren en als men die bevoegdheid onderbrengt bij Welzijn zou dat wel eens uit het oog kunnen verloren worden.

III. Indicatieve stemming

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitga-

venbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2007 (bevoegdheid Gelijke Kansen van minister Van Brempt) wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 10 stemmen tegen 4.

De verslaggevers,

Michèle HOSTEKINT
Wim VAN DIJCK
Cathy BERX

De voorzitter,

Jan PENRIS